

Eiropas Sociālā fonda darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.2.3. aktivitātes “Veselības aprūpes un veicināšanas procesā iesaistīto institūciju personāla kompetences, prasmju un iemaņu līmeņa paaugstināšana” projekts “Veselības aprūpes un veicināšanas procesā iesaistīto institūciju personāla tālākizglītība nozares ilgtspējīgai attīstībai”.

Mācību materiāls

MĀSAS PALĪGA PROFESIONĀLĀS DARBĪBAS ATJAUNOŠANA

Rīgas Stradiņa universitāte

2009

Mācību materiāls **finansēts no** Eiropas Savienības ESF darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.3.2.3. aktivitātes “Veselības aprūpes un veicināšanas procesā iesaistīto institūciju personāla kompetences, prasmju un iemaņu līmeņa paaugstināšana” **projekta** “Veselības aprūpes un veicināšanas procesā iesaistīto institūciju personāla tālākizglītība nozares ilgtspējīgai attīstībai” **līdzekļiem**

SATURS

Rekomendācijas mācību materiāla (testa) lietošanai.....	5
Māsas palīga kvalifikācijas atbilstības pārbaudes saturs.....	7
Mācību materiāls.....	9

Mācību materiāls

Māsas palīga profesionālās darbības atjaunošana

Mācību materiāla autors: **Rīgas Stradiņa universitāte**

Galvenā redaktore Maija Šetlere
Literārā redaktore Maija Deguna
Korektore Lonija Duka
Maketētāja Zane Ozola

Literatūras saraksts sakārtots v/a Latvijas Medicīnas bibliotēka

Teksta redakciju un maketu sagatavoja SIA “Nacionālais apgāds” Rīgā, Hospitāļu ielā 55
Materiāls iespiests SIA “Jelgavas tipogrāfija” Jelgavā, Langervaldes ielā 1a

Bez maksas izdevums

REKOMENDĀCIJAS MĀCĪBU MATERIĀLA (TESTA) LIETOŠANAI:

1. Rūpīgi izlasiet jautājumu, pirms lasāt atbilžu variantus! Atzīmējiet jautājuma “atslēgas vārdus”, lai precīzi noteiktu – kas ir jautāts. Sevišķa uzmanība jāpievērš šādiem vārdiem – *pirmais, izņemot, pirms, pēc*.
2. Rūpīgi jāizlasa atbilžu varianti; analizējot katru variantu, jāpievērš uzmanība, vai dotā atbilde precīzi atbild uz jautāto.

Piemērs.

Studenta stresa līmenis ietekmē:

- Akadēmiskās sekmes.
- Fizisko labklājību.
- Starppersonu attiecības.
- Fizisko, garīgo, sociālo labklājību.
- Visas atbildes ir pareizas, taču pēdējā – D atbilde – ietver visas iepriekšējās.

3. Izslēdziet visas atbildes, par kurām esat pārliecināts, ka tās ir nepareizas.
4. Izvēlieties atbildes, kuras ir pieņemamas un iespējamās ikdienišķās situācijās.
5. Izvēlieties variantu, kuram ir augstākā prioritāte.
6. Izvēlieties variantu, kas centrējas uz pacientu vai pacienta jūtām. Atbilde parasti ir tā, kas visvairāk saistās ar pacientu minētajā situācijā.

Māsas palīga profesionālās darbības atjaunošanas programmā paredzēta teorētiskā, praktiskā izglītošanās, kā arī darbs mentora uzraudzībā.

Programmas praktiskā izglītošanās paredzēta neatliekamajā medicīniskajā palīdzībā un manipulāciju tehnikā 30 stundas.

Gatavojoties kvalifikācijas atbilstības pārbaudei, pretendents paralēli teorētiskām un praktiskām mācībām tiek nodrošināts **adaptācijas periods** trīs nedēļas reģionālajās daudzprofilu slimnīcās mentora pārraudzībā.

Mentora pārraudzība balstās uz atbalstu atvēlētajā laika posmā starp pieredzējušu speciālistu, kurš dalās savās zināšanās, pieredzē un uzskatos, un pretendentu, kurš ir gatavs un vēlas gūt pieredzi no šīs apmaiņas un bagātināt savu profesionālismu. Mentoringa uzdevums ir radīt priekšnosacījumus, kuros pieredzes pārņēmējs spēs izvairīties no bieži sastopamām problēmām, iegūs daudzpusīgāku skatījumu uz savu darbību un varēs koncentrēties uz aprūpes svarīgākajiem aspektiem.

Mentoram ir vairākas funkcijas:

Administratīvā nozīme. Mentors ievada darbā darbiniekus, plāno un deleģē darbu, kontrolē un novērtē darbu, darbojas par komunikatoru un koordinatoru starp administrāciju, citām institūcijām un darbiniekiem.

Izglītojošā nozīme. Kā mentors ir novērtējis pretendenta izglītību, tas veido pamatu turpmākajiem mācību mērķiem un kvalitātes kontroles nodrošināšanu. Izglītotājs galvenokārt izvērtē, nodrošina un integrē praksē nepieciešamās zināšanas, prasmes un vērtības. Izglītojošā nozīme vairāk izpaužas darbā ar nepieredzējušiem darbiniekiem.

Atbalsta nozīme. Mentors ir atbildīgs, lai spētu palīdzēt pretendenta pielāgoties stresam un tikt galā ar emociju izpausmēm, kuru cēlonis ir profesionālā darba izpilde; tas veicina pretendenta izpratni pašam par sevi un palīdz to izmantot profesionālajās attiecībās.

Svarīga darbības forma adaptācijas periodā ir darbs grupā mentora vadībā

Liela nozīme ir labvēlīgas gaisotnes radīšanai grupā un grupas locekļu izvēlei. Optimālais grupas locekļu skaits ir no 5 līdz 7; grupā jābūt labvēlīgai gaisotnei, lai grupas locekļi varētu brīvi dalīties savās izjūtās un problēmās. Svarīgi, lai grupas locekļi redzētu, ka arī citiem ir tādas pašas problēmas. Gan grupas locekļi, gan pats mentors rod pārdomas, saņem atbalstu un dalību pieredzē un pārdzīvojumos. Mentoram jāvelta pietiekami daudz laika katram grupas dalībniekam.

Māsas palīga kvalifikācijas atbilstības pārbaudi veido divas daļas:

1. praktiskā daļa;
2. teorētiskā daļa.

Pārbaudes teorētiskās daļas struktūra un saturs

Teorētisko daļu veido tests ar 70 jautājumiem. Katrs jautājums sastāv no jautājuma daļas un četriem atbilžu variantiem. Katram jautājumam ir tikai viena pareizā atbilde. Šai testa daļai ir paredzēta viena stunda un 10 minūtes, un tas nozīmē, ka katram jautājumam ir paredzēta viena minūte. Iespējams, varēsīt kādus jautājumus atbildēt ātrāk, kas ļaus vairāk laika veltīt grūtākiem jautājumiem. Nevajadzētu pārāk daudz laika veltīt katram jautājumam, jo ir jāatbild pēc iespējas vairāk jautājumu atvēlētajā laikā. Netiks piešķirts papildu laiks un nedrīkstēsīt atbildēt uz jautājumiem pēc beigu signāla. Nodoto testu atpakaļ saņemt nevarēsīt.

Nodotais tests tiks uzreiz izlabots. Ja neatbildēsīt uz kādu no jautājumiem vai arī atzīmēsīt vairākas atbildes uz jautājumu, atbildes netiks reģistrētas. Ja šaubāties par kādu atbildi, atzīmējiet variantu, kas jums šķiet vispiemērotākais, jo ieskaitītas tiks tikai pareizās atbildes.

Lai saņemtu pozitīvu vērtējumu, 75% no atbildēm jābūt pareizām.

Vispirms ir jānokārto pārbaudes praktiskā daļa un tikai pēc tam teorētiskā daļa. Pārbaude tiek ieskaitīta, ja pretendents sekmīgi nokārto abas pārbaudes daļas.

Pieteikšanās uz pārbaudi notiek atbilstošā organizācijas struktūrvienībā. Atbildīgās personas informē pretendentu par pārbaudes kārtību, saturu un iespējām nokārtot pārbaudes praktisko un teorētisko daļu.

MĀSAS PALĪGA KVALIFIKĀCIJAS ATBILSTĪBAS PĀRBAUDES SATURS

Anatomija, fizioloģija un patoloģija

- Balsta un kustību orgānu sistēma: uzbūve, funkcijas, patoloģija.
- Iekšējo orgānu sistēmas: uzbūve, funkcijas, patoloģija.
- Nervu sistēma, tās centrālā un perifērā daļa. Somatiskā un veģetatīvā nervu sistēma: uzbūve, funkcijas, patoloģija.
- Sirds un asinsvadu sistēma: uzbūve, funkcijas, patoloģija.
- Endokrīnā sistēma: uzbūve, funkcijas, patoloģija.

Māszinības un aprūpes process

- Aprūpes process. Aprūpes diagnoze. Aprūpes procesa komponenti.
- Māszinības pamatjēdzieni, to skaidrojums.
- Galvenās māszinību teorijas. Abrahama Maslova pamatvajadzību piramīda.

Vesela cilvēka aprūpe pēc pamatvajadzībām

- Bērna attīstība, tās novērtējums.
- Pieauguša cilvēka aprūpe.
- Novecošanas process, veca cilvēka aprūpe.
- Primārā un sekundārā profilakse.
- Starppersonu saskarsme veselības aprūpē.

Dažādu profilu pacientu aprūpes īpatnības

- Pacienta aprūpes principi terapijā un neiroloģijā.
- Pacienta aprūpes īpatnības ķirurģijā un traumatoloģijā.
- Pacienta aprūpes īpatnības ginekoloģijā un dzemdniecībā.
- Pacienta aprūpes īpatnības pediatrijā.
- Pacienta aprūpes īpatnības psihiatrijā.
- Pacienta aprūpes īpatnības infekcijas slimībās.
- Pacienta aprūpes īpatnības onkoloģijā.
- Pacienta aprūpes īpatnības LOR acu slimībās.
- Pacienta aprūpes īpatnības veca cilvēka un paliatīvajā aprūpē.

Klīniskās aprūpes pamati dažādu profilu pacientiem

- Laboratorisko materiālu savākšana, transportēšana.
- Procedūras, kas saistītas ar gremošanas traktu.
- Procedūras, kas saistītas ar uroģenitālo sistēmu.
- Procedūras, kas saistītas ar asinsriti.
- Procedūras, kas saistītas ar desmurģiju.
- Procedūras, kas saistītas ar elpošanas sistēmu.

Higiēna un infekciju kontroles pamati

- Pacienta higiēnas pasākumi (mutes dobuma, ausu, acu kopšana, starpenes higiēniskā aprūpe, pēdu un nagu kopšana).
- Vides nodrošinājums (dezinfekcija, gultas klāšana, gultas veļas maiņa utt.).

Neatliekamā medicīniskā palīdzība

- Neatliekamā medicīniskā palīdzība, tās saturs un reglamentējošie dokumenti.
- Pacienta veselības stāvokļa izvērtēšana pēc noteiktas shēmas.
- Pacienta vajadzības pēc medicīniskās palīdzības novērtēšanas.
- Nelaiemes gadījumu veidi, pirmās palīdzības principi.
- Pacienta stāvokļa izvērtēšana un neatliekamā palīdzība traumu gadījumā.
- Pacienta stāvokļa izvērtēšana un pirmā palīdzība akūtas saindēšanās gadījumā.
- Pacienta stāvokļa izvērtēšana un pirmā palīdzība akūtu sasilšanu un hronisku sasilšanu paasinājumu gadījumā: anafilaktiskais šoks, netraumatiskas ģenēzes asiņošana, krampji, epilepsijas lēkme, sāpes krūtīs, galvassāpes, sāpes vēderā, sāpes ekstremitātē, klepus, elpas trūkums, smakšana, ģibonis, hipertermija.
- Pacienta stāvokļa izvērtēšana un neatliekamā palīdzība akūtam psihiatriskam pacientam.
- Pacienta stāvokļa izvērtēšana un neatliekamā palīdzība pacientam bezsamaņā.
- ABC un BLS algoritms (elpceļu caurlaidības nodrošināšana, mākslīgā plaušu ventilācija, netiešā sirds masāža).
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības sistēmas aktivizēšana stacionārā un ārpus tā.
- Neatliekamajā palīdzībā lietojamie priekšmeti un materiāli.

MĀCĪBU MATERIĀLS

Testa jautājumu daļa

1. Elpošanas frekvences noteikšana ir:

- A. Elpošanas ritma noteikšana.
- B. Elpošanas darbību biežums.
- C. Elpošanas biežums minūtē.
- D. Elpošanas dziļums minūtē.

Pareizā atbilde: C. Elpošanas frekvences noteikšana ir elpošanas biežums minūtē.

- A. Minētā atbilde attiecas uz elpošanas ritmiskumu.
- B. Neprecīza atbilde.
- D. Elpošanas dziļums nav frekvence.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

2. Kas ir sekundārā profilakse?

- A. Kādas slimības agrīna diagnosticēšana un atlabšanai nepieciešamo pasākumu veikšana.
- B. Pilnīga izvairīšanās no kādas slimības.
- C. Aprūpe, kas tiek veikta, lai mazinātu slimības ietekmi un nepieļautu ilgstošu komplikāciju rašanos.
- D. Nespecifiska profilakse: vispārēja veselības uzlabošana (atpūta, veselīgs uzturs, labi sadzīves apstākļi).

Pareizā atbilde: A. Sekundārā profilakse ir kādas slimības agrīna diagnosticēšana un atlabšanai nepieciešamo pasākumu veikšana.

- B. Minēts ir primārās profilakses skaidrojums.
- C. Minēts ir terciārās profilakses skaidrojums.
- D. Minēts ir primārās profilakses viens no aspektiem, neminot otru svarīgu aspektu – specifisko profilaksi, kas ietver, piemēram, vakcinēšanu.

Literatūras avots: Priede-Kalniņa Z. Māsas prakse, pamatota teorijā. Milvoki, 1998.

3. Bronhiālās astmas rehabilitācijas galvenie mērķi:

- A. Nostiprināt un attīstīt elpošanas orgānu sistēmas funkcionālās spējas, paaugstināt organisma vispārējo rezistenci.
- B. Novērst pēc iespējas ātrāk elpceļu obstrukciju un hipoksēmiju.
- C. Sasniegt un saglabāt kontroli pār slimības klīnisko manifestāciju.
- D. Novērst vai mazināt esošos simptomus, veicināt personības izaugsmi un attīstību.

Pareizā atbilde: A. Bronhiālās astmas rehabilitācijā galvenie mērķi ir nostiprināt un attīstīt elpošanas orgānu sistēmas funkcionālās spējas, paaugstināt organisma vispārējo rezistenci, ko panāk ar fizioterapiju, fizikālo terapiju un klimatterapiju.

- B. Tāds mērķis ir astmas uzliesmojuma ārstēšanai.
- C. Tāds mērķis ir astmas ārstēšanai.
- D. Nav astmas rehabilitācijai raksturīga mērķa.

Literatūras avots: Berloviene D. Mācību metodiskais materiāls rehabilitācijā: māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga: MPIC, 2007.

4. Kurš no apgalvojumiem raksturo magnētisko rezonansi?

- A. “Dārgs izmeklējums ar salīdzinoši lielu jonizējošā starojuma dozu”.
- B. “Relatīvi lēta, ātra un neinvazīva izmeklēšanas metode”.
- C. “Dārgs izmeklējums bez jonizējošā starojuma”.
- D “Dārgs, invazīvs izmeklējums ar salīdzinoši lielu jonizējošā starojuma dozu”.

Pareizā atbilde: C. Magnētisko rezonansi raksturo apgalvojums “dārgs izmeklējums bez jonizējošā starojuma”.

- A. Minētais apgalvojums raksturo datortomogrāfiju.
- B. Minētais apgalvojums raksturo ultrasonoskopiju.
- D. Minētais apgalvojums raksturo invazīvās radioloģijas metodes, piemēram, angiogrāfiju.

Literatūras avots: European Guidelines on quality criteria for diagnostic radiographic images. Report EUR 16260. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996.

5. Kā palīdzēt cilvēkam ar ierobežotām kustībām apgērbties?

- A. Apgērbt viņu.
- B. Nesteidzoties ļaut saģērbties.
- C. Palīdzēt veikt to, ko viņš pats nespēj.
- D. Neģērbt viņu vispār.

Pareizā atbilde: C. Cilvēkam ar ierobežotām kustībām nepieciešams palīdzēt to, ko viņš pats nespēj. Jo tas veicinās pašaprūpi.

- A. Atbilde nav pareiza, jo tas neveicinās pašaprūpi, kā arī veicinās kustību ierobežojumu, kas vēl vairāk samazinās kustību amplitūdu.
- B. Tas neveicinās pašaprūpi, jo, iespējams, būs nepieciešama palīdzība.
- D. Atbilde nav korekta, nav saistāma ar aprūpes procesu.

Literatūras avots: Šiliņa M, Dāboliņa D. Ievads aprūpē: mācību grāmata māsām-studentēm. Rīga,1998.

6. Galvenie čūlu (kuņģa un duodēna) veidošanās riska faktori ir:

- A. Helikobaktērijas (*H. pylori*) infekcijas izraisīts kuņģa sieniņas hronisks iekaisums.
- B. Antihistamīna līdzekļu lietošana.
- C. Termiski kairinātāji.
- D. *S. aureus* izsaukta toksikoinfekcija.

Pareizā atbilde: A. Helikobaktērijas (*H. pylori*) infekcijas izraisīts kuņģa sieniņas hronisks iekaisums ir galvenais čūlu (kuņģa un duodēna) veidošanās riska faktors.

- B. Neietekmē čūlu veidošanos.
- C. Nav galvenie čūlu (kuņģa un duodēna) veidošanās riska faktori.
- D. Neietekmē čūlu veidošanos.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.

7. Kādas pamatvajadzības ir Maslova piramīdas 1. līmenī?

- A. Pašrealizācija.
- B. Mīlestība, piederība.
- C. Fizioloģiskās.
- D. Drošība.

Pareizā atbilde: C. Maslova piramīdas 1. līmenī ir fizioloģiskās vajadzības.

- A: Atbilst Maslova piramīdas 5. līmenim.
- B: Atbilst Maslova piramīdas 3. līmenim.
- D: Atbilst Maslova piramīdas 2. līmenim.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical nursing skills. 3th ed. 2002.

8. Visnopietnākā akūta tromboflebīta komplikācija ir:

- A. Asiņošana no vēnas.
- B. Trofiskas čūlas veidošanās.
- C. Plaušu artērijas trombembolija.
- D. Drudzis.

Pareizā atbilde: C. Visnopietnākā akūta tromboflebīta komplikācija ir plaušu artērijas trombembolija.

- A. Atbilde nav pareiza, tā nav raksturīga komplikācija akūtam tromboflebītam.
- B. Atbilde nav pareiza, tā nav visnopietnākā komplikācija akūtam tromboflebītam.
- D. Atbilde nav pareiza, tā ir iekaisuma pazīme.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes Rb. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

9. Par subfebrilu temperatūru sauc:

- A. 37–38 °C
- B. 38–39 °C
- C. 39–40 °C
- D. virs 41 °C

Pareizā atbilde: A. Par subfebrilu temperatūru sauc temperatūru no 37 līdz 38 °C.

- B. Tā ir mēreni paaugstināta.
- C. Tā ir augsta.
- D. Tā ir hiperpirētiska.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

10. Čūlas slimībai raksturīga komplikācija:

- A. Hepatocelulāra karcinoma.
- B. Pankreatīts.
- C. Stomatīts.
- D. Čūlas perforācija.

Pareizā atbilde: D. Čūlas perforācija ir raksturīga komplikācija čūlas slimībai.

A., B. un C. Minētā atbilde nav čūlas slimībai raksturīga komplikācija.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.

11. Higiēniskā roku mazgāšanas metode ir:

- A. Roku mazgāšana ar ūdeni un šķidrām ziepēm.
- B. Roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm.
- C. Roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm, pēc tam dezinficēšana ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli.
- D. Roku mazgāšana ar ūdeni un gabalziepēm.

Pareizā atbilde: B. Higiēniskā roku mazgāšanas metode ir roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm.

- A. Šī ir parastā roku mazgāšanas metode ārstniecības personām.
- C. Šī ir ķirurģiskā roku mazgāšanas metode.
- D. Roku mazgāšana ar ūdeni un gabalziepēm nav piemērota ārstniecības personām.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

12. Ārstniecības personas parasto roku mazgāšanu veic:

- A. Aprūpējot ar MRSA inficētu pacientu.
- B. Pirms neķirurģisku invazīvu procedūru veikšanas.
- C. Pirms un pēc cimdu lietošanas.
- D. Pēc fizioloģisko funkciju kārtošanas (t. sk. tualetes apmeklēšanas).

Pareizā atbilde: D. Ārstniecības personas parasto roku mazgāšanu veic pēc fizioloģisko funkciju kārtošanas (t. sk. tualetes apmeklēšanas).

A., B. un C. Šajā gadījumā veic higiēnisko roku mazgāšanu vai dezinfekciju.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

13. Higiēnisko roku mazgāšanu vai dezinfekciju veic:

- A. Pirms ēšanas un ēdiena sadales.
- B. Pirms un pēc cimdu lietošanas.
- C. Pirms zāļu sadales.
- D. Uzsākot un pabeidzot darba dienu.

Pareizā atbilde: B. Higiēnisko roku mazgāšanu vai dezinfekciju veic pirms un pēc cimdu lietošanas.

A., C. un D. Šajā gadījumā veic parasto roku mazgāšanu.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

14. Vai aprūpējot pacientu, kuram ir pozitīvs MRSA uzsējuma tests, ir nepieciešams lietot sejas maskas un speciālu apģērbu (halātu, priekšautu)?

- A. Ir nepieciešams lietot tikai sejas maskas.
- B. Ir nepieciešams lietot tikai speciālu apģērbu.
- C. Ir nepieciešams lietot sejas maskas un speciālu apģērbu.
- D. Lietot sejas maskas un speciālu apģērbu nav nepieciešams.

Pareizā atbilde: C. Ir nepieciešams lietot sejas maskas un speciālu apģērbu, aprūpējot pacientu, kuram ir pozitīvs MRSA uzsējuma tests.

- A. Šī atbilde ir neprecīza, sekmē MRSA izplatību ar apģērba starpniecību.
- B. Šī atbilde ir neprecīza, sekmē ārstniecības personu inficēšanos (deguna dobums) ar MRSA.
- D. Šī atbilde nav pareiza, sekmē strauju MRSA izplatību nodaļā.

Literatūras avots: Siegel JD, Rhinehart E, Jackson M, Chiarello M; the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Management of multidrug-resistant organisms in healthcare settings, 2006. [cited 2009 May 14]. Available from: <http://www.cdc.gov/ncidod/dhqp/pdf/ar/MDROGuideline2006.pdf>

15. Produkti, kas ir ieteicami stomas pacientam:

- A. Produkti, kas veicina gāzu veidošanos.
- B. Produkti, kas izraisa vēdera sāpes.
- C. Produkti, kas veicina nepatīkamas smakas.
- D. Produkti, kas darbojas kā dezodoranti.

Pareizā atbilde: D. Produkti, kas darbojas kā dezodoranti – nepatīkamo fēču smaku mazināšanai – dzērveņu sula, tomātu sula, bezpiedevu jogurts, sviests, pētersīļi u. c.

- A. Produkti, kas veicina gāzu veidošanos, nav ieteicami stomu pacientiem, jo rada diskomfortu.
- B. Produkti, kas izraisa vēdera sāpes, nav ieteicami stomu pacientiem, jo izraisa nevajadzīgas komplikācijas.
- C. Produkti, kas veicina nepatīkamas smakas, nav ieteicami stomu pacientiem, jo rada diskomfortu.

Literatūras avots: Svarīgi aspekti pacientam ar stomu. Nacionālais apgāds, Rīga: 2007.

16. Ārstniecības personām medicīnisko darba apģērbu jāmaina:

- A. Katru dienu vai nepieciešamības gadījumā (notraipījums vai kontaminācija) biežāk.
- B. Reizi nedēļā.
- C. Apģērbu jānomaina, kad tas kļūst vizuāli netīrs.
- D. Apģērba maiņai nav noteiktas regularitātes.

Pareizā atbilde: A. Ārstniecības personām medicīnisko darba apģērbu jāmaina katru dienu vai nepieciešamības gadījumā (notraipījums vai kontaminācija) biežāk.

B., C. un D. Minētā atbilde var sekmēt nozokomiālās infekcijas izplatību nodaļā, jo kontaminēts darba tērps var būt nozokomiālās infekcijas avots.

Literatūras avots: Guidelines for Infection Control in Health Care Personnel. CDC, 1998.

17. Sabiedrības veselība ir:

- A. Zinātņu, iemaņu un uzskatu kombinācija, kas vērsta uz ļaužu veselības saglabāšanu un uzlabošanu ar kolektīvas vai sociālas darbības palīdzību.
- B. Pacienta subjektīvā izpratne par to, kā slimība, tās sekas un/vai tās ārstēšana iespaido pacienta fizisko, emocionālo un sociālo labklājību.
- C. Pilnīga fiziska, garīga un sociāla labklājība, nevis tikai stāvoklis bez slimības vai fiziskiem trūkumiem.
- D. Apzīmē psiholoģisku, fizioloģisku vai anatomisku struktūru vai funkciju zudumu vai anomāliju.

Pareizā atbilde: A. Sabiedrības veselība ir zinātņu, iemaņu un uzskatu kombinācija, kas vērsta uz ļaužu veselības saglabāšanu un uzlabošanu ar kolektīvas vai sociālas darbības palīdzību.

- B. Minētā atbilde atspoguļo dzīves kvalitātes jēdzienu.
- C. Minētā atbilde atspoguļo veselības jēdzienu.
- D. Minētā atbilde atspoguļo neveselības jēdzienu.

Literatūras avots: Baltiņš M. Lietišķā epidemioloģija. Rīga: Zinātne, 2003.

18. Kad var mērīt orālo temperatūru, ja pacients ir dzēris aukstu ūdeni vai smēķējis?

- A. Uzgaidot 15–30 minūtes.
- B. Uzgaidot 1 minūti.
- C. Laika ilgumam nav nozīmes.
- D. Uzgaidot 1 stundu.

Pareizā atbilde: A. Pacientam, kas dzēris aukstu ūdeni vai smēķējis, jāmēra orālā temperatūra pēc 15–30 minūtēm.

- B. Viena minūte būs par maz, nebūs precīzi rādītāji.
- C. Laikam ir liela nozīme, ja pacients lietojis ko aukstu vai karstu.
- D. Viena stunda būs par daudz, pietiek ar 15–30 minūtēm.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical nursing skills. 3th ed. 2002.

19. Pie demogrāfijas pamatrādītājiem pieder:

- A. Dabiskais pieaugums.
- B. Incidence.
- C. Prevalence.
- D. Kumulatīvā incidence.

Pareizā atbilde: A. Pie demogrāfijas pamatrādītājiem pieder dabiskais pieaugums.

- B. un C. Minēts ir slimības biežuma rādītājs.
- D. Minēts ir slimības biežuma – incidences rādītājs.

Literatūras avots: Baltiņš M. Lietišķā epidemioloģija. Rīga: Zinātne, 2003.

20. Slimību definē kā:

- A. Pacienta subjektīvā izpratne par to, kā slimība, tās sekas un/vai tās ārstēšana iespaido pacienta fizisko, emocionālo un sociālo labklājību.
- B. Fiziski un psihiski organisma funkciju un regulācijas mehānismu traucējumi, kurus var aprakstīt un atklāt ar zinātniskās medicīnas metodēm.
- C. Neveselības un nespējas dēļ radušies indivīda dzīves ierobežojumi, kas liedz pildīt normālu sociālo lomu.
- D. Apzīmē psiholoģisku, fizioloģisku vai anatomisku struktūru vai funkciju zudumu vai anomāliju.

Pareizā atbilde: B. Slimība ir fiziski un psihiski organisma funkciju un regulācijas mehānismu traucējumi, kurus var aprakstīt un atklāt ar zinātniskās medicīnas metodēm.

- A. Minētais atspoguļo dzīves kvalitātes jēdzienu.
- C. Minētais atspoguļo nevarības jēdzienu.
- D. Minētais atspoguļo neveselības jēdzienu.

Literatūras avots: Baltiņš M. Lietišķā epidemioloģija. Rīga: Zinātne, 2003.

21. Rīšanas grūtības ir:

- A. *Polydipsia*.
- B. *Aerophagia*.
- C. *Dysphagia*.
- D. *Polyphagia*.

Pareizā atbilde: C. Rīšanas grūtības ir *dysphagia*.

- A. Minēta ir pastiprināta šķidruma uzņemšana.
- B. Minēta ir gaisa norīšana.
- D. Minēta ir pastiprināta uztura uzņemšana.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Apgāds Zvaigzne ABC, 1999.

22. Kāda ir normāla diennakts diurēze?

- A. 0,5 litri.
- B. 1 litrs.
- C. 1,5 litri.
- D. 4 litri.

Pareizā atbilde: C. Normāla diennakts diurēze ir 1,5 litri.

A. un B. Minēts samazināts diennaksts urīna daudzums.

D. Atbilde nav pareiza, tā ir poliūrijas gadījumā.

Literatūras avots: National Kidney and Urologic Diseases Information Clearinghouse (NKUDIC). National Institute of Diabetes and Digestive and Kidney Diseases [homepage on the Internet] [citer 2009 May 14]. Available from: <http://kidney.niddk.nih.gov/>

23. Ēstgribas trūkums ir:

- A. *Nausea*.
- B. *Anorexia*.
- C. *Singultus*.
- D. *Vomitus*.

Pareizā atbilde: B. Ēstgribas trūkums ir *anorexia*.

A. Atbilde nav pareiza, tā apzīmē sliktu dūšu.

C. Atbilde nav pareiza, tā apzīmē žagošanos.

D. Atbilde nav pareiza, tā apzīmē vemšanu.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Apgāds Zvaigzne ABC, 1999.

24. Aerofāģiju visbiežāk novēro:

- A. Duodenālās čūlas slimniekiem.
- B. Slimniekiem ar hronisku gastrītu.
- C. Neirotiskiem pacientiem.
- D. Veseliem cilvēkiem.

Pareizā atbilde: C. Aerofāģiju visbiežāk novēro neirotiskiem pacientiem.

A. Aerofāģija nav raksturīga duodenālās čūlas slimniekiem.

B. Aerofāģija nav raksturīga slimniekiem ar hronisku gastrītu.

D. Aerofāģija nav raksturīga veseliem cilvēkiem.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Apgāds Zvaigzne ABC, 1999.

25. Netiešo sirds masāžu jāveic ar frekvenci:

- A. 80 reizes minūtē.
- B. 90 reizes minūtē.
- C. 100 reizes minūtē.
- D. 110 reizes minūtē.

Pareizā atbilde: C. Netiešo sirds masāžu jāveic ar frekvenci 100 reižu minūtē.

A., B. un D. Nepareizi. Netiešo sirds masāžu jāveic ar frekvenci 100 reižu minūtē.

Literatūras avots: KPR algoritmi. Rīga: KMC, 2003.

26. Urināciju naktī sauc par:

- A. Niktūriju.
- B. Poliūriju.
- C. Oligūriju.
- D. Dizūrija.

Pareizā atbilde: A. Urināciju naktī sauc par niktūriju.

B. Atbilde nav pareiza, minēta palielināta urinācija.

C. Atbilde nav pareiza, minēta samazināta urinācija.

D. Atbilde nav pareiza, minēta sāpīga urinācija.

Literatūras avots: Schrier RW, ed. Diseases of the kidney and urinary tract: [in 3 vol.]. 7th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2001.

27. Slimību izsaucēji ir:

- A. Inficēti produkti un ūdens.
- B. Inficēts gaiss.
- C. Dzīvi mikroorganismi.
- D. Inficēta augsne.

Pareizā atbilde: C. Slimību izsaucēji ir dzīvi mikroorganismi.

A., B. un D. Atbilde nav pareiza, minētais ir infekcijas avots.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

28. Kuņģa čūlas sāpes mazina:

- A. Paēšana.
- B. Nesteroīdie pretiekaisuma līdzekļi.
- C. Termiski kairinātāji.
- D. Bada diēta.

Pareizā atbilde: A. Kuņģa čūlas sāpes mazina paēšana.
B. Veicina kuņģa čūlas sāpes, jo sekmē čūlu veidošanos.
C. Nemazina kuņģa čūlas sāpes.
D. Veicina kuņģa čūlas sāpes.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Apgāds Zvaigzne ABC, 1999.

29. Inficēšanās ar vīrusu hepatītu B notiek:

- A. Caur veselu ādu.
- B. Parenterālā ceļā.
- C. Fekāli orālā ceļā.
- D. Gaisa pilienu ceļā.

Pareizā atbilde: B. Inficēšanās ar vīrusu hepatītu B notiek parenterālā ceļā.
A., C. un D. Minētais inficēšanās ceļš nav raksturīgs B hepatītam, tā ir asins infekcija.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

30. Revakcinācija ir:

- A. Atkārtota vakcinēšana, lai saglabātu pietiekamu imunitātes līmeni.
- B. Vakcīnas ievadīšana ar dalītām devām.
- C. Vakcīnas kombinēšana ar anatoksīnu.
- D. Pirmreizēja vakcīnas ievadīšana.

Pareizā atbilde: A. Revakcinācija ir atkārtota vakcinēšana, lai saglabātu pietiekamu imunizācijas līmeni uz noteiktu laiku.
B. Atbilde nav pareiza, tā nenodrošina pietiekamu imunizācijas līmeni uz noteiktu laiku.
C. Atbilde nav pareiza, minēta ir asociētā vakcīna.
D. Atbilde nav pareiza, minēta ir vakcinācija.

Literatūras avots: Viksna L. Vakcinācija: aktīvā specifiskā imūnprofilakse. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

31. Kas ir imunitāte?

- A. Organisma neuzņēmība pret infekciju slimību ierosinātājiem.
- B. Organisma uzņēmība pret infekciju slimību ierosinātājiem.
- C. Organisma reakcija uz ievadīto serumu.
- D. Organisma reakcija uz svešu antigēnu.

Pareizā atbilde: A. Imunitāte ir organisma neuzņēmība pret infekciju slimību ierosinātājiem.
B., C. un D. Atbilde nav pareiza.

Literatūras avots: Viksna L. Vakcinācija: aktīvā specifiskā imūnprofilakse. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

32. Pie gaisa-pilienu pārnesšanas mehānisma primārā procesa lokalizācijas vieta ir:

- A. Urīnceļi.
- B. Zarnu trakts.
- C. Āda.
- D. Elpceļi.

Pareizā atbilde: D. Pie gaisa-pilienu pārnesšanas mehānisma primārā procesa lokalizācijas vieta ir elpceļi.

A. Minētais nav gaisa-pilienu pārnesšanas mehānisma primārā procesa lokalizācijas vieta, bet gan urīnceļu infekciju pārnesšanas mehānisma lokalizācijas vieta.
B. Minētais nav gaisa-pilienu pārnesšanas mehānisma primārā procesa lokalizācijas vieta, bet gan zarnu infekciju pārnesšanas mehānisma lokalizācijas vieta.
C. Minētais nav gaisa-pilienu pārnesšanas mehānisma primārā procesa lokalizācijas vieta, bet gan elpošanas infekciju pārnesšanas mehānisma lokalizācijas vieta.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

33. Fēču uzsējumus uz dizentēriju un salmonellu jāņem:

- A. Jebkurā diennakts laikā neatkarīgi no antibakteriālās terapijas uzsākšanas.
- B. Agri no rīta neatkarīgi no antibakteriālās terapijas uzsākšanas.
- C. Pirms antibakteriālās terapijas uzsākšanas.
- D. Antibakteriālās terapijas laikā.

Pareizā atbilde: C. Fēču uzsējumus uz dizentēriju un salmonellu jāņem pirms antibakteriālās terapijas uzsākšanas.

A., B. un D. Minētajā gadījumā rezultāti būs neprecīzi, jo savākti, neņemot vērā antibakteriālo terapiju, kas nomāc mikroorganismus uzsējumā.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

34. Jēdziens 'dezinfekcija' nozīmē:

- A. Pacienta sanitāro apstrādi un apģērbšanu slimnīcas drēbēs.
- B. Infekcijas slimību izraisītāju iznīcināšanu ārējā vidē.
- C. Kaitīgo kukaiņu iznīcināšanu.
- D. Pacienta pārbaudi uz pedikulozi.

Pareizā atbilde: B. Jēdziens 'dezinfekcija' nozīmē infekcijas slimību izraisītāju iznīcināšanu ārējā vidē.

- A. Minēta ir viena no dezinfekcijas metodēm.
- C. Atbilde nav pareiza, minēta ir dezinfekcija.
- D. Minētā atbilde nav dezinfekcijas metode.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

35. Elpošanas sistēmas traucējumu pazīmes ir:

- A. Ritmiska elpošana bez trokšņiem un piepūles.
- B. Satraukums, cianotiskas lūpas, aizdusa.
- C. Nervozitāte, cianotisks deguns, tahikardija.
- D. Atvieglota un ritmiska elpošana pēc smēķēšanas.

Pareizā atbilde: B. Elpošanas sistēmas traucējumu pazīmes ir satraukums, cianotiskas lūpas, aizdusa.

- A. Atbilde nav pareiza, tā ir normāla elpošana bez traucējumiem.
- C. un D. Minētās pazīmes neraksturo elpošanas sistēmas traucējumus.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

36. Pieauguša cilvēka elpošanas biežums:

- A. 30 līdz 40 reizes minūtē.
- B. 20 līdz 30 reizes minūtē.
- C. 20 līdz 26 reizes minūtē.
- D. 16 līdz 20 reizes minūtē.

Pareizā atbilde: D. Pieauguša cilvēka elpošanas biežums ir 16–20 reižu minūtē.

- A. Minētais elpošanas biežums ievērojami pārsniedz pieauguša cilvēka normu.
- B. Atbilde nav pareiza, tā ir tahipnoja.
- C. Atbilde nav pareiza, minētais nav pieauguša cilvēka elpošanas biežums.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

37. Cik bieži ir jāveic orālās higiēnas procedūras pacientiem?

- A. Katru rītu, katru vakaru un pēc katras ēdienreizes.
- B. Pirms katras ēdienreizes.
- C. Pirms ārsta un māsas vizītēm.
- D. Katru vakaru pirms gulētiešanas.

Pareizā atbilde: A. Orālās higiēnas procedūras pacientiem jāveic katru rītu, katru vakaru un pēc katras ēdienreizes.

- B. un D. Atbilde nav pareiza, minētais variants neaizsargā pret kariesa attīstību.
- C. Minētā atbilde nenodrošina atbilstošu orālās higiēnas procedūru, kas kariesa profilaksei jāveic pēc katra uztura uzņemšanas, no rīta un vakarā.

Literatūras avots: Pearson A. Nursing models for practice. 3rd ed. London, Philadelphia, 2005.

38. Antropometriskie rādītāji ir:

- A. Garums, svars, krūšu apkārtmērs.
- B. Elpošanas un pulsa frekvence.
- C. Temperatūra un asinsspiediens.
- D. Zobu skaits un smaganu stāvoklis.

Pareizā atbilde: A. Antropometriskie rādītāji ir garums, svars, krūšu apkārtmērs.

- B. un C. Atbilde nav pareiza, minēti vitālie rādītāji.
- D. Atbilde nav pareiza, minēti ir mutēs dobuma stāvokļa rādītāji.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

39. Par ko jāinformē pacients pirms cukura līmeņa noteikšanas asinīs?

- A. Pirms izmeklēšanas vismaz 2–3 stundas nedrīkst ēst.
- B. Pirms izmeklēšanas ieteicams uzņemt 200 ml šķidruma daudzumu.
- C. Īpašu režīmu nav nepieciešams ievērot.
- D. Viss iepriekš minētais.

Pareizā atbilde: A. Pacients vismaz 2–3 stundas nedrīkst ēst pirms cukura līmeņa noteikšanas asinīs.

- B. Atbilde nav pareiza, izmeklējuma rezultāti tiks izmainīti.
- C. Atbilde nav pareiza, izmeklējuma rezultāti nebūs precīzi.
- D. Minētā atbilde neparedz, ka jāievēro stingri noteikumi, lai neizmainītu cukura līmeni asinīs.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

40. Insulīna terapijas biežākā komplikācija ir:

- A. Lokālas alerģiskas reakcijas.
- B. Insulīna rezistence.
- C. Hipoglikēmija.
- D. Slikta dūša, vemšana.

Pareizā atbilde: C. Insulīna terapijas biežākā komplikācija ir hipoglikēmija.

A., B. un D. Atbilde nav pareiza, minētās komplikācijas nav raksturīgas insulīna terapijai.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

41. Pirmā palīdzība inficētas brūces gadījumā:

- A. Apstrādā ar ūdeņraža pārskābi, brūces malas apstrādā ar antiseptiķi un uzliek sterilu pārsēju.
- B. Brūci skalo, revidē, izņem visus svešķermeņus un uzliek sterilu pārsēju.
- C. Uzliek ziedes pārsēju.
- D. Nomazgā ar ūdeni, uzliek sterilu pārsēju.

Pareizā atbilde: A. Pirmā palīdzība inficētas brūces gadījumā ir apstrādāt ar ūdeņraža pārskābi, brūces malas apstrādāt ar antiseptiķi un uzlikt sterilu pārsēju.

B. Atbilde nav pareiza, minētās darbības veic pēc pirmās palīdzības nodrošināšanas.

C. Atbilde nav pareiza, minētās darbības sekmē infekcijas attīstību brūcē.

D. Atbilde nav pareiza, minētās darbības nenodrošina pietiekamu pirmo palīdzību inficētas brūces gadījumā.

Literatūras avots: Lācis A. Augšējās ekstremitātes un plecu joslas kaulu lūzumi. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 2007.

42. Māsas palīga taktika augšējās ekstremitātes slēgta lūzuma gadījumā:

- A. Imobilizācija, aukstums.
- B. Imobilizācija, siltums un pretsāpju līdzekļi.
- C. Transporta imobilizācija, antibakteriālie līdzekļi.
- D. Lūzuma repozīcija.

Pareizā atbilde: A. Māsas palīga taktika augšējās ekstremitātes slēgta lūzuma gadījumā ir nodrošināt imobilizāciju, aukstumu.

B. un D. Atbilde nav pareiza, minētā taktika nav piemērota augšējās ekstremitātes slēgta lūzuma gadījumā.

C. Atbilde nav pareiza, māsas palīgs nav tiesīgs nozīmēt antibakteriālos līdzekļus.

Literatūras avots: Lācis A. Augšējās ekstremitātes un plecu joslas kaulu lūzumi. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 2007.

43. Māsas palīga taktika izmežģījuma gadījumā:

- A. Nekāda palīdzība nav nepieciešama.
- B. Pēc iespējas ātrāk nogādāt ārstniecības iestādē.
- C. Aukstums, imobilizācija.
- D. Imobilizācija, siltums un pretsāpju līdzekļi.

Pareizā atbilde: C. Māsas palīga taktika izmežģījuma gadījumā ir nodrošināt aukstumu un imobilizāciju.

A. Atbilde nav pareiza, izmežģījuma gadījumā ir nepieciešama māsas palīga palīdzība.

B. Atbilde nav pareiza, minētā taktika nav pietiekama izmežģījuma gadījumā.

D. Atbilde nav pareiza, minētā taktika nav piemērota izmežģījuma gadījumā, māsas palīgs nav tiesīgs ordinēt pretsāpju medikamentus.

Literatūras avots: Lācis A. Augšējās ekstremitātes un plecu joslas kaulu lūzumi. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 2007.

44. Kādos nolūkos lieto imobilizācijas stāvokli?

- A. Asiņošanas novēršanai.
- B. Lai bojāto ķermeņa daļu noturētu nekustīgā stāvoklī.
- C. Kosmētiskos nolūkos.
- D. Sagatavošanai pirms operācijas.

Pareizā atbilde: B. Imobilizācijas stāvokli lieto, lai bojāto ķermeņa daļu noturētu nekustīgā stāvoklī.

A., C. un D. Minētā atbilde nav saistīta ar imobilizāciju.

Literatūras avots: Lācis A. Augšējās ekstremitātes un plecu joslas kaulu lūzumi. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 2007.

45. Veselam cilvēkam vidējais intragastrālais bazālais pH (pH-metrijā) korpusa zonā **sasniedz:**

- A. pH 0,8
- B. pH 2,0
- C. pH 3,0
- D. pH 4,0

Pareizā atbilde: B. Veselam cilvēkam korpusa zonā vidējais intragastrālais bazālais pH (pH-metrijā) ir 2,0.

- A. Atbilde neprecīza – minētais pH nav raksturīgs veselam cilvēkam korpusa zonā kā vidējais intragastrālais bazālais pH.
- C. Šis pH nav raksturīgs veselam cilvēkam korpusa zonā kā vidējais intragastrālais bazālais pH.
- D. Šis pH nav raksturīgs veselam cilvēkam korpusa zonā.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Apgāds Zvaigzne ABC, 1999.

46. **Labdabīgu audzēju pazīmes:**

- A. Dod metastāzes.
- B. Aug lēni.
- C. Dod recidīvus.
- D. Viss iepriekšminētais.

Pareizā atbilde: B. Labdabīgi audzēji aug lēni.

- A. un C. Atbilde nav pareiza, minētais raksturīgs ļaundabīgiem audzējiem.
- D. Atbilde nav pareiza, tā neraksturo labdabīgu audzēju.

Literatūras avots: Kalnciema E. Onkoloģija māsām. Rīga, Nacionālais medicīnas apgāds, 2002.

47. **Raksturīgākie simptomi krūts dziedzera vēža gadījumā:**

- A. Palpējams veidojums krūts dziedzerī, ādas ievilkums – “citrona miziņa”, ievilkts krūšu dziedzera galiņš.
- B. Sāpes krūts dziedzerī, apsārtums dziedzerī, paaugstināta temperatūra.
- C. Palpējams veidojums krūts dziedzerī, sāpes un apsārtums krūts dziedzerī.
- D. Spiedoša sajūta krūts dziedzerī, krūts izmēra samazināšanās.

Pareizā atbilde: A. Raksturīgākie simptomi krūts dziedzera vēža gadījumā ir palpējams veidojums krūts dziedzerī, ādas ievilkums – “citrona miziņa”, ievilkts krūšu dziedzera galiņš.

- B. un C. Atbilde nav pareiza, minētais raksturīgs krūts dziedzera iekaisuma gadījumā.
- D. Minētā atbilde neraksturo krūts vēzi.

Literatūras avots: Kalnciema E. Onkoloģija māsām. Rīga, Nacionālais medicīnas apgāds, 2002.

48. **Atzīmējiet pareizo atbildi, kura norāda uz imobilitātes negatīvajiem efektiem gremošanas sistēmā!**

- A. Zobu košanas virsmas nodilšanas pakāpes pieaugums.
- B. Nogurums, bezmiegs, asins viskozitātes palielināšanās.
- C. Samazināta ēstgriba, aizcietējumi.
- D. Valsalva fenomēns.

Pareizā atbilde: C. Samazināta ēstgriba, aizcietējumi ir imobilitātes negatīvie efekti gremošanas sistēmā.

- A. Atbilde nav pareiza, minētais nav raksturīgs imobilitātes negatīvajiem efektiem gremošanas sistēmā.
- B. Atbilde nav pareiza, tā neraksturo imobilitātes ietekmi uz gremošanas sistēmu.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais raksturīgs imobilitātes negatīvajiem efektiem sirds un asinsvadu sistēmā.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

49. **Kādu izmeklēšanas metodi lieto dzemdes ķermeņa vēža diagnostikā?**

- A. Punktātu no Duglasa dobuma.
- B. Citoloģisko iztriepi no dzemdes kakla.
- C. Aspirātu no dzemdes dobuma.
- D. Viss iepriekšminētais.

Pareizā atbilde: C. Dzemdes ķermeņa vēža diagnostikā lieto aspirātu no dzemdes dobuma.

- A. Atbilde nav pareiza, minēto metodi nelieto dzemdes ķermeņa vēža diagnostikā.
- B. Atbilde nav pareiza, minēto metodi lieto dzemdes kakla vēža diagnostikā.
- D. Atbilde nav pareiza, tā neraksturo adekvātu dzemdes ķermeņa vēža diagnostikas metodi.

Literatūras avots: Vīberga I, red. Ginekoloģija. Nacionālais apgāds, 2006.

50. **Ar gonoreju iespējams inficēties:**

- A. Perorāli.
- B. Veicot *i/v* injekcijas.
- C. Dzimumceļā.
- D. Gaisa pilienu ceļā.

Pareizā atbilde: C. Ar gonoreju iespējams inficēties dzimumceļā.

- A., B un D. Atbilde nav pareiza, gonoreja ir seksuāli transmisīva infekcija.

Literatūras avots: Vīberga I, red. Ginekoloģija. Nacionālais apgāds, 2006.

51. Onkocitoloģisko iztriepi sievietei ņem:

- A. No dzemdes dobuma.
- B. No dzemdes kakla.
- C. No maksts mugurējās velves.
- D. No maksts priekšējās velves.

Pareizā atbilde: B. Onkocitoloģisko iztriepi sievietei ņem no dzemdes kakla.

- A. Atbilde nav pareiza, no dzemdes dobuma ņem aspirātu.
- C. Atbilde nav pareiza, minēto metodi lieto iekaisuma gadījumā.
- D. Atbilde nav pareiza, tā nav raksturīga vieta onkocitoloģiskās iztriepes ņemšanai.

Literatūras avots: Vīberga I, red. Ginekoloģija. Nacionālais apgāds, 2006.

52. Hipertensīvās slimības pacienta aprūpē īpaša uzmanība ir jāpievērš:

- A. Ērtam pacienta stāvoklim gultā.
- B. Asinsspiediena dinamikai.
- C. Pulsa un elpošanas frekvences monitorēšanai.
- D. Ķermeņa temperatūras dinamikai.

Pareizā atbilde: B. Hipertensīvās slimības pacienta aprūpē īpaša uzmanība ir jāpievērš asinsspiediena dinamikai.

- A. un C. Minētais ir svarīgs, bet tam nav jāpievērš īpaša uzmanība hipertensīvās slimības gadījumā.
- D. Minētam nav jāpievērš būtiska uzmanība hipertensīvās slimības pacienta aprūpē.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

53. Norādiet raksturīgāko simptomu kopumu miokarda infarkta sākumam!

- A. Spiedošas sāpes aiz krūšu kaula, kas izstaro uz kreiso plecu un pāriet 5 minūšu laikā pēc sublingvālas nitroglicerīna lietošanas.
- B. Spiedoša sajūta aiz krūšu kaula, kas izstaro uz kakla rajonu un abām rokām, nepāriet pēc nitroglicerīna un nenarkotisko analgētiku lietošanas.
- C. Asas sāpes sirds rajonā elpojot un klepojot.
- D. Elpas trūkums, neproduktīvs klepus, kas progresē un nepāriet pēc nitroglicerīna un nenarkotisko analgētiku lietošanas.

Pareizā atbilde: B. Spiedoša sajūta aiz krūšu kaula, kas izstaro uz kakla rajonu un abām rokām, nepāriet pēc nitroglicerīna un nenarkotisko analgētiku lietošanas – ir raksturīgāko simptomu kopums miokarda infarkta sākumam.

- A. Minētais nav raksturīgs miokarda infarktā, bet stenokardijas lēkmei.
- C. Minētais raksturīgs elpceļu iekaisumam.
- D. Minētais raksturīgs astmas lēkmei.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

54. Kādā gadījumā savāc izmeklējamu materiālu no brūces?

- A. Pēc antibakteriālās terapijas uzsākšanas.
- B. Lai noteiktu infekcijas ierosinātāju.
- C. Lai noteiktu alkohola daudzumu.
- D. Lai noteiktu cukura līmeni.

Pareizā atbilde: B. Izmeklējamo materiālu no brūcēm savāc, lai noteiktu infekcijas ierosinātāju.

- A. Atbilde nav pareiza, izmeklējuma rezultāti nebūs precīzi.
- C. Atbilde nav pareiza, alkohola daudzumu nosaka asinīs.
- D. Atbilde nav pareiza, cukura līmeni nosaka asinīs.

Literatūras avots: Pagana KD. Mosby's diagnostic and laboratory test reference. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2003.

55. Raksturojiet jēdzienu 'donors'!

- A. Cilvēks, kas nodod savas asinis.
- B. Cilvēks, kuram tiek pārlietas asinis.
- C. Pacients, kurš tiek uzņemts rindā uz operāciju.
- D. Pacients, kam nozīmēta pilna asinsaina.

Pareizā atbilde: A. Cilvēks, kas nodod savas asinis, ir donors.

- B. Minētais ir recipients.
- C. Minētais neraksturo donoru.
- D. Minētais neraksturo donoru, bet gan laboratoriski izmeklējamu personu.

Literatūras avots: Pagana KD. Mosby's diagnostic and laboratory test reference. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2003.

56. Parenterālas barošanas gadījumā pacients saņem uzturu caur:

- A. Orogastrālo zondi.
- B. Nazogastrālo zondi.
- C. Vēnu katetru.
- D. Stomu.

Pareizā atbilde: C. Parenterālas barošanas gadījumā pacients uzturu saņem caur vēnu katetru.

A., B. un D. Minētais ir mākslīgas enterālas barošanas veids.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

57. Kāda būs māsas palīga rīcība, ja, aprūpējot pacientu ar *i/v* katetru, tiek novērotas iekaisuma pazīmes?

- A. Uz punkcijas vietas jāuzliek spirta komprese.
- B. Ziņot māsai.
- C. *I/v* katetru skalo ar heparīna šķīdumu.
- D. Viss iepriekš minētais.

Pareizā atbilde: B. Māsas palīga rīcība ir ziņot māsai, ja tiek novērotas iekaisuma pazīmes.

- A. Minētais sekmē infekcijas attīstību.
- C. Minētais sekmē infekcijas attīstību, un māsu palīgs nav tiesīgs ordinēt medikamentus.
- D. Minētais neatbilst māsas palīga adekvātu rīcību.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

58. Kādi noteikumi jāievēro, ņemot iztriepi no žāvas un deguna difterijas diagnostikai?

- A. Izmeklējamais materiāls jāņem tūlīt pēc ēšanas.
- B. Izmeklējamais materiāls jāņem starp iekaisušajiem un veselajiem audiem.
- C. Izmeklējamo materiālu ņemt pēc antibakteriālās terapijas uzsākšanas.
- D. Viss iepriekš minētais.

Pareizā atbilde: B. Ņemot iztriepi no žāvas un deguna difterijas diagnostikai, izmeklējamais materiāls jāņem starp iekaisušajiem un veselajiem audiem, jo tur lokalizējas visvairāk infekcijas ierosinātāju.

A. un C. Atbilde nav pareiza, minētajā gadījumā nebūs precīzu izmeklējuma rezultātu.

D. Atbilde nav pareiza.

Literatūras avots: Pagana KD. Mosby's diagnostic and laboratory test reference. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2003.

59. Kāds inkubācijas periods ir vīrusu hepatītam B?

- A. 1–2 mēneši.
- B. 10–20 dienas.
- C. 30 dienas–6–8 mēneši.
- D. 1–2 gadi.

Pareizā atbilde: C. Inkubācijas periods vīrusu hepatītam B ir 30 dienas–6–8 mēneši.

A. Atbilde nav pareiza, minēts īss inkubācijas periods B hepatīta vīrusam.

B. Atbilde nav pareiza, minēts neraksturīgi īss inkubācijas periods B hepatīta vīrusam.

D. Atbilde nav pareiza, minēts pārāk garš inkubācijas periods B hepatīta vīrusam.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

60. Kā izsargāties, lai nesaslimtu ar vīrusu hepatītu A?

- A. Neapmeklēt sabiedriskas vietas.
- B. Bieži mazgāt rokas.
- C. Dezinficēt priekšmetus, kas bijuši saskarē ar pacientu.
- D. Vēdināt un kvarcot telpas.

Pareizā atbilde: B. Lai nesaslimtu ar vīrusu hepatītu A, ir bieži jāmazgā rokas, jo vīruss izplatās fekāli orālā ceļā.

A. un D. Atbilde nav pareiza, minētais noder gaisa–pilienu infekcijas profilaksei.

C. Minētā atbilde neierobežos fekāli orālo infekciju.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

61. Neatliekams pasākums pie iespējamiem galvas smadzeņu asinsrites traucējumiem:

- A. Stingrs gultas režīms.
- B. Brīvs režīms.
- C. Veloergometrija.
- D. Galvas smadzeņu asinsvadu izmeklēšana.

Pareizā atbilde: A. Neatliekams pasākums pie iespējamiem galvas smadzeņu asinsrites traucējumiem ir stingrs gultas režīms.

- B. Atbilde nav pareiza, minētais pasākums var pasliktināt pacienta stāvokli.
- C. Atbilde nav pareiza, minētais pasākums nav pieļaujams pie iespējamiem galvas smadzeņu asinsrites traucējumiem.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais pasākums nav neatliekams pie iespējamiem galvas smadzeņu asinsrites traucējumiem.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

62. Raksturot galvas smadzeņu satricinājumu!

- A. Smadzeņu satricinājums, kas raksturojas ar jušanas traucējumiem, parēzēm, kas parādās tūlīt pēc traumas.
- B. Smadzeņu satricinājumam raksturīgs samaņas zudums, kas iestājas traumas brīdī.
- C. Ārēju aģentu tāda iedarbība uz cilvēka organismu, kas izraisa audos un orgānos anatomiskus, fizioloģiskus un funkcionālus traucējumus.
- D. Audu un orgānu traumatisks bojājums bez audu atvēruma.

Pareizā atbilde: B. Galvas smadzeņu satricinājumam raksturīgs samaņas zudums, kas iestājas traumas brīdī. Paši smadzeņu audi komocijā tiek bojāti maz, un patoloģiskas izmaiņas ne vienmēr konstatējamas.

- A. Minētā atbilde raksturo muguras smadzeņu bojājumu – satricinājumu.
- C. Minētā atbilde raksturo vispārēju traumu.
- D. Minētā atbilde raksturo sasitumu.

Literatūras avots: Volkolakovs J. Vispārīgā ķirurģija. Rīga: Zvaigzne.

63. Slimnieks ar halucinācijām:

- A. “Uztver” neesošas lietas un parādības.
- B. Izmainīti uztver esošas lietas un parādības.
- C. Konfabulē (“atceras” un stāsta nebijušas parādības).
- D. Neuztver esošas lietas un parādības.

Pareizā atbilde: A. Slimnieks ar halucinācijām “uztver” neesošas lietas un parādības.

- B. un C. Atbilde nav pareiza, minētais nav raksturīgs halucinācijām.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais nav raksturīgs.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

64. Pacienta izklausīšana ir:

- A. Perkusija.
- B. Auskultācija.
- C. Inspekcija.
- D. Palpācija.

Pareizā atbilde: B. Pacienta izklausīšana ir auskultācija.

- A. Atbilde nav pareiza, minēta ir apklauvēšana.
- C. Atbilde nav pareiza, minēta ir izmeklēšana.
- D. Atbilde nav pareiza, minēta ir aptaustīšana.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

65. Pacienta izmeklēšana ir:

- A. Perkusija.
- B. Auskultācija.
- C. Inspekcija.
- D. Palpācija.

Pareizā atbilde: C. Pacienta izmeklēšana ir inspekcija.

- A. Atbilde nav pareiza, minēta ir apklauvēšana.
- B. Atbilde nav pareiza, minēta ir izklausīšana.
- D. Atbilde nav pareiza, minēta ir aptaustīšana.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

66. Pulsa frekvence pieaugušam cilvēkam ir:

- A. 30–40 reižu min
- B. 90–100 reižu min
- C. 60–90 reižu min
- D. 40–50 reižu min

Pareizā atbilde: C. Pulsa frekvence pieaugušam cilvēkam ir 60–90 reižu minūtē.

- A. Atbilde nav pareiza, minēta pulsa frekvence ļoti smaga, termināla stāvokļa gadījumā.
- B. Atbilde nav pareiza, minēta ir paātrināta pulsa frekvence.
- D. Atbilde nav pareiza, minēta ir palēnināta pulsa frekvence.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

67. Tahikardija ir:

- A. Paātrināta sirdsdarbība.
- B. Palēnināta elpošana.
- C. Pazemināts asinsspiediens.
- D. Pazemināta temperatūra.

Pareizā atbilde: A. Tahikardija ir paātrināta sirdsdarbība.

- B. Atbilde nav pareiza, minēta ir bradikardija.
- C. Atbilde nav pareiza, minēta ir hipotenzija.
- D. Atbilde nav pareiza, minēta ir hipotermija.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

68. Izgulējumu biežākās lokalizācijas vietas ir:

- A. Ceļi, pakausis, mugura.
- B. Papēži, krusti, lāpstiņas.
- C. Lāpstiņas, krusti, ciskas.
- D. Lāpstiņas, mugura, ciskas.

Pareizā atbilde: B. Izgulējumu biežākās lokalizācijas vietas ir papēži, krusti, lāpstiņas. A., C. un D. Atbilde nav pareiza, izgulējumi galvenokārt veidojas kaulu izcilņu vietās.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

69. Ar B tipa hepatīta ierosinātāju nevar inficēties:

- A. Lietojot vienus traukus.
- B. Apmeklējot stomatologu.
- C. Injekciju laikā.
- D. Tetovēšanas laikā.

Pareizā atbilde: A. Ar B tipa hepatīta ierosinātāju nevar inficēties, lietojot vienus traukus. B., C. un D. Atbilde nav pareiza, minētais var būt par iemeslu, lai inficētos ar B tipa hepatītu.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

70. Tūska ir:

- A. Šķidra vēdera izeja.
- B. Šķidruma uzkrāšanās zemādas saistaudos.
- C. Šķidruma uzkrāšanās audos.
- D. Šķidruma uzkrāšanās locītavas somiņā.

Pareizā atbilde: C. Tūska ir šķidruma uzkrāšanās audos.

- A. Atbilde nav pareiza, minēta ir caureja.
- B. Atbilde nav pareiza, tūska saistaudos neveidojas.
- D. Minētais nav raksturīgs tūskai.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

71. Aksilārās temperatūras norma:

- A. 36,1°C
- B. 36,6°C
- C. 37,1°C
- D. 37,8°C

Pareizā atbilde: B. Aksilārās temperatūras norma ir 36,6°C.

- A. Atbilde nav pareiza, minēta ir nedaudz pazemināta temperatūra.
- C. Atbilde nav pareiza, minēta ir subfebrila temperatūra.
- D. Atbilde nav pareiza, minēta ir paaugstināta temperatūra.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

72. Pirms nazogastrālās zondes ievadīšanas pacientu novieto:

- A. Foulera pozīcijā.
- B. Simsa pozīcijā.
- C. Uz muguras.
- D. Laterālajā pozīcijā (uz sāniem).

Pareizā atbilde: A. Pirms nazogastrālās zondes ievadīšanas pacientu novieto Foulera pozīcijā.

- B. Minēto pozīciju lieto pie klizmošanas.
- C. Minēto pozīciju lieto pie urīnpūšļa kateterizācijas.
- D. Minēto pozīciju lieto pie klizmošanas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

73. Kā pārbauda, vai zonde ir ievadīta kuņģī?

- A. Palpējot epigastriju.
- B. Ultrasonoskopiski.
- C. Atsūcot kuņģa saturu.
- D. Atsūcot kuņģa saturu un ievadot nelielu gaisa daudzumu, un auskultējot.

Pareizā atbilde: D. Atsūcot kuņģa saturu, ievadot nelielu gaisa daudzumu un auskultējot, pārbauda, vai zonde ir ievadīta kuņģī.

- A. Minētā darbība nedos pietiekamu informāciju par zondes lokalizāciju kuņģī.
- B. Minētā metode nevizualizēs zondes lokalizāciju kuņģī.
- C. Minētā darbība nedos pietiekamu informāciju par zondes lokalizāciju kuņģī.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

74. Traheostomas aprūpe ietver:

- A. Traheobronhiālā sekrēta atsūkšana ar vienreizējas lietošanas katetru ik 3–4 h vai ne retāk kā reizi 8 h, pirms tam veicot mutes dobuma higiēnu.
- B. Traheostomas pārsēju maina ik 48 h, ja tas nepieciešams.
- C. Traheobronhiālā sekrēta atsūkšana ar daudzreizējas lietošanas katetru ne retāk kā reizi 8 h, pirms tam veicot mutes dobuma higiēnu.
- D. Traheobronhiālā sekrēta atsūkšanu veic tad, kad sekrēts ir ilgstoši uzkrājies un apgrūtina elpošanu.

Pareizā atbilde: A. Traheostomas aprūpe ietver traheobronhiālā sekrēta atsūkšanu ar vienreizējas lietošanas katetru ik 3–4 h vai ne retāk kā reizi 8 h, pirms tam veicot mutes dobuma higiēnu.

B., C un D. Minētā atbilde nenodrošina antiseptikas, aseptikas ievērošanu traheostomas aprūpes laikā un sekmē nozokomiālās infekcijas (pneimonijas) attīstību.

Literatūras avots: Guideline for Preventing Healthcare–Associated Pneumonia. CDC, 2003.

75. Epilepsijas lēkmes laikā:

- A. Slimnieku jānogulda, radot optimāli saudzējošus apstākļus galvai.
- B. Nekavējoties jāizsauc palīgspēki, lai pacientu noturētu.
- C. Jānodrošina elpceļu caurlaidība.
- D. Jānogaida, līdz lēkme pati pāries.

Pareizā atbilde: C. Epilepsijas lēkmes laikā jānodrošina elpceļu caurlaidība.

A. Atbilde nav pietiekama, minētās darbības, izolētas no citām, apdraud pacienta dzīvībai svarīgas funkcijas.

B. Atbilde nav pareiza, minētās darbības, izolētas no citām, apdraud pacienta dzīvībai svarīgas funkcijas lēkmes laikā.

D. Atbilde nav pareiza, minētais var izraisīt nopietnas sekas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

76. Kurš no produktiem visbiežāk izraisa stafilokoku intoksikāciju?

- A. Konditorejas krēma izstrādājumi.
- B. Bezalkoholiskie dzērieni.
- C. Dārzeņi.
- D. Augļi.

Pareizā atbilde: A. Konditorejas krēma izstrādājumi visbiežāk izraisa stafilokoku intoksikāciju.

B., C. un D. Atbilde nav pareiza, minētais neizraisa stafilokoku intoksikāciju.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

77. Lietojot uzturā nemazgātus dārzeņus, var saslimt ar:

- A. Gripu.
- B. Sifilisu.
- C. Difteriju.
- D. Dizentēriju.

Pareizā atbilde: D. Lietojot uzturā nemazgātus dārzeņus, var saslimt ar dizentēriju.

A. un C. Minētā ir gaisa–pilienu infekcija.

B. Minētā ir seksuāli transmisīvā infekcija.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

78. Veselam cilvēkam mikroorganismi nav sastopami:

- A. Uz rokām.
- B. Asinīs.
- C. Mutes dobumā.
- D. Zarnu traktā.

Pareizā atbilde: B. Veselam cilvēkam mikroorganismi nav sastopami asinīs.

A., C. un D. Minētajā vietā mikroorganismi ir sastopami.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

79. D vitamīns ir nepieciešams:

- A. Kaulu, zobu attīstībai, rahīta profilaksei.
- B. Sirdsdarbības stimulēšanai.
- C. Asinsrites uzlabošanai.
- D. Redzes uzlabošanai.

Pareizā atbilde: A. D vitamīns ir nepieciešams kaulu, zobu attīstībai, rahīta profilaksei.

B. un C. Minētais nav saistīts ar D vitamīna darbību.

D. Minētais ir saistīts ar A vitamīna darbību.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

80. Kādos gadījumos ievieto traheostomu?

- A. Produktīva klepus gadījumā.
- B. Veicot stomas aprūpi.
- C. Elpceļu necaurlaidības gadījumā.
- D. Veicot Duglasa dobuma punkciju.

Pareizā atbilde: C. Traheostomu ievieto elpceļu necaurlaidības gadījumā.

A. Minētajā gadījumā elpošanas funkcija netiek traucēta tā, lai ievadītu traheostomu.

B. un D. Minētais variants nav saistīts ar traheostomu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

81. Iespējamās komplikācijas pie traheostomas:

- A. Izmaiņas asinsainā.
- B. Traheobronhīts un mīksto audu iekaisumi.
- C. Tuberkuloze.
- D. Akūts ascīts.

Pareizā atbilde: B. Iespējamās komplikācijas pie traheostomas ir traheobronhīts un mīksto audu iekaisumi.

A. Minētais raksturīgs pie iekaisuma procesa.

C. Minēta gaisa-pilienu infekcija.

D. Minēta ir komplikācija vēdera dobumā, ko neizsauc traheostoma.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

82. Diabēta pacientam, nepareizi lietojot insulīnu, var attīstīties hipoglikēmija, kurai ir raksturīgi visi šādi simptomi, izņemot:

- A. Nervozitāte.
- B. Svīšana.
- C. Izsalkums.
- D. Neskaidra redze.

Pareizā atbilde: D. Diabēta pacientam, nepareizi lietojot insulīnu, var attīstīties hipoglikēmija, kurai ir raksturīgi visi šādi simptomi, izņemot neskaidra redze.

A., B. un C. Minētais simptoms ir raksturīgs hipoglikēmijai.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

83. Pacienta dzīvībai svarīgie rādītāji nav:

- A. Elpošana.
- B. Asinsspiediens.
- C. Ģibonis.
- D. Temperatūra.

Pareizā atbilde: C. Pacienta dzīvībai svarīgie rādītāji nav ģibonis.

A., B. un D. Minētais ir dzīvībai svarīgs rādītājs.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

84. Meteorisms ir:

- A. Šķidra vēdera izeja.
- B. Sāpes kaklā.
- C. Vēdera uzpūšanās.
- D. Tūska.

Pareizā atbilde: C. Meteorisms ir vēdera uzpūšanās.

- A. Minēta caureja.
- B. un D. Minētais nav saistīts ar zarnu traktu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

85. Pacientiem ar izgulējumiem pozu maina:

- A. Vienu reizi dienā.
- B. Ik pa 5 stundām.
- C. Ik pa vienai stundai.
- D. Ik pa 2 stundām.

Pareizā atbilde: D. Pacientiem ar izgulējumiem pozu maina ik pa 2 stundām.

- A. un B. Atbilde nav pareiza, sekmē izgulējumu progresēšanu.
- C. Minēts nesamērīgi īss laika intervāls pozas maiņai pacientiem ar izgulējumiem.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

86. Akūtam apendicītam raksturīgi simptomi:

- A. Lēkmjveidīgas sāpes pakrūtē, slikta dūša.
- B. Caureja, nespēks.
- C. Bieža, sāpīga urinācija.
- D. Paaugstināta temperatūra, sāpes vēdera labajā pusē.

Pareizā atbilde: D. Akūtam apendicītam raksturīgi simptomi ir paaugstināta temperatūra, sāpes vēdera labajā pusē.

- A. Minētais raksturīgs augšējā gastrointestinālā trakta saslimšanai.
- B. Minētais raksturīgs gastrointestinālā trakta saslimšanai.
- C. Minētais raksturīgs urīnceļu saslimšanai.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

87. Slimniekam ir elpas trūkums, viņš atrodas sēdus stāvoklī, ar rokām atbalstījies pret gultas malu. Kuras slimības gadījumā var novērot šo piespiedu stāvokli?

- A. Sirds mazspējas.
- B. Astmas lēkmes laikā.
- C. Akūta perikardīta.
- D. Sausa pleirīta gadījumā.

Pareizā atbilde: B. Šo piespiedu stāvokli – slimniekam ir elpas trūkums, viņš atrodas sēdus stāvoklī, ar rokām atbalstījies pret gultas malu – var novērot astmas lēkmes laikā.

A., C. un D. Minētās slimības gadījumā nenovēros šo piespiedu stāvokli.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

88. Klepus ar pilnu muti krēpu rīta stundās raksturīgs:

- A. Tuberkulozei.
- B. Pneimonijai.
- C. Bronhiālai astmai.
- D. Hroniskam bronhītam.

Pareizā atbilde: A. Klepus ar pilnu muti krēpu rīta stundās raksturīgs tuberkulozei.

B., C. un D. Minētai slimībai nav raksturīgo simptomu.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

89. Asins atkrēpošana nav raksturīga:

- A. Plaušu tuberkulozei.
- B. Plaušu abscesam.
- C. Plaušu vēzim.
- D. Bronhiālajai astmai.

Pareizā atbilde: D. Asins atkrēpošana nav raksturīga bronhiālajai astmai.

A., B. un C. Minētai slimībai raksturīgs simptoms.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

90. Slimnieks ir pacilātā garastāvoklī, neuzskata savu slimību par nopietnu. Hiperaktīvs, bieži uzbāzīgs. Slimniekam bieži ir miega traucējumi. Kurš samaņas traucējuma veids ir slimniekam?

- A. *Stupor.*
- B. *Euphoria.*
- C. *Delirium.*
- D. *Sopor.*

Pareizā atbilde: B. Slimnieks, kurš ir pacilātā garastāvoklī, neuzskata savu slimību par nopietnu, hiperaktīvs, uzbāzīgs, bieži cieš no miega traucējumiem, ir eiforijā.

A., C. un D. Minētam stāvoklim nav raksturīga simptoma.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

91. “Kafijas biežumu” vemšanu novēro:

- A. Hroniska pankreatīta gadījumā.
- B. Kuņģa čūlas gadījumā.
- C. Hroniska gastrīta gadījumā.
- D. Apendicīta gadījumā.

Pareizā atbilde: B. “Kafijas biežumu” vemšanu novēro kuņģa čūlas gadījumā.

A., C. un D. Minētai slimībai nav raksturīga simptoma.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

92. Balts mēles aplikums liecina par patoloģiju:

- A. Gastroduodenālajā zonā.
- B. Žultsceļos.
- C. Aizkuņģa dziedzerī.
- D. Zarnās.

Pareizā atbilde: A. Balts mēles aplikums liecina par patoloģiju gastroduodenālajā zonā.

B., C. un D. Minētam rajonam nav raksturīga simptoma.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

93. Pie novecošanas veidiem nepieder:

- A. Bioloģiskā novecošana.
- B. Psiholoģiskais vecums.
- C. Hronoloģiskā novecošana.
- D. Juridiskā novecošana.

Pareizā atbilde: D. Pie novecošanas veidiem nepieder juridiskā novecošana.

A., B. un C. Minētais pieder pie novecošanas veidiem.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

94. Cilvēku spējas vecumā ir, izņemot:

- A. Pārmaiņas sensorās uztveres spējās, muskulatūrā un galvenokārt centrālās smadzeņu funkcijas liek sevi manīt.
- B. Lēmuma pieņemšana un kontrole pār jebkuru aktivitāti kļūst arvien lēnāka.
- C. Veci cilvēki objektīvāk spējīgi novērtēt dažādus faktus, izdarīt secinājumus, piemīt sintēzes spējas.
- D. Ar gadiem uzmanības koncentrācijas un noturības spējas pieaug.

Pareizā atbilde: D. Cilvēku spējas vecumā ir, izņemot, ka ar gadiem uzmanības koncentrācijas un noturības spējas pieaug. Ar vecumu uzmanības koncentrācijas un noturības spējas biežāk saglabājas nemainīgas vai mazinās.

A., B. un C. Minētais pieder pie cilvēku spējām vecumā.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

95. Darba spējas vēlinā brieduma vecumposmā būtiski ietekmē:

- A. Psiholoģiskie aspekti.
- B. Juridiskie aspekti.
- C. Meterioloģiskie apstākļi.
- D. Profesionālā izaugsme.

Pareizā atbilde: A. Darba spējas vēlinā brieduma vecumposmā būtiski ietekmē psiholoģiskie aspekti. Ja cilvēks strādā sociāli aktīvu, pieņemamu darbu ar profesionāliem panākumiem, tad viņa novecošanās tiek aizkavēta.

B., C. un D. Minētais būtiski neietekmē darba spējas vēlinā brieduma vecumposmā.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

96. Pensionāriem raksturīgā saskarsmes problēma ir:

- A. Atrodies pensijā, ir pietiekami daudz brīvā laika, bet vairs nav tās sabiedrības grupas, ar kuru bija rasts būt regulārā vai biežā saskarsmē.
- B. Atrodies pensijā, ir pietiekami daudz brīvā laika, tiek dibināti jauni, daudzveidīgi kontakti, kas ir sākums jaunas ģimenes dzīves veidošanai.
- C. Pensionāri ir pašpietiekami, un viņiem neveidojas personības notrulināšanās, tāpēc nav nepieciešama regulāra identificēšanās ar citiem.
- D. Viss iepriekšminētais.

Pareizā atbilde: A. Atrodies pensijā, ir pietiekami daudz brīvā laika, bet vairs nav tās sabiedrības grupas, ar kuru bija rasts būt regulārā vai biežā saskarsmē; tā ir pensionāriem raksturīga saskarsme.

B., C. un D. Minētais nav pensionāriem raksturīga saskarsmes problēma.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

97. Pensionāru sabiedrisko aktivitāti raksturo apgalvojums:

- A. "Pensionāriem nav reālu iespēju likt par sevi manīt sabiedrībā, un viņi cieš no saskarsmes trūkuma ar apkārtējiem".
- B. "Pensionāri nevēlas atrast sev piemērotu nodarbošanos vai aizraušanos, un šeit ļoti liela nozīme ir iedzimtībai".
- C. "Pensionāriem ir pietiekami daudz brīvā laika, lai dibinātu jaunu ģimenes dzīvi".
- D. "Sabiedrībā nepastāv formālā hierarhiskā struktūra, tādējādi pensionāri netiek nošķirti no kopējās aktīvās sabiedrības daļas".

Pareizā atbilde: A. Pensionāru sabiedrisko aktivitāti raksturo apgalvojums – "pensionāriem nav reālu iespēju likt par sevi manīt sabiedrībā, un viņi cieš no saskarsmes trūkuma ar apkārtējiem".

B., C. un D. Minētais apgalvojums neraksturo pensionāru sabiedrisko aktivitāti.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

98. Kādas spējas veciem cilvēkiem visbiežāk saglabājas nemainīgas?

- A. Atmiņas spējas un apjoms.
- B. Uzmanības apjoms un pārslēgšanās spējas.
- C. Uzmanības koncentrēšanas un noturības spējas.
- D. Kustību koordinācijas spējas.

Pareizā atbilde: C. Veciem cilvēkiem visbiežāk saglabājas nemainīgas uzmanības koncentrēšanas un noturības spējas.

B., C. un D. Minētās spējas veciem cilvēkiem visbiežāk mazinās.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

99. Kādas pārmaiņas sirds un asinsvadu sistēmā novēro veciem cilvēkiem?

- A. Pavājinās sfinktera muskuļu tonuss.
- B. Pakāpeniski samazinās miokarda šūnu skaits.
- C. Pakāpeniski palielinās miokarda šūnu skaits.
- D. Traucēta kustību koordinācija.

Pareizā atbilde: B. Veciem cilvēkiem sirds un asinsvadu sistēmā novēro pakāpenisku miokarda šūnu skaita samazināšanos.

A. Minētas pārmaiņas gremošanas sistēmā veciem cilvēkiem.

C. Atbilde nav pareiza, veciem cilvēkiem miokarda šūnu skaits pakāpeniski samazinās.

D. Minētas izmaiņas nervu sistēmā veciem cilvēkiem.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

100. Kādas pārmaiņas kustību-balsta sistēmā novēro veciem cilvēkiem?

- A. Pavājinās sfinktera muskuļu tonuss.
- B. Samazinās muskuļu apjoms un spēks.
- C. Palielinās muskuļu apjoms un spēks.
- D. Traucēta kustību koordinācija.

Pareizā atbilde: B. Veciem cilvēkiem kustību-balsta sistēmā novēro muskuļu apjoma un spēka samazināšanos.

A. Minētas izmaiņas gremošanas sistēmā veciem cilvēkiem.

C. Atbilde nav pareiza, veciem cilvēkiem muskuļu apjoms un spēks samazinās.

D. Minētas izmaiņas nervu sistēmā veciem cilvēkiem.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

101. Kādas pārmaiņas nervu sistēmā novēro veciem cilvēkiem?

- A. Palielinās smadzeņu daivas.
- B. Samazinās smadzeņu blīvums.
- C. Palielinās smadzeņu blīvums.
- D. Palielinās smadzeņu masa.

Pareizā atbilde: C. Veciem cilvēkiem nervu sistēmā novēro smadzeņu blīvuma palielināšanos.

A. Atbilde nav pareiza, veciem cilvēkiem novēro smadzeņu daivas samazināšanos.

B. Atbilde nav pareiza, veciem cilvēkiem novēro smadzeņu blīvuma palielināšanos.

D. Atbilde nav pareiza, veciem cilvēkiem novēro smadzeņu masas samazināšanos.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

102. Vecu cilvēku nervu sistēmas funkcionālai darbībai nav raksturīgs:

- A. Pasliktinās asinsrite, smadzeņu šūnu apgāde ar asinīm.
- B. Palielinās nervu impulsu pārvades temps caur sinapsēm.
- C. Receptoru darbības traucējumu dēļ pasliktinās dzirdes, redzes u. c. sajūtas.
- D. Palēninās reakcijas ātrums.

Pareizā atbilde: B. Vecu cilvēku nervu sistēmas funkcionālai darbībai nav raksturīga nervu impulsu pārvades tempa palielināšanās caur sinapsēm.

A., C. un D. Minētā atbilde vecu cilvēku nervu sistēmas funkcionālai darbībai ir raksturīga.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

103. Kāda problēma, saistīta ar uzturu, var rasties geriatriskam pacientam?

- A. Caureja.
- B. Aptaukošanās.
- C. Apetītes zudums.
- D. Slikta elpa.

Pareizā atbilde: B. Aptaukošanās ir ar uzturu saistīta problēma, kas rodas vecumā.

A., C. un D. Minētā problēma veciem cilvēkiem, saistīta ar uzturu, nav raksturīga.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

104. Minēt galvenos cēloņus samazināta šķidruma uzņemšanai vecumā:

- A. Uzskats, ka šķidrums ir papildslodze sirdsdarbībai.
- B. Sievietes cieš no urīnizvadkanāla sfinktera tonusa vājuma, vīrieši – no prostatas adenomas.
- C. Nejūtot slāpes, aizmirst par padzeršanos.
- D. Viss iepriekšminētais.

Pareizā atbilde: D. Galvenie cēloņi samazināta šķidruma uzņemšanai vecumā ir viss iepriekšminētais.

A., B. un C. Minēts cēlonis samazināta šķidruma uzņemšanai vecumā.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

105. Statistikas dati liecina, ka pasaulē (t. sk. Latvijā) veco cilvēku skaitam un viņu aktuālām problēmām tendence ir:

- A. Samazināties.
- B. Pieaugt.
- C. Palikt nemainīgai.
- D. Ik gadu mainīties.

Pareizā atbilde: B. Statistikas dati liecina, ka pasaulē (t. sk. Latvijā) veco cilvēku skaitam un viņu aktuālām problēmām ir tendence pieaugt.

A. un C. Minētā tendence neapstiprina statistikas datus.

D. Minētā tendence neapstiprina statistikas datus, dinamika ir nemainīga ik gadu ar tendenci pieaugt.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

106. Ar ko nodarbojas gerontopsiholoģija?

- A. Pēta novecošanas fenomena dažādos aspektus, galvenokārt cilvēka novecošanas, viņa aktīvā mūža daļas pagarināšanas, ilggadības problēmas un citus.
- B. Pēta cilvēka novecošanas psiholoģiskos aspektus, ilgdzīvotāju psiholoģiskās īpatnības, kā arī nāves fenomenu no psiholoģiskā viedokļa.
- C. Pēta, kā novecošanas procesu ietekmē sabiedriskie apstākļi un kā vecie cilvēki, īpaša sabiedrības grupa, funkcionē sabiedrībā.
- D. Pēta cilvēku novecošanas problēmas sabiedrībā saistībā ar daudzām sabiedrisko zinātņu nozarēm.

Pareizā atbilde: B. Gerontopsiholoģija pēta cilvēka novecošanas psiholoģiskos aspektus, ilgdzīvotāju psiholoģiskās īpatnības, kā arī nāves fenomenu no psiholoģiskā viedokļa.

A. Minēta gerontoloģijas definīcija.

C. un D. Minēta sociālās gerontoloģijas definīcija.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

107. Ar ko nodarbojas gerontoloģija?

- A. Pēta novecošanas fenomena dažādos aspektus, galvenokārt cilvēka novecošanas, viņa aktīvā mūža daļas pagarināšanas, ilggadības problēmas un citus.
- B. Pēta cilvēka novecošanas psiholoģiskos aspektus, ilgdzīvotāju psiholoģiskās īpatnības, kā arī nāves fenomenu no psiholoģiskā viedokļa.
- C. Pēta, kā novecošanas procesu ietekmē sabiedriskie apstākļi un kā vecie cilvēki, īpaša sabiedrības grupa, funkcionē sabiedrībā.
- D. Pēta cilvēku novecošanas problēmas sabiedrībā saistībā ar daudzām sabiedrisko zinātņu nozarēm.

Pareizā atbilde: A. Gerontoloģija pēta novecošanas fenomena dažādos aspektus, galvenokārt cilvēka novecošanas, viņa aktīvā mūža daļas pagarināšanas, ilggadības problēmas un citus.

B. Minēta gerontopsiholoģijas definīcija.

C. un D. Minēta sociālās gerontoloģijas definīcija.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

108. Ar ko nodarbojas sociālā gerontoloģija?

- A. Pēta novecošanas fenomena dažādos aspektus, galvenokārt cilvēka novecošanas, viņa aktīvā mūža daļas pagarināšanas, ilggadības problēmas un citus.
- B. Pēta cilvēka novecošanas psiholoģiskos aspektus, ilgdzīvotāju psiholoģiskās īpatnības, kā arī nāves fenomenu no psiholoģiskā viedokļa.
- C. Pēta, kā novecošanas procesu ietekmē sabiedriskie apstākļi un kā vecie cilvēki, īpaša sabiedrības grupa, funkcionē sabiedrībā.
- D. Viss iepriekšminētais.

Pareizā atbilde: C. Sociālā gerontoloģija pēta, kā novecošanas procesu ietekmē sabiedriskie apstākļi un kā vecie cilvēki, īpaša sabiedrības grupa, funkcionē sabiedrībā.

A. Minēta gerontoloģijas definīcija.

B. Minēta gerontopsiholoģijas definīcija.

D. Minētas dažādu zinātņu nozaru definīcijas.

Literatūras avots: Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.

109. Pēcoperācijas komplikācijas gremošanas sistēmā ir:

- A. Sāpes, bezmiegs.
- B. Anūrija, sāpju dēļ nespēja urinēt.
- C. Slikta dūša, atraugas.
- D. Cianoze, pulsa ritma izmaiņas.

Pareizā atbilde: C. Pēcoperācijas komplikācijas gremošanas sistēmā ir slikta dūša, atraugas.

A. Minētās pēcoperācijas komplikācijas saistāmas ar nervu sistēmu.

B. Minētās pēcoperācijas komplikācijas saistāmas ar urīnizvadorgānu sistēmu.

D. Minētās pēcoperācijas komplikācijas sirds un asinsvadu sistēmā.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

110. Pēcoperācijas komplikācijas nervu sistēmā ir:

- A. Sāpes, bezmiegs.
- B. Anūrija, sāpju dēļ nespēja urinēt.
- C. Slikta dūša, atraugas.
- D. Cianoze, pulsa ritma izmaiņas.

Pareizā atbilde: A. Pēcoperācijas komplikācijas nervu sistēmā ir sāpes, bezmiegs.

B. Minētās pēcoperācijas komplikācijas urīnizvadorgānu sistēmā.

C. Minētās pēcoperācijas komplikācijas gremošanas sistēmā.

D. Minētās pēcoperācijas komplikācijas sirds un asinsvadu sistēmā.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

111. Enterobiozes gadījumā materiālu izmeklēšanai ņem:

- A. No asinīm.
- B. No urīna.
- C. No fēcēm.
- D. No anālās atveres rajona.

Pareizā atbilde: D. Enterobiozes gadījumā materiālu izmeklēšanai ņem no anālās atveres rajona.

A. un B. Atbilde nav pareiza, minētajā materiālā enterobiozes ierosinātāju nav.

C. Minētā atbilde nedos pietiekamu informāciju.

Literatūras avots: Pagana KD. Mosby's diagnostic and laboratory test reference. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2003.

112. Artēriju trombozes veicinošais faktors ir:

- A. Alkoholisms.
- B. Varikozās vēnas.
- C. Strutu radošie mikrobi, kas asinsvadu sienā nonāk tiešas inficēšanās ceļā.
- D. Stress, neregulārs ēšanas režīms.

Pareizā atbilde: B. Artēriju trombozes veicinošais faktors ir varikozās vēnas.

- A. Minēts ir akūta pankreatīta veicinošais faktors.
- C. Minēts ir tromboflebītu izraisītājfaktors.
- D. Minēti ir kuņģa čūlas veicinošie faktori.

Literatūras avots: Krieviņš D, red. Atdzīvināšana. Rīga: NMPC, 2004.

113. Kuņģa čūlas ainai raksturīgs:

- A. Dedzinošas sāpes pakrūtē, saistītas ar ēšanu, slikta dūša, vemšana.
- B. Trulas, pastāvīgas sāpes pakrūtē, izstaro uz muguru, paaugstināta temperatūra – 38 °C, bālums, auksti sviedri.
- C. Kolikveida sāpes, vemšana, uzpūsts vēders, auskultējot nedzird zarnu peristaltiku.
- D. Abdominālas sāpes, drudzis, ēstgribas trūkums, aizcietējumi, ir piespiedu poza: pievilkti ceļi, kas samazina vēdera muskuļu savilkšanos.

Pareizā atbilde: A. Kuņģa čūlas ainai raksturīgas dedzinošas sāpes pakrūtē, saistītas ar ēšanu, slikta dūša, vemšana.

- B. Minētā klīniskā aina ir akūta aizkuņģa dziedzera gadījumā.
- C. Minētā klīniskā aina ir zarnu ileusa gadījumā.
- D. Minētā klīniskā aina ir apendicīta gadījumā.

Literatūras avots: Utkins V. Klīniskā ķirurģija. Zvaigzne, 1992.

114. Ileusa ainai raksturīgs:

- A. Dedzinošas sāpes pakrūtē, saistītas ar ēšanu, slikta dūša, vemšana.
- B. Trulas, pastāvīgas sāpes pakrūtē, izstaro uz muguru, paaugstināta temperatūra – 38 °C, bālums, auksti sviedri.
- C. Kolikveida sāpes, vemšana, uzpūsts vēders, auskultējot nedzird zarnu peristaltiku.
- D. Abdominālas sāpes, drudzis, ēstgribas trūkums, aizcietējumi, ir piespiedu poza: pievilkti ceļi, kas samazina vēdera muskuļu savilkšanos.

Pareizā atbilde: C. Ileusa ainai raksturīgas kolikveida sāpes, vemšana, uzpūsts vēders, auskultējot nedzird zarnu peristaltiku.

- A. Minētā klīniskā aina kuņģa čūlas gadījumā.
- B. Minētā klīniskā aina akūta pankreatīta gadījumā.
- D. Minētā klīniskā aina apendicīta gadījumā.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

115. Apendicīta klīniskai ainai raksturīgs:

- A. Dedzinošas sāpes pakrūtē, saistītas ar ēšanu, slikta dūša, vemšana.
- B. Trulas, pastāvīgas sāpes pakrūtē, izstaro uz muguru, paaugstināta temperatūra – 38 °C, bālums, auksti sviedri.
- C. Kolikveida sāpes, vemšana, uzpūsts vēders, auskultējot nedzird zarnu peristaltiku.
- D. Vēdersāpes, drudzis, ēstgribas trūkums, aizcietējums, ir piespiedu poza: pievilkti ceļi, kas samazina vēdera muskuļu savilkšanos.

Pareizā atbilde: D. Apendicīta klīniskai ainai raksturīgas vēdersāpes, drudzis, ēstgribas trūkums, aizcietējums, ir piespiedu poza: pievilkti ceļi, kas samazina vēdera muskuļu savilkšanos.

- A. Minētā klīniskā aina kuņģa čūlas gadījumā.
- B. Minētā klīniskā aina akūta pankreatīta gadījumā.
- C. Minētā klīniskā aina ileusa gadījumā.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

116. Kas ir sasitums?

- A. Locītavu kaulu galu saskares novirze.
- B. Audu un orgānu traumatiskais bojājums bez audu atvēruma.
- C. Kaulu bojājums, ko rada mehāniska spēka iedarbība.
- D. Kaulu smadzeņu iekaisums.

Pareizā atbilde: B. Sasitums ir audu un orgānu traumatiskais bojājums bez audu atvēruma.

- A. Minētā atbilde raksturo izmežģījumu.
- C. Minētā atbilde raksturo lūzumu.
- D. Minētā atbilde raksturo osteomielītu.

Literatūras avots: Volkolakovs J. Vispārīgā ķirurģija. Rīga. Zvaigzne ABC.

117. Kas ir mežģījums?

- A. Locītavu kaulu galu saskares novirze.
- B. Audu un orgānu traumatiskais bojājums bez audu atvēruma.
- C. Kaulu bojājums, ko rada mehāniska spēka iedarbība.
- D. Kaulu smadzeņu iekaisums.

Pareizā atbilde: A. Izmežģījums ir locītavu kaulu galu saskares novirze.

- B. Minētā atbilde raksturo sasitumu.
- C. Minētā atbilde raksturo lūzumu.
- D. Minētā atbilde raksturo osteomielītu.

Literatūras avots: Volkolakovs J. Vispārīgā ķirurģija. Rīga. Zvaigzne ABC.

118. Lūzumu raksturo:

- A. Locītavu kaulu galu saskares novirze.
- B. Audu un orgānu traumatiskais bojājums bez audu atvēruma.
- C. Kaulu bojājums, ko rada mehāniska spēka iedarbība.
- D. Kaulu smadzeņu iekaisums.

Pareizā atbilde: C. Lūzumu raksturo kaulu bojājums, ko rada mehāniska spēka iedarbība.

- A. Minētā atbilde raksturo izmežģījumu.
- B. Minētā atbilde raksturo sasitumu.
- D. Minētā atbilde raksturo osteomielītu.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

119. Saules ultravioletie stari:

- A. Nomāc organismā imunitātes izstrādāšanu.
- B. Noārda tauku un ogļhidrātu rezerves organismā.
- C. Rada ādas strutainus iekaisumus.
- D. Iznīcina dažādus mikroorganismus apkārtējā vidē.

Pareizā atbilde: D. Saules ultravioletie stari iznīcina dažādus mikroorganismus apkārtējā vidē.

A., B. un C. Atbilde nav pareiza, minētais nav saistīts ar saules ultravioletajiem stariem.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

120. Muguras smadzeņu satricinājums ir:

- A. Smadzeņu satricinājums, kas raksturojas ar jušanas traucējumiem, parēzēm, kas parādās tūlīt pēc traumas.
- B. Smadzeņu satricinājumam raksturīgs samaņas zudums, kas iestājas traumas brīdī.
- C. Ārēju aģentu iedarbība uz cilvēka organismu, kas izraisa audos un orgānos anatomiskus, fizioloģiskus un funkcionālus traucējumus.
- D. Audu un orgānu traumatiskais bojājums bez audu atvēruma.

Pareizā atbilde: A. Muguras smadzeņu satricinājums ir smadzeņu satricinājums, kas raksturojas ar jušanas traucējumiem, parēzēm, kas parādās tūlīt pēc traumas.

- B. Minētā atbilde raksturo galvas smadzeņu satricinājumu.
- C. Minētā atbilde raksturo vispārēju traumu.
- D. Minētā atbilde raksturo sasitumu.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

121. Kurš no skaidrojumiem vispilnīgāk raksturo jēdzienu 'trauma'?

- A. Smadzeņu satricinājums, kas raksturojas ar jušanas traucējumiem, parēzēm, kas parādās tūlīt pēc traumas.
- B. Smadzeņu satricinājumam raksturīgs samaņas zudums, kas iestājas traumas brīdī.
- C. Ārēju aģentu iedarbība uz cilvēka organismu, kas izraisa audos un orgānos anatomiskus, fizioloģiskus un funkcionālus traucējumus.
- D. Audu un orgānu traumatiskais bojājums bez audu atvēruma.

Pareizā atbilde: C. Trauma ir ārēju aģentu tāda iedarbība uz cilvēka organismu, kas izraisa audos un orgānos anatomiskus, fizioloģiskus un funkcionālus traucējumus.

- A. Minētā atbilde raksturo muguras smadzeņu satricinājumu.
- B. Minētā atbilde raksturo galvas smadzeņu satricinājumu.
- D. Minētā atbilde raksturo sasitumu.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

122. Kādas pazīmes liecina par sasitumu?

- A. Uztūkums, sāpīgums, asinsizplūdums (hematoma) un funkciju traucējumi.
- B. Kustību ierobežojums, sāpes, uztūkums, var būt deformācija, asinsizplūdums, bieži ir tirpšanas sajūta.
- C. Sāpes, uztūkums, asinsizplūdums, deformācija, funkciju traucējumi.
- D. Samaņas zudums, pēc samaņas atgūšanas cietušais sūdzas par galvassāpēm un reiboni.

Pareizā atbilde: A. Par sasitumu liecina uztūkums, sāpīgums, asinsizplūdums (hematoma) un funkciju traucējumi.

- B. Minētā atbilde raksturo izmežģījuma klīniskās pazīmes.
- C. Minētā atbilde raksturo lūzuma klīniskās pazīmes.
- D. Minētā atbilde raksturo galvas smadzeņu satricinājuma klīniskās pazīmes.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

123. Kādas pazīmes liecina par izmežģījumu?

- A. Uztūkums, sāpīgums, asinsizplūdums (hematoma) un funkciju traucējumi.
- B. Kustību ierobežojums, sāpes, uztūkums, var būt deformācija, asinsizplūdums, bieži ir tirpšanas sajūta.
- C. Sāpes, uztūkums, asinsizplūdums, deformācija, funkciju traucējumi.
- D. Samaņas zudums, pēc samaņas atgūšanas cietušais sūdzas par galvassāpēm un reiboni.

Pareizā atbilde: B. Par izmežģījumu liecina kustību ierobežojums, sāpes, uztūkums, var būt deformācija, asinsizplūdums, bieži ir tirpšanas sajūta.

- A. Minētā atbilde raksturo sasituma klīniskās pazīmes.
- C. Minētā atbilde raksturo lūzuma klīniskās pazīmes.
- D. Minētā atbilde raksturo galvas smadzeņu satricinājuma klīniskās pazīmes.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurgija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

124. Kādas pazīmes liecina par lūzumu?

- A. Uztūkums, sāpīgums, asinsizplūdums (hematoma) un funkciju traucējumi.
- B. Kustību ierobežojums, sāpes, uztūkums, var būt deformācija, asinsizplūdums, bieži ir tirpšanas sajūta.
- C. Sāpes, uztūkums, asinsizplūdums, deformācija, funkciju traucējumi.
- D. Samaņas zudums, pēc samaņas atgūšanas cietušais sūdzas par galvassāpēm un reiboni.

Pareizā atbilde: C. Par lūzumu liecina sāpes, uztūkums, asinsizplūdums, deformācija un funkciju traucējumi.

- A. Minētā atbilde raksturo sasituma klīniskās pazīmes.
- B. Minētā atbilde raksturo izmežģījuma klīniskās pazīmes.
- D. Minētā atbilde raksturo galvas smadzeņu satricinājuma klīniskās pazīmes.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurgija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

125. Pareiza rīcība pie deguna asiņošanas:

- A. Novietot pacientu guļus uz muguras.
- B. Atgāzt pacienta galvu.
- C. Novietot pacientu stateniskā pozā, noliecoties uz priekšu.
- D. Pozai nav nozīmes.

Pareizā atbilde: C. Pacientu jānovieto stateniskā pozā, noliecoties uz priekšu, lai samazinātos venozais spiediens, lieciet elpot mierīgi caur muti, lai kavētu asiņu norīšanu.

- A. Asinis netecēs ārā pa degunu, bet tas nenozīmē, ka asiņošana būs rimusies.
- B. Nepareiza poza, jo veicina asiņu norīšanu.
- D. Nepareizs apgalvojums, pozai ir nozīme, lai apturētu asiņošanu un neizraisīti komplikācijas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

126. Kas ir enterālā barošana?

- A. Ēdināšana caur zondi vai stomu.
- B. Uzturvielas ievadīšana *i/v*.
- C. Barošana caur centrālo katetru.
- D. Bessamaņas pacienta ēdināšana.

Pareizā atbilde: A. Enterālā barošana ir ēdināšana caur zondi, caur stomu vai pa smalku katetru caur vēdera sienu tieši tukšajā zarnā. Uzturs nokļūst kuņģī vai zarnās.

- B. Uzturvielu ievadīšana tieši asinīs ar *i/v* sistēmu sauc par parenterālo barošanu.
- C. Barošanu caur centrālo vēnu sauc par parenterālo barošanas veidu.
- D. Atbilde nav pareiza, jo besammaņā esošiem pacientiem tiek nodrošināta parenterālā barošana.

Literatūras avots: Vanags I, Daugulis E, Tomiņš P. Anestezioloģija, reanimatoloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2002.

127. Kā sauc metodi, ar ko pārbauda nazogastrālās zondes atrašanās vietu?

- A. Auskultācija.
- B. Palpācija.
- C. Rentgenoloģiska.
- D. Perkusija.

Pareizā atbilde: A. Zondes atrašanās vietu pārbauda ar auskultācijas metodi. Ievadot šķidrumu, izklausot dzird burbuļošanu.

B. Palpācija ir iekšējo orgānu izmeklēšana iztaustot, ar šo metodi nevar noteikt zondes atrašanās vietu.

C. Atbilde ir daļēji pareiza, bet ne vienmēr ir iespēja pacientam veikt RTG.

D. Perkusija ir iekšējo orgānu izmeklēšana un to stāvokļa novērtēšana pēc skaņas, ar šo metodi nevar noteikt zondes atrašanās vietu.

Literatūras avots: Kreymann KG, Berger MM, Deutz NN, Hiesmayr M, Jolliet P, Kazandjiev G, et al. ESPEN guidelines on enteral nutrition: intensive care. Clin Nutr. 2006 Apr; 25(2): 210-23.

128. Kura no komplikācijām ir visbīstamākā pie enterālās barošanas?

- A. Iesnas.
- B. Gļotādas bojājumi.
- C. Caureja.
- D. Aspirācija.

Pareizā atbilde: D. Visbīstamākā komplikācija pie enterālās barošanas ir aspirācija. Caurejas rezultātā rodas uzturvielu zudumi, kā arī šķidruma un elektrolītu līdzsvara traucējumi.

A. Zondes nosprostošanās biežākais cēlonis ir nepietiekama ūdens ievadīšana pirms un pēc katras barošanas, bet šī komplikācija nav bīstama.

B. Iesnas nav raksturīgas pie EB komplikācijām.

C. Atbilde ir daļēji pareiza, caurejas rezultātā rodas uzturvielu zudumi, kā arī šķidruma un elektrolītu līdzsvara traucējumi.

Literatūras avots: Kreymann KG, Berger MM, Deutz NN, Hiesmayr M, Jolliet P, Kazandjiev G, et al. ESPEN guidelines on enteral nutrition: intensive care. Clin Nutr. 2006 Apr; 25(2): 210-23.

129. Lai novērstu izgulējuma rašanos deguna ejā

- A. Zondes rotācija ik 24 stundas.
- B. Zondes rotācija ik 2 stundas.
- C. Deguna eja jāsmērē ar ziedi.
- D. Grozīt pacientu ik 2 stundas.

Pareizā atbilde: B. Lai novērstu izgulējuma rašanos deguna ejā, nepieciešama zondes rotācija ik 2 stundas.

A. Atbilde nav pareiza, jo tas var veicināt izgulējuma risku deguna ejās.

C. Atbilde nav pareiza, – ja deguna eja būs nosprostota ar ziedi, būs traucēta skābekļa ieplūšana caur nāsīm.

D. Atbilde ir daļēji pareiza, jo pacienta grozīšana ir nepieciešama ķermeņa izgulējuma profilakses nolūkā, nevis deguna eja izgulējuma profilaksei.

Literatūras avots: Kreymann KG, Berger MM, Deutz NN, Hiesmayr M, Jolliet P, Kazandjiev G, et al. ESPEN guidelines on enteral nutrition: intensive care. Clin Nutr. 2006 Apr; 25(2): 210-23.

130. Ar ko jāskalo zonde pieaugušam cilvēkam, uzsākot enterālo barošanu?

- A. 50 ml ūdeņraža peroksīda šķīdumu (0,5%).
- B. Furacilīna šķīdumu.
- C. Antiseptisku līdzekli.
- D. 50 ml ūdens.

Pareizā atbilde: D. Uzsākot barošanu ar zondi un pēc barošanas, zonde jāskalo ar apmēram 50 ml ūdens.

A. Ūdeņraža peroksīda šķīdumu (perhidrolu) izmanto medicīnā kā ādas dezinficējošu līdzekli, bet nedrīkst izmantot iekšķīgi, jo ir spēcīgs oksidants.

B. Furacilīna šķīdums ir dezinfekcijas šķīdums, ko lieto gļotādām, bet ne zondes skalošanai.

C. Antiseptiski līdzekļi ir vielas, kas iedarbojas uz mikroorganismiem, kuri atrodas uz ādas un gļotādas, bet tos nevar izmantot zondes skalošanai.

Literatūras avots: Webb AR, Shapiro MJ, Singer M, Suter PM, eds. Oxford textbook of critical care. Oxford: Oxford University Press, 1999.

131. No kurienes sākas lielais asinsrites loks?

- A. Kreisā kambara.
- B. Labā kambara.
- C. Diafragmas.
- D. Sirds.

Pareizā atbilde: A. Lielais asinsrites loks sākas ar aortu no kreisā kambara.

B. Atbilde nav pareiza, jo no labā kambara sākas mazais asinsrites loks.

C. Atbilde nav pareiza, jo diafragma ir kupolveidīgs **elpošanas** muskulis, kas atdala krūšu dobumu no vēdera dobuma.

D. Atbilde nav pareiza, jo sirds ir mugurkaulniekiem muskuļu orgāns, kas atbildīgs par asins cirkulāciju organismā.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

132. Kur sākas mazais asinsrites loks?

- A. Kreisā kambara.
- B. Labā kambara.
- C. Diafragmas.
- D. Sirds.

Pareizā atbilde: B. Mazais asinsrites loks sākas sirds labajā kambarī.

A. Atbilde nav pareiza, jo no kreisā kambara sākas lielais asinsrites loks

C. Atbilde nav pareiza, jo diafragma ir kupolveidīgs **elpošanas** muskulis, kas atdala krūšu dobumu no vēdera dobuma.

D. Atbilde nav pareiza, jo sirds ir mugurkaulniekiem muskuļu orgāns, kas atbildīgs par asins cirkulāciju organismā.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

133. Nosauciet, kādi orgāni pieder pie augšējiem elpceļiem!

- A. Plaušas.
- B. Bronhi.
- C. Rīkle.
- D. Traheja.

Pareizā atbilde: C. Pie augšējiem elpceļiem pieder deguna dobums, rīkle, balsene.

A. Atbilde nav pareiza, jo plaušas ir elpošanas orgāns.

B. Atbilde nav pareiza, jo bronhi pieder pie apakšējiem elpceļiem.

C. Atbilde nav pareiza, jo traheja pieder pie apakšējiem elpceļiem.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

134. Norādiet, kādi orgāni pieder pie apakšējiem elpceļiem!

- A. Diafragma.
- B. Balsene.
- C. Deguna dobums.
- D. Traheja.

Pareizā atbilde: D. Pie apakšējiem elpceļiem pieder traheja, bronhi.

A. Atbilde nav pareiza, jo diafragma ir kupolveidīgs **elpošanas** muskulis, kas atdala krūšu dobumu no vēdera dobuma.

B. Atbilde nav pareiza, jo balsene pieder pie augšējiem elpceļiem.

C. Atbilde nav pareiza, jo deguna dobums pieder pie augšējiem elpceļiem.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

135. Kāds orgāns izstrādā žulti?

- A. Aknas.
- B. Žultspūslis.
- C. Aizkuņģa dziedzeris.
- D. Divpadsmitpirkstu zarna.

Pareizā atbilde: A. Žultspūslī satek žults, ko nemitīgi izstrādā aknas.

B. Atbilde nav pareiza, jo pats žultspūslis žulti neizstrādā.

C. Atbilde nav pareiza, jo aizkuņģa dziedzeris ir visnozīmīgākais gremošanas dziedzeris, jo tā producētā sula satur fermentus, kas šķeļ visas trīs uzturvielas: ogļhidrātus, taukus, olbaltumvielas.

D. Atbilde nav pareiza, jo divpadsmitpirkstu zarnas galvenā funkcija ir barības šķelšana.

Literatūras avots: Faller A. The human body: an introduction to structure and function. Stuttgart: Thieme, 2004.

136. Kādas ir nieru funkcijas?

- A. Termoregulācija.
- B. Ogļhidrātu vielmaiņa.
- C. Šķidrums–elektrolītu balanss.
- D. Adrenalīna hormona ražošana.

Pareizā atbilde: C. Nieres nodrošina sārņu, ūdens un vēl daudzu citu vielu izvadīšanu no organisma.

A. Atbilde nav pareiza, jo nieres nenodrošina termoregulāciju cilvēka organismā.

B. Atbilde nav pareiza, jo ogļhidrātu vielmaiņu nodrošina gremošanas trakts.

D. Atbilde nav pareiza, jo adrenalīna hormonu ražo virsnieres.

Literatūras avots: Grant's atlas of anatomy. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 1999.

137. Norādīt, kur atrodas elpošanas centrs!

- A. Muguras smadzenēs.
- B. Iegarenajās smadzenēs.
- C. Smadzeņu lielajās puslodēs.
- D. Smadzeņu mazajās puslodēs.

Pareizā atbilde: B. Elpošanas centrs atrodas iegarenajās smadzenēs.

- A. Atbilde nav pareiza, jo muguras smadzenes ir galvas smadzeņu turpinājums, kas sākas apmēram *foramen magnum* līmenī, stiepjas līdz aptuveni otrajam jostas skriemeļu līmenim.
- C. Atbilde nav pareiza, jo smadzeņu puslodēs atrodas runas centrs.
- D. Atbilde nav korekta, jo mazās puslodes galvas smadzenēs nav.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

138. Kurš ir svarīgākais elpošanas muskulis?

- A. Ribstarpu muskuļi.
- B. Diafragma.
- C. Vēdera preses muskuļi.
- D. Skeleta muskuļi.

Pareizā atbilde: B. Svarīgākais elpošanas muskulis ir diafragma, jo tas nodrošina 60–80% plaušu ventilācijas.

- A. Ribstarpu muskuļi darbojas kā elpošanas palīgmuskuļi.
- C. Vēdera preses muskuļi nav elpošanas muskuļi.
- D. Skeleta muskuļi nenodrošina elpošanu.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

139. Kādas uzturvielas šķeļ siekalu fermenti?

- A. Oglhidrātus.
- B. Olbaltumvielas.
- C. Taukus.
- D. Žulti.

Pareizā atbilde: A. Siekalas satur amilāzi, kas šķeļ ogļhidrātus.

- B. Siekalu fermenti nešķeļ olbaltumvielas, tās šķeļ kuņģa sula.
- C. Taukus nešķeļ siekalu fermenti, tos šķeļ aizkuņģa dziedzeris.
- D. Žults ir produkts, ko izdala aknas.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

140. Urīnpūšļa katetra maisa iztukšošanu veic:

- A. Ik 2–4 stundas.
- B. Ik 4–6 stundas.
- C. Ik 6–8 stundas.
- D. Kad maiss ir pilns.

Pareizā atbilde: A. Urīnpūšļa katetra maisa iztukšošanu veic ik 2–4 stundas.

- B., C. un D. Minētā atbilde nenodrošina adekvātu katetra maisa iztukšošanu un sekmē nozokomiālās urīnceļu infekcijas attīstību.

Literatūras avots: Wong ES, Hooton TM. Guideline for prevention of catheter-associated urinary tract infections. Center for Disease Control and Prevention, 1981.

141. Kuri orgāni piedalās urīnvielas izvadīšanā?

- A. Plaušas.
- B. Nieres.
- C. Āda.
- D. Virsnieres.

Pareizā atbilde: B. Urīnvielas izvadīšanā piedalās nieres un gremošanas trakts.

- A. Plaušās notiek gāzu apmaiņa starp ieelpoto gaisu un asinīm.
- C. Āda ir maņu orgāns, piedalās vielmaiņā un termoregulācijā.
- D. Virsnieres neražo urīnu, bet hormonus, un nepiedalās urīnvielas izvadīšanā.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

142. Kādus orgānus inervē veģetatīvā nervu sistēma?

- A. Iekšējos orgānus.
- B. Ādu.
- C. Žultsvadus.
- D. Skeleta muskulatūra.

Pareizā atbilde: A. Veģetatīvā nervu sistēma apgādā ar nerviem iekšējos orgānus, dziedzerus un asinsvadus.

- B. Veģetatīvā nervu sistēma neapgādā ar nerviem ādu.
- C. Žultspūsli ar nerviem VNS neapgādā.
- D. Atbilde nav korekta.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

143. Kuri no minētajiem hormoniem ir sievišķie dzimumhormoni?

- A. Estrogēni.
- B. Androgēni.
- C. Tiroksīni.
- D. Testosteroni.

Pareizā atbilde: A. Sievišķie dzimumhormoni ir estrogēni un progesterogēni.
B. Androgēni ir vīrišķie dzimumhormoni.
C. Tiroksīns ir vairogdziedzera hormons.
D. Testosterons – tas ir vīrišķais hormons, ko izstrādā vīrieša dzimumorgāni, sēklinieki.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

144. Kas nepieder pie vīrieša iekšējiem dzimumorgāniem?

- A. Sēklinieki.
- B. Sēklvadi.
- C. Dzimumloceklis.
- D. Priekšdziedzeris.

Pareizā atbilde: C. Pie vīrieša iekšējiem dzimumorgāniem nepieder dzimumloceklis.
A., B. un D. Iekšējie dzimumorgāni ir sēklinieki, sēklinieku piedēkļi, sēklvadi, sēklas pūslīši, sēklas izsviedējvadi, priekšdziedzeris un urīnizvadkanāla sīpolveida dziedzeri.

145. Kas nodrošina ādas termoregulācijas funkciju?

- A. Taustes receptori.
- B. Termoreceptori.
- C. Sviedru dziedzeri.
- D. Ādas nervi.

Pareizā atbilde: C. Ādas termoregulācijas funkciju nodrošina sviedru dziedzeri un ādas asinsvadi, kuru darbību regulē sarežģīts neirohumorāls mehānisms.
A. Taustes receptori sniedz organismam bagātīgu informāciju par priekšmetu lielumu, formu un virsmas raksturu, tie nenodrošina termoregulāciju funkciju.
B. Ādas termoreceptori uztver apkārtējās vides temperatūru, bet nenodrošina ādas termoregulāciju.
D. Ādas nervi nenodrošina termoregulāciju.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

146. Kas nodrošina gļotādas aizsargfunkciju?

- A. Gļotas.
- B. Raga slānis.
- C. Gļotādas asinsvadi.
- D. Āda.

Pareizā atbilde: A. Gļotādas aizsargfunkciju nodrošina gļotas un šūnu straujā vairošanās. Gļotas aizsargā gļotādu no mehāniskiem un ķīmiskiem kairinātājiem, kā arī no mikroorganismiem.
B. Gļotādai ir trīs slāņi: epitēlijs, saistaudi un muskuļslānis; ādas raga slānis nenodrošina gļotādu aizsargfunkciju.
C. Gļotādas asinsvadi nenodrošina aizsargfunkciju.
D. Āda aizsargā iekšējos orgānus (muskuļus, aknas, nieres, kaulus u. c.) no ievainojuma, bet nenodrošina gļotādas aizsargfunkciju.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

147. Kurš no apgalvojumiem neatbilst pacientu sagatavošanai datortomogrāfijas izmeklējumam?

- A. “Pirms izmeklējuma noņemt visas metāliskās detaļas – rotaslietas, matu sprādzes, krūšturi, zobu protēzes u. c.”.
- B. “Pirms izmeklējuma nepieciešams noteikt nieru bioķīmiskās analīzes – *urea* un kreatinīnu”.
- C. “Zarnu trakta izmeklēšanas gadījumā pirms izmeklējuma nedrīkst būt un jālieto speciāli medikamenti zarnu trakta sagatavošanai”.
- D. “Īpaša sagatavošanās izmeklējumam nav nepieciešama”.

Pareizā atbilde: D. Pacientu sagatavošanā datortomogrāfijas izmeklējumam neatbilst apgalvojums “īpaša sagatavošanās izmeklējumam nav nepieciešama”.

A. Minēto apgalvojumu izmanto pacientu sagatavošanā datortomogrāfijas izmeklējumam, lai izvairītos no nekvalitatīviem attēliem.
B. Minēto apgalvojumu izmanto pacientu sagatavošanā datortomogrāfijas izmeklējumam, lai varētu ievadīt kontrastvielu vēnā.
C. Minēto apgalvojumu izmanto pacientu sagatavošanā datortomogrāfijas izmeklējumam, lai izvairītos no nekvalitatīviem attēliem.

Literatūras avots: European Guidelines on quality criteria for diagnostic radiographic images. Report EUR 16260. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996.

148. Kur veidojas eritrocīti?

- A. Sirdī.
- B. Aknās.
- C. Sarkanajās kaulu smadzenēs.
- D. Muskuļos.

Pareizā atbilde: C. Eritrocīti veidojas sarkanajās kaulu smadzenēs, kas tāpat kā aizkrūts dziedzeris, limfmezgli un liesa pieder asinsrades orgāniem.

- A. Sirds asinsvadu sistēma organismā nodrošina nepārtrauktu asins cirkulāciju. Sirdī neveidojas eritrocīti.
- B. Aknas veic ļoti svarīgu funkciju organismā – organisma atindēšanu, bet aknās neveidojas eritrocīti.
- D. Muskuļos veidojas pienskābe, kas izsauc nogurumu.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

149. No kā sastāv ribosomas?

- A. Taukiem.
- B. Olbaltumvielām.
- C. Oglhidrātiem.
- D. DNS.

Pareizā atbilde: B. Ribosomas ir sīki organoīdi, ap tām nav membrānas, sastāv no ribonukleīnskābēm (RNS) un olbaltumvielām (OBV).

- A. Ribosomas nesastāv no taukiem.
- C. Ribosomas nesastāv no oghidrātiem.
- D. Ribosomas nesastāv no DNS.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

150. Kurās cilvēka šūnās nav kodola?

- A. Dzimumšūnās.
- B. Eritrocītos.
- C. Epitēlijšūnās.
- D. Neironos.

Pareizā atbilde: B. Cilvēka organismā katrai šūnai, izņemot eritrocītus, ir kodols.

- A. Dzimumšūnai ir kodols.
- C. Epitēlijšūnai ir kodols.
- D. Neironam ir kodols.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

151. Kuri audi veido dziedzerus?

- A. Segaudi.
- B. Saistaudi.
- C. Muskuļaudi.
- D. Nervaudi.

Pareizā atbilde: A. Segaudi jeb epitēlijaudi ir audi, kas sedz organisma virsmu un izklāj tā visus dobumus, kā arī veido dziedzerus.

- B. Saistaudi ir organismā visvairāk izplatītie audi, kas atrodas visos orgānos, kā arī saista tos savā starpā, bet neveido dziedzerus.
- C. Muskuļaudi ir skeleta šķērsvītrotie muskuļaudi, šķērsvītrotā sirds muskulatūra, gludā muskulatūra, bet šie muskuļi neveido dziedzerus.
- D. Nervaudi ir specializēti audi uzbudinājuma vadīšanai un neveido dziedzerus.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

152. Kāda ir ribosomu funkcija?

- A. Vielmaiņas galaproduktu izvadišana.
- B. Olbaltumvielu noārdīšana.
- C. Olbaltumvielu sintēze.
- D. Šūnas komponentu ķīmiska šķelšana.

Pareizā atbilde: C. Ribosomās notiek olbaltumvielu sintēze no citoplazmā esošajām amino-skābēm.

- A. Vielmaiņu galaprodukta izvades funkciju nodrošina nieres.
- B. Biotīns (H vitamīns) veicina olbaltumvielu noārdīšanos šūnās.
- D. Atbilde nav pareiza, jo šādas funkcijas nav ribosomām.

Literatūras avots: Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.

153. Kurš orgāns atbilst nervaudiem?

- A. Asinis.
- B. Āda.
- C. Muguras smadzenes.
- D. Diafragma.

Pareizā atbilde: C. Muguras smadzenes atbilst nervaudiem.

- A. Asinis ir šķidrie saistaudi, kuru galvenā masa nemitīgi kustas.
- B. Āda – dzīvnieku un cilvēku ķermeņa ārējā sega.
- D. Diafragma ir kupolveidīgs elpošanas muskulis, kas atdala krūšu dobumu no vēdera dobuma.

Literatūras avots: Faller A. The human body: an introduction to structure and function. Stuttgart: Thieme, 2004.

154. Kā sauc vietu, kur uzbudinājums no vienas nervu šūnas pāriet uz citu nervu šūnu, muskuļu vai dziedzeru šūnām?

- A. Sinapse.
- B. Neirons.
- C. Aksons.
- D. Receptors.

Pareizā atbilde: A. Vieta, kur uzbudinājums no vienas nervu šūnas pāriet uz citu, ir sinapse.
B. Neirons ir elektriski kairināmas šūnas, kuras apstrādā un nodod tālāk informāciju.
C. Atbilde nav pareiza, jo neirons ir salīdzinoši garš izaugums (nervu šķiedra).
D. Receptors ir morfoloģiska struktūra, kura uztver iekšējās un ārējās vides kairinājumus – informatīvus signālus.

Literatūras avots: Faller A. The human body: an introduction to structure and function. Stuttgart: Thieme, 2004.

155. Cik % no ķermeņa masas aizņem balsta un kustību orgāni?

- A. Ap 20%
- B. Ap 40%
- C. Ap 60%
- D. Ap 80%

Pareizā atbilde: C. Balsta un kustību orgāni no ķermeņa masas aizņem ap 60%.
A. Atbilde nav pareiza, jo balsta un kustību orgāni aizņem vairāk par 20% no ķermeņa masas.
B. Atbilde nav pareiza, jo balsta un kustību orgāni aizņem vairāk par 40% no ķermeņa masas.
D. Atbilde nav pareiza, jo balsta un kustību orgāni aizņem mazāk par 80% no ķermeņa masas.

Literatūras avots: Faller A. The human body: an introduction to structure and function. Stuttgart: Thieme, 2004.

156. Kā sauc nepareizu mugurkaula izliekumu uz sāniem?

- A. Kifoze.
- B. Lordoze.
- C. Skolioze.
- D. *Spina bifida*.

Pareizā atbilde: C. Mugurkaula nepareizu izliekumu uz sāniem sauc par skoliozi.
A. Kifoze ir mugurkaula izliekums uz mugurpusi.
B. Lordoze ir kakla un jostas daļas izliekums uz priekšu.
D. *Spina bifida* ir iedzimta anomālija, kad nesaaug muguras skriemeļu loki.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

157. Galvas smadzeņu centrs, kas nodrošina līdzsvaru un kustību koordināciju, atrodas:

- A. Smadzenītēs.
- B. Smadzeņu garozā.
- C. Iegarenajās smadzenēs.
- D. Lielajā puslodē.

Pareizā atbilde: A. Mugurējās smadzenes sastāv no tilta un smadzenītēm. Tilts (*pons*) atrodas iegareno smadzeņu priekšpusē. Sānos tas sašaurinās un ieiet smadzenītēs. Tās nodrošina līdzsvaru un kustību koordināciju.

B. Smadzeņu garoza nodrošina redzi un dzirdi.
C. Iegarenās smadzenes nenodrošina līdzsvaru un kustību koordināciju.
D. Atbilde nav pareiza, jo atbilde nav korekta.

Literatūras avots: Supe I. Rokasgrāmata neiroloģijā: ģimenes ārstiem un internistiem. Rīga: Nacionālais apgāds, 2004.

158. Galvas smadzeņu satricinājumam raksturīgs:

- A. Īslaicīgs atmiņas zudums, galvassāpes.
- B. Vemšana, auksti un lipīgi sviedri.
- C. Paaugstināta ķermeņa temperatūra.
- D. Personības izmaiņas.

Pareizā atbilde: A. Galvas smadzeņu satricinājumam raksturīgs īslaicīgs atmiņas zudums, galvassāpes, slikta dūša, vemšana pēc traumas.

B. Atbilde pareiza daļēji, jo pie galvas smadzeņu satricinājuma nav raksturīgi auksti un lipīgi sviedri.
C. Pie satricinājuma nav raksturīga temperatūras paaugstināšanās.
D. Galvas smadzeņu satricinājumam nav raksturīgas personības izmaiņas.

Literatūras avots: Supe I. Rokasgrāmata neiroloģijā: ģimenes ārstiem un internistiem. Rīga: Nacionālais apgāds, 2004.

159. Pēc lumbālpunkcijas pacientam ir jāievēro:

- A. Palātas režīms.
- B. Stingrs gultas režīms.
- C. 2–3 stundas gultas režīms.
- D. 10 stundas gultas režīms.

Pareizā atbilde: C. Pēc lumbālunkcijas procedūras pacientam jāievēro 2–3 stundas gultas režīms, tas ļauj audiem punkcijas vietā sakļauties, novēršot likvora izplūšanu.

A. Atbilde nav pareiza, jo gultas režīms nenodrošinās audu sakļaušanos.
B. un D. Atbilde ir daļēji pareiza, gultas režīms jāievēro 2–3 stundas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

160. Aprūpējot pacientu ar intrakraniālā spiediena paaugstināšanos, svarīgi:

- A. Pacelt gultas galvgali par 30°.
- B. Intensīva galvas grozīšana.
- C. Gulēt uz vēdera.
- D. Brīvs, aktīvs režīms.

Pareizā atbilde: A. Pacelts gultas galvgalis mazina spiedienu jūga vēnās un samazinās intrakraniālo spiedienu.

- B. Intensīva galvas grozīšana var veicināt intrakraniālā spiediena paaugstināšanos.
- C. Gulēt uz vēdera nedrīkst, jo var veicināt spiediena paaugstināšanos.
- D. Atbilde nav pareiza, jo tas veicina spiediena paaugstināšanos un ir bīstami pacientam.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

161. Išēmiska insulta komplikācija nav:

- A. Izgulējumi.
- B. Kuņģa čūla.
- C. Urīnceļu infekcija.
- D. Aizcietējums.

Pareizā atbilde: B. Išēmiska insulta komplikācija nav kuņģa čūla. Kuņģa čūlas viens no izraisītājiem ir *Helicobacter pylori*.

- A. Išēmiska insulta pacientiem ir liels risks izgulējumiem, jo spiesti ilgstoši atrasties guļus.
- C. Insulta pacienti ir pakļauti urīnceļu infekcijai.
- D. Insulta pacientiem ir liels aizcietējumu risks.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

162. Kas ir paliatīvā aprūpe?

- A. Aktīva, visaptveroša pacientu aprūpe, kuru slimības ārstēšanā nav iespējama radikāla terapija.
- B. Mirstoša cilvēka aprūpe.
- C. Veca cilvēka aprūpe.
- D. Aprūpes mērķis ir psiholoģisko un garīgo problēmu risināšana.

Pareizā atbilde: A. Paliatīvā aprūpe ir aktīva, visaptveroša pacientu aprūpe, kuru slimības ārstēšanā nav iespējama radikāla terapija.

- B. Paliatīvā aprūpe nav mirstoša cilvēka aprūpe, bet ietver to.
- C. Veca cilvēka aprūpe ir geriatrija.
- D. Atbilde nav pareiza, bet aprūpes mērķis ietver arī psiholoģisko un garīgo problēmu risināšanu.

Literatūras avots: Eiropas Savienības Ministru padome. Eiropas Savienības Ministru padomes rekomendācijas Rec (2003) 24 Eiropas Savienības dalībvalstīm par paliatīvās aprūpes organizēšanu. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

163. Sāpju sindroma novērtēšanā būtiskākais ir:

- A. Pacienta izskats.
- B. Atsāpināšanas terapija.
- C. Pacienta sūdzības par sāpēm.
- D. Pacienta uzvedība.

Pareizā atbilde: C. Sāpju sindroma novērtēšanā būtiskākais ir pacienta sūdzības par sāpēm.

- A. Pacienta izskats nav būtisks sāpju sindromu novērtēšanā.
- B. Atbilde nav pareiza, lai gan jebkura atsāpināšanas terapija ir individuāla un atšķirīga.
- D. Pacienta uzvedība nav būtiskākais sāpju sindromu novērtēšanā.

Literatūras avots: Sosārs V, Albina I. Sāpju terapija paliatīvajā aprūpē. Rīga, 2002.

164. Alkohola atkarībai raksturīgs:

- A. Izteiktas aizsargreakcijas (miegs, vemšana).
- B. Paģiru sindroma izzušana.
- C. Paģiru sindroma likvidēšana ar jaunu alkohola devu.
- D. Lielummānija.

Pareizā atbilde: C. Alkohola atkarībai raksturīgs ir paģiru sindroma likvidēšana ar jaunu alkohola devu.

- A. Atbilde nav pareiza, minētais raksturīgs no alkohola neatkarīgiem indivīdiem.
- B. Minētais nav raksturīgs alkohola atkarībai.
- D. Atbilde nav pareiza, minētā ir psihiskas slimības pazīme.

Literatūras avots: Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.

165. Ko apzīmē termins 'eitanāzija'?

- A. Eitanāzija ir nedziedināmi slima cilvēka (arī dzīvnieka) žēlsirdīga nogalināšana, lai pārtrauktu viņa ciešanas.
- B. Dzīves beigu posms.
- C. Bezcerīga pacienta nāves paātrināšana.
- D. Medicīnas darbinieku manipulācija.

Pareizā atbilde: A. Eitanāzija ir nedziedināmi slima cilvēka žēlsirdīga nogalināšana, lai pārtrauktu viņa ciešanas.

- B. Atbilde nav pareiza, eitanāzija nav dzīves posma beigas.
- C. Eitanāzija nav bezcerīga pacienta nāves paātrināšana.
- D. Eitanāzija nevar būt kā medicīnas darbinieku manipulācija, var iestāties kriminālatbildība.

Literatūras avots: Groenewoud JH, van der Heide A, Onwuteaka-Philipsen BD, Willems DL, van der Maas PJ, van der Wal G. Clinical problems with the performance of euthanasia and physician-assisted suicide in the Netherlands. N Engl J Med. 2000 Feb 24; 342(8): 551-6.

166. Kādā orgānā veidojas hormons adrenalīns?

- A. Aizkuņģa dziedzerī.
- B. Nierēs.
- C. Virsnierēs.
- D. Hipofīzē.

Pareizā atbilde: C. Adrenalīns jeb epinefrīns ir hormons, ko izdala virsnieru dziedzeris stresa situācijās.

- A. Aizkuņģa dziedzerī veidojas insulīns.
- B. Nierēs notiek urīna veidošanās.
- D. Hipofīze regulē visu pārējo iekšējās sekrēcijas dziedzeru darbību.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

167. Kādu sāļu maiņa ir traucēta pie rahīta?

- A. Nātrijs (Na).
- B. Jodīdu.
- C. Kalcija, fosfora (Ca, P).
- D. Kālija (K).

Pareizā atbilde: C. Rahīts ir organisma vispārēja slimība, kam raksturīgi kalcija un fosfora maiņas un kaulu attīstības traucējumi.

- A. Nātrijs sāļu maiņas traucējumi nav raksturīgi pie rahīta.
- B. Jodīdu maiņas traucējumi nav raksturīgi pie rahīta.
- D. Kālija maiņas traucējumi nav raksturīgi pie rahīta.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

168. Trombocītu funkcija ir:

- A. Fagocitoze.
- B. Piedalīšanās asinsreces procesos.
- C. Piedalīšanās asinsteces procesos.
- D. Antivielu ražošana.

Pareizā atbilde: B. Trombocīti ir diskveida bezkodolu asins šūnas, kuru funkcija ir asinsreces veidošana.

- A. Atbilde nav pareiza, jo fagocitoze ir organisma šūnu (fagocītu) spēja aktīvi satvert un sagremot organismam svešu vielu daļiņas.
- C. Trombocīti nepiedalās asinsteces procesos.
- D. Trombocīti nepiedalās antivielu ražošanā.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

169. Galvenie pamatjēdzieni pacientu aprūpē ir:

- A. Cilvēks, sabiedrība, labklājība, slimība.
- B. Cilvēks, vide, veselība, aprūpe.
- C. Aprūpe, vide, veselība, slimība.
- D. Aprūpe, vide, cilvēks, sabiedrība.

Pareizā atbilde: B. Galvenie pamatjēdzieni pacientu aprūpē ir cilvēks, veselība, vide, aprūpe.

- A. Atbilde atbilst daļēji pareizi, bet sabiedrība un labklājība nav pamatjēdzieni aprūpē.
- C. Atbilde nav pareiza, jo slimība neietilpst pamatjēdzienos.
- D. Atbilde nav pareiza, jo pamatjēdzienos nav sabiedrība.

Literatūras avots: Šiliņa M, Dāboliņa D. Ievads aprūpē: mācību grāmata māsām–studentēm. Rīga, 1998.

170. Fluors organismā ir nepieciešams

- A. Veselīgu zobu attīstībai.
- B. Ādas vielmaiņai.
- C. Infekcijas slimību profilaksei.
- D. Ūdens dezinfekcijai.

Pareizā atbilde: A. Fluors aizkavē zobu kariesa veidošanos un stimulē kaulu augšanu un attīstību.

- B. Fluors nepiedalās ādas vielmaiņā.
- C. Fluora lietošana nenodrošina infekcijas slimību profilaksi.
- D. Fluors nenodrošina ūdens dezinfekciju.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

171. B grupas vitamīni ir nepieciešami

- A. Nervu sistēmas un gremošanas orgānu darbībai.
- B. Asinsreces nodrošināšanai.
- C. Ādā ultravioleto staru aizsardzībai.
- D. Organisma stiprināšanai.

Pareizā atbilde: A. B grupas vitamīni ir nepieciešami nervu sistēmas un gremošanas orgānu darbībai.

- B. Asinsreci nenodrošina B grupas vitamīni, bet K vitamīns.
- C. B grupas vitamīns neizsargā ādu no UVS.
- D. Atbilde daļēji pareiza, jo B grupas vitamīni aizsargā no dažādām saslimšanām, bet C vitamīnu izmanto organisma spēcīnāšanai.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

172. Galvenais organisma enerģijas avots ir

- A. Ogļhidrāti, taukvielas.
- B. Minerālvielas.
- C. Balstvielas.
- D. Olbaltumvielas.

Pareizā atbilde: A. Ogļhidrāti ir veselīga uztura pamats: tie veido 50–55% dienas uztura enerģētiskās vērtības, bet tauki veselīga uztura gadījumā veido 30–35% no kopējās uztura enerģētiskās vērtības.

- B. Atbilde nav pareiza, jo minerālvielas nav organisma enerģijas avots.
- C. Atbilde nav pareiza, jo balstvielas vai šķiedrvielas nav organisma enerģijas avots.
- D. Atbilde ir daļēji pareiza, jo olbaltumvielas veido 15% no dienas uztura kopējās enerģētiskās vērtības.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

173. Kalcijš organismā nepieciešams

- A. Normālai kaulu attīstībai.
- B. Vitamīnu sintēzei organismā.
- C. Aminokābju veidošanai.
- D. Enerģijas veidošanai organismā.

Pareizā atbilde: A. Kalcijš ir organismā visbiežāk sastopamā minerālviela, kas rūpējas par kaulu stiprumu, zobu, nagu un matu veselību.

- B. Vitamīnu sintēzē kalcijš nepiedalās.
- C. Atbilde nav pareiza, jo aminokābju veidošanā piedalās L-arginīns.
- D. Atbilde daļēji pareiza, bet kalcijš nav galvenais organisma enerģijas avots.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

174. Hipovitaminoze ir

- A. Vitamīnu nepietiekamība organismā.
- B. B un C grupas vitamīnu nepietiekamība organismā.
- C. Olbaltumvielu nepietiekamība organismā.
- D. Ogļhidrātu un tauku nepietiekamība organismā.

Pareizā atbilde: A. Vitamīnu nepietiekamība organismā sauc par hipovitaminozi.

- B. Atbilde daļēji pareiza, bet termins apzīmē visu vitamīnu trūkumu.
- C. Olbaltumvielu nepietiekamību organismā sauc par malnutrīciju.
- D. Hipovitaminoze nav ogļhidrātu un tauku nepietiekamība.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

175. Veselam cilvēkam mikroorganismi nav sastopami

- A. Uz rokām.
- B. Asinīs.
- C. Mutes dobumā.
- D. Zarnu traktā.

Pareizā atbilde: B. Cilvēka organismā mikroorganismi atrodas uz ādas, mutes dobumā, elpceļos, gremošanas traktā, dzimumorgānu apvidū, izņemot asinis.

- A. Uz rokām ir ļoti daudz mikroorganismu, tāpēc rokas bieži ir infekcijas pārnesšanas ceļš.
- C. Mutes dobumā ir ļoti daudz mikroorganismu.
- D. Mikroorganismi ir sastopami zarnu traktā, tie ir nepieciešami normālu gremošanas procesu nodrošināšanai.

Literatūras avots: Mazjānis I, Tirāns E. Infekcijas slimības. Valmiera: Autorkolektīvs, 2006.

176. Svarīgākais aspekts, aprūpējot pacientu ar urīnpūšļa katetru, ir:

- A. Vai ir pieaudzis urīna apjoms savācējmaisnā.
- B. Roku dezinfekcijai.
- C. Pacienta ēdināšanai.
- D. Vai pacienta urīnpūslis ir tukšs.

Pareizā atbilde: B. Roku dezinfekcija ir ļoti svarīgs aspekts, aprūpējot pacientus ar urīnpūšļa katetru, jo, neveicot atbilstošu roku dezinfekciju, ir hospitalās urīnceļu infekcijas risks pacientam.

- A. Urīna apjoma pieaugums ir svarīgs aspekts, bet ne galvenais.
- C. Atbilde nav pareiza, jo ēdināšana nav galvenais aspekts šajā gadījumā.
- D. Māsu palīgam var pietrūkt kompetences, izvērtējot šādu aspektu.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

177. Sagatavojot pacientu kuņģa caurskatei, nepieciešams

- A. Izmeklēšanas dienā neēst, dzert.
- B. Iepriekšējās dienas vakarā, izmeklēšanas dienā neēst, nedzert.
- C. Iepriekšējās dienas vakarā veikt attīrošo klizmu.
- D. Iepriekšējās dienas vakarā iedzert preparātu "Fortrans", atšķaidītu ar ūdeni.

Pareizā atbilde: B. Dienā pirms izmeklējuma pēdējai ēdienreizei jābūt ne vēlāk kā plkst. 19.00. Izmeklēšanas dienā nedrīkst ēst, dzert, lietot medikamentus, vēlams arī netīrīt zobus, jo tas provocē kuņģa sekrēciju, kas var traucēt pareizi izvērtēt iegūto informāciju.

- A. Atbilde daļēji pareiza, bet pacients izmeklēšanas dienā nedrīkst dzert.
- C. Sagatavojot pacientu kuņģa caurskatei, nav nepieciešams tīrīt zarna traktu.
- D. Kuņģa caurskatei nav nepieciešams sagatavoties ar "Fortrans" preparātu.

Literatūras avots: Philips Medical Systems DMCGmbH Roentgenstasse 24, Hamburg, 2003.

178. Aprūpes process ir

- A. Medicīnas nozare, kur slimību ārstēšanā lieto galvenokārt operatīvas ārstēšanas metodes.
- B. Apzināta pieeja pacienta veselības problēmu risināšanai, ievērojot pacienta vajadzības.
- C. Medicīnas nozare, kuras ietvaros slimību ārstēšanā lieto galvenokārt fizikālas un fizioterapeitiskas ārstēšanas metodes.
- D. Pēta, kā novecošanas procesu ietekmē sabiedriskie apstākļi un kā vecie cilvēki, īpaša sabiedrības grupa, funkcionē sabiedrībā.

Pareizā atbilde: B. Aprūpes process ir apzināta pieeja pacienta veselības problēmu risināšanai, ievērojot pacienta vajadzības.

- A. Minēta ķirurģija kā medicīnas nozare.
- C. Minēta rehabilitācija kā medicīnas nozare.
- D. Minēta sociālā gerontoloģija.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

179. Kurš apgalvojums raksturo aprūpes procesa 1. posmu – pacienta novērtēšana?

- A. Aprūpes plāna īstenošana, veicot nepieciešamās darbības, kā arī šo darbību norises uzraudzība.
- B. Sistemātiska datu apkopošana, lai noteiktu pacienta veselības stāvokli un aktuālās vai iespējamās veselības problēmas.
- C. Pacienta reakcijas noteikšana uz aprūpes pasākumiem; izvirzīto mērķu īstenošanas pakāpes noteikšana.
- D. Uzdevumu secība un aprūpes plāna veidošana, kura mērķis ir palīdzēt novērst pacientam diagnosticētās novirzes.

Pareizā atbilde: B. Aprūpes procesa 1. posmu raksturo sistemātiska datu apkopošana, lai noteiktu pacienta veselības stāvokli un aktuālās vai iespējamās veselības problēmas.

- A. Minētā atbilde raksturo aprūpes procesa 4. posmu – māsas darbību.
- C. Minētā atbilde raksturo aprūpes procesa 5. posmu – izvērtējumu.
- D. Minētā atbilde raksturo aprūpes procesa 3. posmu – plānošanu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

180. A. Maslova cilvēka pamatvajadzību iedalījums augošā secībā ir

- A. Fizioloģiskās un stimulācijas vajadzības, drošības vajadzība, mīlestības un piederības vajadzības, pašvērtības vajadzība, pašapliecināšanās vajadzība.
- B. Fizioloģiskās un stimulācijas vajadzības, drošības vajadzība, pašvērtības vajadzība, mīlestības un piederības vajadzības, pašapliecināšanās vajadzība.
- C. Drošības vajadzība, fizioloģiskās un stimulācijas vajadzības, pašvērtības vajadzība, mīlestības un piederības vajadzības, pašapliecināšanās vajadzība.
- D. Drošības vajadzība, mīlestības un piederības vajadzības, fizioloģiskās un stimulācijas vajadzības, pašvērtības vajadzība, pašapliecināšanās vajadzība.

Pareizā atbilde: A. Maslova cilvēka pamatvajadzības augošā secībā ir fizioloģiskās un stimulācijas vajadzības, drošības vajadzība, mīlestības un piederības vajadzības, pašvērtības vajadzība, pašapliecināšanās vajadzība.

- B. Minētā atbildē A. Maslova cilvēka pamatvajadzības nav minētas augošā secībā – pašvērtības vajadzības Maslovs ierindo 4. līmenī, nevis 3. līmenī.
- C. Minētā atbildē A. Maslova cilvēka pamatvajadzības nav minētas augošā secībā – drošības vajadzību Maslovs ierindo 2. līmenī, nevis 1. līmenī, fizioloģiskās vajadzības – 1. līmenī, bet pašvērtības vajadzības ierindo 4. līmenī.
- D. Minētā atbildē A. Maslova cilvēka pamatvajadzības nav minētas augošā secībā – drošības vajadzību Maslovs ierindo 2. līmenī, nevis 1. līmenī, mīlestības un piederības vajadzības – 3. līmenī, fizioloģiskās vajadzības ierindo 1. līmenī.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

181. Ko izraisa neapmierinātas cilvēka pamatvajadzības?

- A. Psiholoģiskas problēmas.
- B. Fizioloģiskas problēmas.
- C. Sociālas problēmas.
- D. Visas iepriekšminētās problēmas.

Pareizā atbilde: D. Neapmierinātas cilvēka pamatvajadzības izraisa psiholoģiskas problēmas – raizes, bažas par nākotni, bezcerību, izolāciju, atkarību, saskarsmes grūtības ar tuviniekiem, draugiem, darba biedriem; fizioloģiskas problēmas – nespēju veikt pierastu darbu, sportists nevar piedalīties sacensībās, cilvēks ir spiests pamest mācības, izraisa paaugstinātu nervozitāti vai depresiju; sociālas problēmas – darba zaudēšanu, materiālā stāvokļa strauju pasliktinājumu.

A., B. un C. Minēto problēmu izraisa neapmierinātas cilvēka pamatvajadzības, bet tā nav vienīgā no pieminētajām.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

182. Minēt emocionālos faktorus, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības!

- A. Paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.
- B. Informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.
- C. Dusmas, bailes, pārdzīvojumi.
- D. Slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

Pareizā atbilde: C. Emocionālie faktori, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības, ir dusmas, bailes, pārdzīvojumi.

- A. Minēti ir personīgie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- B. Minēti ir intelektuālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- D. Minēti ir fizioloģiskie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

183. Minēt fizioloģiskos faktorus, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības!

- A. Paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.
- B. Informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.
- C. Dusmas, bailes, pārdzīvojumi.
- D. Slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

Pareizā atbilde: D. Fizioloģiskie faktori, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības, ir slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

- A. Minēti ir personīgie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- B. Minēti ir intelektuālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- C. Minēti ir emocionālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

184. Minēt intelektuālos faktorus, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības!

- A. Paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.
- B. Informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.
- C. Dusmas, bailes, pārdzīvojumi.
- D. Slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

Pareizā atbilde: B. Intelektuālie faktori, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības, ir informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.

- A. Minēti ir personīgie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- C. Minēti ir emocionālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- D. Minēti ir fizioloģiskie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

185. Minēt personīgos faktorus, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības!

- A. Paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.
- B. Informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.
- C. Dusmas, bailes, pārdzīvojumi.
- D. Slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

Pareizā atbilde: A. Personīgie faktori, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības, ir paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.

- B. Minēti ir intelektuālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- C. Minēti ir emocionālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- D. Minēti ir fizioloģiskie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

186. Minēt apkārtējās vides faktorus, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības!

- A. Paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.
- B. Informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.
- C. Ekstremālas temperatūras izmaiņas, piesārņojums.
- D. Slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

Pareizā atbilde: C. Apkārtējās vides faktori, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības, ir ekstremālas temperatūras izmaiņas, piesārņojums.

- A. Minēti ir personīgie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- B. Minēti ir intelektuālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- D. Minēti ir fizioloģiskie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

187. Minēt kultūras faktorus, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības!

- A. Paražas, ticējumi, vērtības un personas dzīves pieredze.
- B. Informācijas trūkums, zināšanu trūkums vai kāda jautājuma neizpratne.
- C. Noteiktas indivīdu grupas vērtības, ticējumi, kas nav pieņemami citai sociālai grupai, kā arī izteiktas seksuālās novirzes.
- D. Slimības, nogurums, sāpes, aktivitātes zudums, nepietiekams uzturs un atpūta.

Pareizā atbilde: C. Kultūras faktori, kuri varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības, ir noteiktas indivīdu grupas vērtības, ticējumi, kas nav pieņemami citai sociālai grupai, kā arī izteiktas seksuālās novirzes.

- A. Minēti ir personīgie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- B. Minēti ir intelektuālie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.
- D. Minēti ir fizioloģiskie faktori, kas varētu traucēt indivīdam nodrošināt pamatvajadzības.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

188. Lai nodrošinātu kvalitatīvu pacientu aprūpi, jānodrošina šādi māsas palīga un pacienta sadarbības attīstīšanas pamatprincipi, izņemot:

- A. Aktīva klausīšanās.
- B. Attieksme.
- C. Līdzdarbība.
- D. Transference.

Pareizā atbilde: D. Lai nodrošinātu kvalitatīvu pacientu aprūpi, jānodrošina šādi māsas palīga un pacienta sadarbības attīstīšanas pamatprincipi, izņemot transferenci.

A., B. un C. Minēts viens no māsas un pacienta sadarbības attīstīšanas pamatprincipiem.

Literatūras avots: Suunden AS, Stuart DM. Nurse-Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.

189. Kurš no apgalvojumiem raksturo komandas aprūpes modeli?

- A. "Māsas palīgs veic viena vai vairāku pacientu aprūpi un ir par tiem atbildīgs".
- B. "Pacientam aprūpi sniedz komanda, kurā ietilpst māsa, māsas palīgs, ārsts, fizioterapeits, psihologs, sociālais darbinieks u. c."
- C. "Viens māsas palīgs ir atbildīgs par aprūpes plānošanu un veikšanu limitētai pacientu grupai".
- D. "Katrs māsas palīgs veic savu darbu ar visiem nodaļas pacientiem".

Pareizā atbilde: B. Komandas aprūpes modeli raksturo apgalvojums "pacientam aprūpi sniedz komanda, kurā ietilpst māsa, māsas palīgs, ārsts, fizioterapeits, psihologs, sociālais darbinieks u.c."

- A. Minētais apgalvojums raksturo individuālo aprūpes modeli.
- C. Minētais apgalvojums raksturo primārās aprūpes modeli.
- D. Minētais apgalvojums raksturo funkcionālo aprūpes modeli.

Literatūras avots: Nies MA, McEwen M. Community Health Nursing: promoting the health of populations. Philadelphia: Saunders, 2001.

190. Imobilitātes ietekmes rezultātā uz sirds un asinsvadu sistēmu veidojas:

- A. Kustību amplitūdas samazināšanās vai zudums.
- B. Izgulējumi.
- C. Hipostatiskā pneimonija.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: D. Imobilitātes ietekmes rezultātā uz sirds un asinsvadu sistēmu veidojas ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

- A. Minēta imobilitātes ietekme uz skeleta–muskuļu sistēmu.
- B. Minēta imobilitātes ietekme uz ādu.
- C. Minēta imobilitātes ietekme uz elpošanas sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

191. Imobilitātes ietekmes rezultātā uz ādu veidojas:

- A. Kustību amplitūdas samazināšanās vai zudums.
- B. Izgulējumi.
- C. Hipostatiskā pneimonija.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: B. Imobilitātes ietekmes rezultātā uz ādu veidojas izgulējumi.

- A. Minēta imobilitātes ietekme uz skeleta–muskuļu sistēmu.
- C. Minēta imobilitātes ietekme uz elpošanas sistēmu.
- D. Minēta imobilitātes ietekme uz sirds un asinsvadu sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

192. Imobilitātes ietekmes rezultātā uz skeleta un muskuļu sistēmu veidojas:

- A. Kustību amplitūdas samazināšanās vai zudums.
- B. Izgulējumi.
- C. Hipostatiskā pneimonija.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: A. Imobilitātes ietekmes rezultātā uz skeleta–muskuļu sistēmu veidojas kustību amplitūdas samazināšanās vai zudums.

- B. Minēta imobilitātes ietekme uz ādu.
- C. Minēta imobilitātes ietekme uz elpošanas sistēmu.
- D. Minēta imobilitātes ietekme uz sirds un asinsvadu sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

193. Aprūpējot MRSA inficētu pacientu, māsas palīgam uz rokām un pirkstiem var būt:

- A. Rokas pulkstenis un laulības gredzens.
- B. Tikai laulības gredzens.
- C. Tikai rokas pulkstenis.
- D. Uz rokām un pirkstiem nekas nedrīkst būt.

Pareizā atbilde: D. Aprūpējot MRSA inficētu pacientu, māsas palīgam uz rokām un pirkstiem nekas nedrīkst būt.

- A. Šajā gadījumā rotaslietas kalpo kā mikroorganismu rezervuārs un traucē pilnvērtīgi veikt roku apstrādi.
- B. Šajā gadījumā laulības gredzens kalpo kā mikroorganismu rezervuārs un traucē pilnvērtīgi veikt roku apstrādi.
- C. Šajā gadījumā rokas pulkstenis kalpo kā mikroorganismu rezervuārs un traucē pilnvērtīgi veikt roku apstrādi.

Literatūras avots: Siegel JD, Rhinehart E, Jackson M, Chiarello M; the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Management of multidrug-resistant organisms in healthcare settings, 2006. [cited 2009 May 14]. Available from: <http://www.cdc.gov/ncidod/dhqp/pdf/ar/MDROGuideline2006.pdf>

194. Imobilitātes ietekmes rezultātā elpošanas sistēmā veidojas:

- A. Kustību amplitūdas samazināšanās vai zudums.
- B. Izgulējumi.
- C. Hipostatiskā pneimonija.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: C. Imobilitātes ietekmes rezultātā elpošanas sistēmā veidojas hipostatiskā pneimonija.

- A. Minēta imobilitātes ietekme uz skeleta–muskuļu sistēmu.
- B. Minēta imobilitātes ietekme uz ādu.
- D. Minēta imobilitātes ietekme uz sirds un asinsvadu sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

195. Imobilitātes ietekmes rezultātā gastrointestinālā sistēmā veidojas:

- A. Kustību amplitūdas samazināšanās vai zudums.
- B. Izgulējumi.
- C. Aizcietējumi.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: C. Imobilitātes ietekmes rezultātā gastrointestinālā sistēmā veidojas aizcietējumi.

- A. Minēta imobilitātes ietekme uz skeleta–muskuļu sistēmu.
- B. Minēta imobilitātes ietekme uz ādu.
- D. Minēta imobilitātes ietekme uz sirds un asinsvadu sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

196. Imobilitātes ietekmes rezultātā urīnizvadsistēmā veidojas:

- A. Nierakmeņi.
- B. Izgulējumi.
- C. Aizcietējumi.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: A. Imobilitātes ietekmes rezultātā urīnizvadsistēmā veidojas nierakmeņi.

- B. Minēta imobilitātes ietekme uz ādu.
- C. Minēta imobilitātes ietekme uz gastrointestinālo sistēmu.
- D. Minēta imobilitātes ietekme uz sirds un asinsvadu sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

197. Imobilitātes ietekmes rezultātā pacienta psihē veidojas:

- A. Sociālā izolācija.
- B. Izgulējumi.
- C. Aizcietējumi.
- D. Ortostatiskā hipotonija, mainot ķermeņa stāvokli no horizontāla uz vertikālu.

Pareizā atbilde: A. Imobilitātes ietekmes rezultātā pacienta psihē veidojas sociālā izolācija.

- B. Minēta imobilitātes ietekme uz ādu.
- C. Minēta imobilitātes ietekme uz gastrointestinālo sistēmu.
- D. Minēta imobilitātes ietekme uz sirds un asinsvadu sistēmu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

198. Kas ir nepieciešams, lai pacients sasniegtu subjektīvu atpūtu un relaksāciju?

- A. Fiziskais komforts, atbilstošs miegs un laba veselība.
- B. Psihiskais komforts, materiālā labklājība, profesionālā karjera.
- C. Adekvāts miegs, materiālā labklājība un mierīgi dzīves apstākļi.
- D. Fiziskais komforts, psihiskais komforts, atbilstošs miegs.

Pareizā atbilde: D. Lai pacients sasniegtu subjektīvu atpūtu un relaksāciju, ir nepieciešams fiziskais komforts, psihiskais komforts, atbilstošs miegs.

- A. Minētie faktori neļauj pacientam sasniegt pilnīgu subjektīvu atpūtu un relaksāciju, jo neietver psiholoģisko komfortu.
- B. Minētie faktori neļauj pacientam sasniegt pilnīgu subjektīvu atpūtu un relaksāciju, jo neietver fizisko komfortu un atbilstošu miegu.
- C. Minētie faktori neļauj pacientam sasniegt pilnīgu subjektīvu atpūtu un relaksāciju, jo neietver ne fizisko komfortu, ne psiholoģisko komfortu.

Literatūras avots: deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.

199. Kuras teorijas pamatlicēja māsu praksē ir Florence Naitingeila?

- A. Pamatvajadzību nodrošināšanas teorija.
- B. Vides piemērošanas teorija.
- C. Veselības aprūpes sistēmas teorija.
- D. Adaptācijas jeb piemērošanās teorija.

Pareizā atbilde: B. Florence Naitingeila ir pamatlicēja vides piemērošanas teorijai māsu praksē.

- A. Minēta ir Virdžīnijas Hendersones teorija māsu praksē.
- C. Minēta ir Betijas Ņūmenas teorija māsu praksē.
- D. Minēta ir Kalistas Rojas teorija māsu praksē.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M “Conceptual Bases of Professional Nursing”. Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

200. Kuras teorijas pamatlicēja māsu praksē ir Betija Ņūmena?

- A. Pamatvajadzību nodrošināšanas teorija.
- B. Vides piemērošanas teorija.
- C. Veselības aprūpes sistēmas teorija.
- D. Adaptācijas jeb piemērošanās teorija.

Pareizā atbilde: C. Betija Ņūmena ir pamatlicēja veselības aprūpes sistēmas teorijai māsu praksē.

- A. Minēta ir Virdžīnijas Hendersones teorija māsu praksē.
- B. Minēta ir Florences Naitingeilas teorija māsu praksē.
- D. Minēta ir Kalistas Rojas teorija māsu praksē.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M “Conceptual Bases of Professional Nursing”. Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

201. Kuras teorijas pamatlicēja māsu praksē ir Kalista Roja?

- A. Pamatvajadzību nodrošināšanas teorija.
- B. Vides piemērošanas teorija.
- C. Veselības aprūpes sistēmas teorija.
- D. Adaptācijas jeb piemērošanās teorija.

Pareizā atbilde: D. Kalista Roja ir pamatlicēja adaptācijas jeb piemērošanās teorijai māsu praksē.

- A. Minēta ir Virdžīnijas Hendersones teorija māsu praksē.
- B. Minēta ir Florences Naitingeilas teorija māsu praksē.
- C. Minēta ir Betijas Ņūmenas teorija māsu praksē.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M “Conceptual Bases of Professional Nursing”. Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

202. Kura ir veselības aprūpes sistēmas teorijas pamatlicēja?

- A. Virdžīnija Hendersone.
- B. Betija Ņūmena.
- C. Florence Naitingeila.
- D. Doroteja Orema.

Pareizā atbilde: B. Veselības aprūpes sistēmas teorijas pamatlicēja ir Betija Ņūmena.

- A. Minēta ir pamatlicēja pamatvajadzību nodrošināšanas teorijai.
- C. Minēta ir pamatlicēja vides piemērošanas teorijai.
- D. Minēta ir pamatlicēja pašaprūpes deficīta teorijai.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M “Conceptual Bases of Professional Nursing”. Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

203. Kura ir vides piemērošanas teorijas pamatlicēja?

- A. Virdžīnija Hendersone.
- B. Betija Ņūmena.
- C. Florence Naitingeila.
- D. Doroteja Orema.

Pareizā atbilde: C. Pamatlicēja vides piemērošanas teorijai ir Florence Naitingeila.

- A. Minēta ir pamatlicēja pamatvajadzību nodrošināšanas teorijai.
- B. Minēta ir pamatlicēja veselības aprūpes sistēmas teorijai.
- D. Minēta ir pamatlicēja pašaprūpes deficīta teorijai.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M "Conceptual Bases of Professional Nursing". Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

204. Kura ir pašaprūpes deficīta teorijas pamatlicēja?

- A. Virdžīnija Hendersone.
- B. Betija Ņūmena.
- C. Florence Naitingeila.
- D. Doroteja Orema.

Pareizā atbilde: D. Pamatlicēja pašaprūpes deficīta teorijai ir Doroteja Orema.

- A. Minēta ir pamatlicēja pamatvajadzību nodrošināšanas teorijai.
- B. Minēta ir pamatlicēja veselības aprūpes sistēmas teorijai.
- C. Minēta ir pamatlicēja vides piemērošanas teorijai.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M "Conceptual Bases of Professional Nursing". Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

205. Bērnam piena zobi uz kaula zobiem sāk mainīties:

- A. 4–5 gados.
- B. 12–13 gados.
- C. 6–7 gados.
- D. 16–18 gados.

Pareizā atbilde: C. Bērnam piena zobi uz kaula zobiem sāk mainīties 6–7 gados.

- A. Minētais vecums ir par agru.
- B. Minētajā vecumā jau daļa zobu ir nomainījušies.
- D. Minētajā vecumā jau pilnībā zobi ir nomainījušies.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga. Jumava, 2001.

206. Cilvēkam normāli diennaktī temperatūras svārstības ir:

- A. 3 °C
- B. 5 °C
- C. 0,1 °C
- D. 1 °C

Pareizā atbilde: D. Cilvēkam normāli diennaktī temperatūras svārstības ir 1 °C.

A., B. un C. Minētās svārstības nav normā.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga. Jumava, 2001.

207. Kura ir pamatvajadzību nodrošināšanas teorijas pamatlicēja?

- A. Virdžīnija Hendersone.
- B. Betija Ņūmena.
- C. Florence Naitingeila.
- D. Doroteja Orema.

Pareizā atbilde: A. Pamatlicēja pamatvajadzību nodrošināšanas teorijai ir Virdžīnija Hendersone.

- B. Minēta ir pamatlicēja veselības aprūpes sistēmas teorijai.
- C. Minēta ir pamatlicēja vides piemērošanas teorijai.
- D. Minēta ir pamatlicēja pašaprūpes deficīta teorijai.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M "Conceptual Bases of Professional Nursing". Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

208. Kura ir adaptācijas jeb piemērošanās teorijas pamatlicēja?

- A. Kalista Roja.
- B. Betija Ņūmena.
- C. Florence Naitingeila.
- D. Doroteja Orema.

Pareizā atbilde: A. Pamatlicēja adaptācijas jeb piemērošanās teorijai ir Kalista Roja.

- B. Minēta ir pamatlicēja veselības aprūpes sistēmas teorijai.
- C. Minēta ir pamatlicēja vides piemērošanas teorijai.
- D. Minēta ir pamatlicēja pašaprūpes deficīta teorijai.

Literatūras avots: Leddy S, Pepper I M "Conceptual Bases of Professional Nursing". Lippincott I B Company, Philadelphia, 1989.

209. Kas ir primārā profilakse?

- A. Kādas slimības agrīna diagnosticēšana un atlabšanai nepieciešamo pasākumu veikšana.
- B. Pilnīga izvairīšanās no kādas slimības.
- C. Aprūpe, kas tiek veikta, lai mazinātu slimības ietekmi un nepieļautu ilgstošu komplikāciju rašanos.
- D. Nespecifiska profilakse: vispārēja veselības uzlabošana (atpūta, veselīgs uzturs, labi sadzīves apstākļi).

Pareizā atbilde: B. Primārā profilakse ir pilnīga izvairīšanās no kādas slimības.

- A. Minēts ir sekundārās profilakses skaidrojums.
- C. Minēts ir terciārās profilakses skaidrojums.
- D. Minēts ir primārās profilakses viens no aspektiem, neminot otru svarīgu aspektu – specifisko profilaksi, kas ietver, piemēram, vakcinēšanu.

Literatūras avots: Priede-Kalniņa Z. Māsas prakse, pamatota teorijā. Milvoki, 1998.

210. Hipotermija ir:

- A. Pazemināts asinsspiediens.
- B. Paātrināta elpošana.
- C. Pazemināta temperatūra.
- D. Paaugstināts asinsspiediens.

Pareizā atbilde: C. Hipotermija ir pazemināta temperatūra.

- A. Atbilde nav pareiza, minēta ir hipotensija.
- B. Atbilde nav pareiza, minēta ir tahipnoja.
- D. Atbilde nav pareiza, minēta ir hipertensija.

Literatūras avots: Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.

211. Kas ir terciārā profilakse?

- A. Kādas slimības agrīna diagnosticēšana un atlabšanai nepieciešamo pasākumu veikšana.
- B. Pilnīga izvairīšanās no kādas slimības.
- C. Aprūpe, kas tiek veikta, lai mazinātu slimības ietekmi un nepieļautu ilgstošu komplikāciju rašanos.
- D. Nespecifiska profilakse: vispārēja veselības uzlabošana (atpūta, veselīgs uzturs, labi sadzīves apstākļi).

Pareizā atbilde: C. Terciārā profilakse ir aprūpe, kas tiek veikta, lai mazinātu slimības ietekmi un nepieļautu ilgstošu komplikāciju rašanos.

- A. Minēts ir sekundārās profilakses skaidrojums.
- B. Minēts ir primārās profilakses skaidrojums.
- D. Minēts ir primārās profilakses viens no aspektiem, neminot otru svarīgu aspektu – specifisko profilaksi, kas ietver, piemēram, vakcinēšanu.

Literatūras avots: Priede-Kalniņa Z. Māsas prakse, pamatota teorijā. Milvoki, 1998.

212. Sagatavojot pacienti mamogrāfijai, nepieciešams izglītēt par:

- A. Sāpēm procedūras laikā.
- B. Izmeklējuma rītā nedrīkst ēst un dzert.
- C. Izmeklējuma dienā nelietot smaržas, krēmus.
- D. Vēlams izdzert 2 l šķidruma.

Pareizā atbilde: C. Dezodoranti, smaržas, pulveri un krēmi padusēs vai uz krūtīm var radīt defektus rentgenattēlā, tādēļ pirms izmeklējuma no to lietošanas jāizvairās.

- A. Daļēji Pareizā atbilde, izmeklējuma laikā nav sāpju, var sajūst nelielu diskomfortu.
- B. Pirms izmeklējuma drīkst ēst un dzert.
- D. Šķidruma uzņemšanai nav nozīmes.

Literatūras avots: Leja J. Pacients un veselības kontroles testi. Rīga: Medikamentu informācijas centrs, 2007.

213. Lai pareizi savāktu urīna paraugu, nepieciešams

- A. Urīna paraugu vākt visu diennakti.
- B. Urīna analīzi ieteicams ņemt no rīta, vidējo strūklu.
- C. Ieteicams ņemt pirmo urīna strūklu.
- D. Viss iepriekš minētais.

Pareizā atbilde: B. Urīna analīzi ieteicams ņemt no rīta, lai izslēgtu piemaisījumus, pirmo urīna strūklas porciju (50 ml) izlej, bet turpmāko ņem analīzei.

- A. Urīns nav jāvāc visu diennakti, ja nav īpašas norādes par to.
- C. Atbilde nav pareiza, jo urīns būs savākts nepareizi.
- D. Atbilde nav pareiza, jo analīze būs savākta nepareizi.

Literatūras avots: Leja J. Pacients un veselības kontroles testi. Rīga: Medikamentu informācijas centrs, 2007.

214. Kas būtu jāievēro, nododot fēču analīzi uz slēptām asinīm?

- A. Pāris dienu pirms testa jāierobežo tādu produktu lietošanu, kas satur asinis un nav pakļauti ilgai termiskai apstrādei.
- B. Diētas ierobežojumi nav nepieciešami.
- C. Jāierobežo augļi un dārzeņi.
- D. Paraugu ņemt menstruācijas laikā un 3 dienas pēc tām.

Pareizā atbilde: A. Produktu lietošana, kas satur asinis un nav pakļauti ilgai termiskai apstrādei, var maldināt analīžu rezultātus.

- B. Nedrīkst uzturā lietot produktus, kas satur asinis.
- C. Augļi un dārzeņi nav jāierobežo uzturā.
- D. Nedrīkst analīzi nodot menstruācijas laikā, lai maldinātu testa rezultātu interpretāciju.

Literatūras avots: Leja J. Pacients un veselības kontroles testi. Rīga: Medikamentu informācijas centrs, 2007.

215. Pacienta pašaprūpes līmeņi ir:

- A. Pieci.
- B. Trīs.
- C. Divi.
- D. Četri.

Pareizā atbilde: D. Pacienta pašaprūpes līmeņi ir četri.

- A. Nepareizi, nav piecu līmeņu.
- B. Nepareizi, nav trīs līmeņu.
- C. Nepareizi, nav divu līmeņu.

Literatūras avots: Kozier B, Erb G, Blais K, Wilkinson JM. Fundamentals of nursing. 5th ed., upd. Menlo Park: Addison Wesley Lognman, 1998.

216. Koma ir:

- A. Bezmiegs.
- B. Samaņas zudums.
- C. Bezsamaņas stāvoklis.
- D. Elpas trūkums.

Pareizā atbilde: C. Koma ir bezsamaņas stāvoklis, kas saistīts ar galvas smadzeņu darbības traucējumiem.

- A. Bezmiegs nav koma.
- B. Samaņas zudums nav koma.
- D. Elpas trūkums ir dispnoja.

Literatūras avots: Liguts V. Intensīvās terapijas rokasgrāmata. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

217. Epidemioloģiskie noteikumi norāda, ka, šķirojot netīro veļu, jālieto:

- A. Cimdi.
- B. Aizsargbrilles.
- C. Cimdi un aizsargbrilles.
- D. Cimdi, aizsargbrilles un priekšauts.

Pareizā atbilde: D. Savācot un šķirojot netīro veļu, nogādājot to veļas mazgātavā, darbinieki strādā īpaši šim darbam paredzētā darba apģērbā. Jāvalkā cimdi, aizsargbrilles un priekšauts.

- A. Tikai cimdu lietošana neatbilst noteikuma prasībām.
- B. Tikai aizsargbrīļu lietošana neatbilst noteikuma prasībām.
- C. Tikai cimdu un aizsargbrīļu lietošana neatbilst noteikuma prasībām.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

218. Kas ir karantīna?

- A. Īpašs saimniecisko darbību, sabiedrisko dzīvi, ārstniecības iestāžu darbību un citādu darbību ierobežojošs režīms, ko nosaka, lai nepieļautu bīstamo un citu infekcijas slimību izplatīšanos ārpus epidēmijas perēkļa robežām.
- B. Pretepidēmijas pasākums infekciozo personu nošķiršanai no veselām personām, ārstēšanai un atbilstošu apstākļu nodrošināšanai, lai nepieļautu veselu personu inficēšanos.
- C. Infekcijas slimības izraisītāja iekļūšana cilvēka organismā, kā rezultātā rodas dažādas intensitātes infekcijas procesa attīstības formas.
- D. Vieta (teritorija), kuras robežās cilvēki var inficēties, nonākot saskarē ar infekcijas slimības avotu vai infekcijas slimības izraisītāju, nēsātāju.

Pareizā atbilde: A. Karantīna ir īpašs saimniecisko darbību, sabiedrisko dzīvi, ārstniecības iestāžu darbību un citādu darbību ierobežojošs režīms, ko nosaka, lai nepieļautu bīstamo un citu infekcijas slimību izplatīšanos ārpus epidēmijas perēkļa robežām.

- B. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē izolēšanu.
- C. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē inficēšanos.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē infekcijas vietas perēkli.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

219. Dezinsekcija nozīmē:

- A. Pasākumu kopums peļveidīgo grauzēju iznīcināšanai.
- B. Pasākumu kopums infekcijas slimību izraisītāju iznīcināšanai.
- C. Pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.
- D. Pasākumu kopums, kad nepieciešama inficējamo pacientu nošķiršana.

Pareizā atbilde: B. Dezinsekcija ir pasākumu kopums infekcijas slimību ierosinātāju iznīcināšanai.

- A. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē deratizāciju.
- C. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē dezinsekciju.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē izolāciju.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

220. Deratizācija nozīmē:

- A. Pasākumu kopums peļveidīgo grauzēju iznīcināšanai.
- B. Pasākumu kopums infekcijas slimību izraisītāju iznīcināšanai.
- C. Pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.
- D. Pasākumu kopums, kad nepieciešama inficējamo pacientu nošķiršana.

Pareizā atbilde: A. Deratizācija ir pasākumu kopums peļveidīgo grauzēju iznīcināšanai.

- B. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē dezinsekciju.
- C. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē dezinsekciju.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē izolāciju.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

221. Dezinsekcija nozīmē:

- A. Pasākumu kopums peļveidīgo grauzēju iznīcināšanai.
- B. Pasākumu kopums infekcijas slimību izraisītāju iznīcināšanai.
- C. Pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.
- D. Pasākumu kopums, kad nepieciešama inficējamo pacientu nošķiršana.

Pareizā atbilde: C. Dezinsekcija ir pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.

- A. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē deratizāciju.
- B. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē dezinsekciju.
- D. Atbilde nav pareiza, minētais skaidrojums apzīmē izolāciju.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

222. Stikla termometrs pēc lietošanas tiek:

- A. Utilizēts.
- B. Dezinficēts.
- C. Dezinsekcēts.
- D. Viss iepriekšminētais.

Pareizā atbilde: B. Stikla termometrs pēc lietošanas tiek dezinficēts, tad skalots zem tekoša krāna ūdens, glabāts sauss.

- A. Stikla termometri pēc lietošanas netiek utilizēti.
- C. Dezinsekcija ir pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.
- D. Atbilde nav pareiza.

Literatūras avots: Pittet D, Allegranzi B, Sax H, Bertinato L, Concia E, Cookson B, Fabry J, et al. Considerations for WHO European strategy on health-care-associated infection, surveillance, and control. Lancet Infec Dis. 2005 Apr; 5(4): 242-50.

223. Infekcioza pacienta veļa, pirms to nodod mazgāt:

- A. Jādezinficē.
- B. Jāutilizē.
- C. Jādezinsekcē.
- D. Nekas nav jādara.

Pareizā atbilde: A. Infekcioza pacienta (tajā skaitā gultas) veļa, pirms nodod mazgāt, ir jādezinficē, lai iznīcinātu infekcijas ierosinātāju.

- B. Atbilde daļēji pareiza, bet pirms utilizācijas ir jāveic dezinfekcija.
- C. Dezinsekcija ir pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.
- D. Atbilde nav pareiza, pacienti tiek pakļauti infekcijas riskam.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

224. Gultas matračus, spilvenus un segas (nepārvilkta ar ūdensnecaurlaidīgu materiālu) pēc pacienta izrakstīšanās:

- A. Dezinficē dezinfekcijas kamerā.
- B. Jāutilizē.
- C. Veic dezinsekciju.
- D. Nekas nav jādara.

Pareizā atbilde: A. Gultas matračus, spilvenus un segas pēc pacienta izrakstīšanās dezinficē dezinfekcijas kamerā.

- B. Atbilde nav pareiza, infekcijas risks.
- C. Dezinsekcija ir pasākumu kopums kaitīgo posmkāju iznīcināšanai.
- D. Atbilde nav pareiza, infekcijas risks.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

225. Darbojoties ar zīdaini, aprūpētājam jāņem vērā, izņemot:

- A. Ir jāuztur acu kontakts ar bērnu.
- B. Nedrīkst bērnu ņemt un celt aiz padusēm.
- C. Nedrīkst, nomainot bērnam autiņus, celt viņu aiz pēdām.
- D. Bērns jāsaģērbj tā, lai apģērbs ierobežotu viņa kustības.

Pareizā atbilde: D. Darbojoties ar zīdaini, aprūpētājam jāņem vērā viss minētais, izņemot jāsaģērbj bērns tā, lai apģērbs ierobežotu viņa kustības.

- A. Darbojoties ar zīdaini, ir jāuztur acu kontakts ar bērnu.
- B. Darbojoties ar zīdaini, nedrīkst ņemt un celt aiz padusēm.
- C. Darbojoties ar zīdaini, mainot pamperu, nedrīkst celt aiz pēdām.

Literatūras avots: Pillateri A. The Lamaze Method. Maternal and Child Health Nursing. Philadelphia: Lippincott I.B. Company, 2002.

226. Spiediena atslogošana pacientiem riteņkrēslā ir viss, izņemot:

- A. Spiediena atslogošanai jālieto pretizgulējumu spilvens.
- B. Sēdēt pareizā pozā – augšstilbus turēt horizontāli, ceļus un potītes neitrālā, 90° stāvoklī, elkoņus, apakšdelmus un plaukstas atbalstīt uz balstiem.
- C. Jāveic svara pārvešana vismaz katru stundu, būtu ieteicams ik pēc 2 stundām atgulties.
- D. Lietot apļveida spilvenus, gumijas riņķus, jo tie uzlabo asinsapgādi.

Pareizā atbilde: D. Lai atslogotu spiedienu pacientiem riteņkrēslā, nedrīkst lietot apļveida spilvenus, gumijas riņķus, jo tie mazina asinsapgādi audiem.

- A. Riteņkrēsla pacientiem spiediena atslogošanai jālieto pretizgulējumu spilvens.
- B. Riteņkrēsla pacientiem spiediena atslogošanai ir jāsež rātos pareizā pozā: augšstilbus turēt horizontāli, ceļus un potītes neitrālā, 90° stāvoklī, elkoņus, apakšdelmus un plaukstas atbalstīt uz balstiem.
- C. Riteņkrēsla pacientiem spiediena atslogošanai jāveic svara pārvešana vismaz katru stundu, būtu ieteicams ik pēc divām stundām atgulties.

Literatūras avots: DeLysa JA, Gans BM. Rehabilitation medicine: principles and practice. 3rd ed. Philadelphia: Lippincott-Raven Publishers, 1998.

227. Ko nedrīkst darīt, aprūpējot pie gultas saistītu pacientu?

- A. Grozīt ik 2 stundas.
- B. Lietot spilvenu vai ķīli, lai atturētu kaulu izaugumus no tieša kontakta.
- C. Novietot pacientu tieši uz sāniem.
- D. Lietot pacelšanas ierīces, lai pārvietošanas un novietošanas laikā pacients netiktu vilkts.

Pareizā atbilde: C. Aprūpējot pie gultas saistītu pacientu, nedrīkst pacientu novietot tieši uz sāniem, jo tas veicina izgulējuma risku.

- A. Grozīt ik divas stundas ir svarīga aprūpes darbība.
- B. Lietot spilvenu vai ķīli, lai atturētu kaulu izaugumus no tieša kontakta, ir svarīga aprūpes darbība.
- D. Lietot pacelšanas ierīces, lai pārvietošanas un novietošanas laikā pacients netiktu vilkts, ir svarīga aprūpes darbība.

Literatūras avots: DeLysa JA, Gans BM. Rehabilitation medicine: principles and practice. 3rd ed. Philadelphia: Lippincott-Raven Publishers, 1998.

228. Kuri no riska faktoriem var izsaukt bronhiālās astmas lēkmi?

- A. Ziedputekšņi, pelējuma sēnītes, mājas putekļu ērcītes, zemenes.
- B. Ziedputekšņi, pelējuma sēnītes, mājas putekļu ērcīte, banāni.
- C. Saules iedarbība, jūras gaiss, krioterapija, salātu lapas.
- D. Darbs pie datora, pastaigas, ērce *Ixodes ricinus*, kartupeļi.

Pareizā atbilde: A. Ziedputekšņi, pelējuma sēnītes, mājas putekļu ērcītes, zemenes ir biežākie riska faktori, kas var izsaukt bronhiālās astmas lēkmi.

- B. Atbilde daļēji pareiza, jo banāni nav uztura alergēni.
- C. Minētie faktori nodrošina astmas kontroli.
- D. Minētie faktori neietekmē bronhiālās astmas lēkmes attīstību.

Literatūras avots: Global strategy for asthma management and prevention: guidelines. Global Initiative for Asthma (GINA) [homepage on the Internet] [cited 2009 May 7]. Available from: <http://www.ginasthma.com/Guidelineitem.asp?l1=2&l2=1&intId=1561>

229. Lai celtu vai pārvietotu smagumus, pirms darbības uzsākšanas ir svarīgi izplānot rīcību:

- A. Vadoties pēc tā formas, nevajag noteikt svaru un apjomu, satveršanas vietu vai vietas.
- B. Novākt visus objektus, kas atrodas smaguma pārvietošanas ceļā.
- C. Precīzi nevajag noskaidrot, kur jānovieto smagums.
- D. Ja kaut kas nav skaidrs, nelūgt palīdzību procesa īstenošanā.

Pareizā atbilde: B. Lai celtu vai pārvietotu smagumus, pirms darbības uzsākšanas ir svarīgi novākt visus objektus, kas atrodas smaguma pārvietošanas ceļā.

- A. Atbilde nav pareiza, jo, pārvietojot smagumus, vadoties pēc tā formas, vajag noteikt svaru un apjomu, satveršanas vietu vai vietas.
- C. Precīzi vajag noskaidrot, kur jānovieto smagums.
- D. Ja kaut kas nav skaidrs, lūgt palīdzību procesa īstenošanā.

Literatūras avots: DeLysa JA, Gans BM. Rehabilitation medicine: principles and practice. 3rd ed. Philadelphia: Lippincott-Raven Publishers, 1998.

230. Smaguma celšanas/pārvietošanas likumi ir visi, izņemot:

- A. Jānovieto kājas tā, lai smaguma centrs pārvietotos vienādi uz abām kājām un saglabātos līdzsvars. Kājām vienmēr jābūt novietotām plecu platumā.
- B. Neliekt kājas ceļgalos.
- C. Maksimāli pietuvināt priekšmetu ķermeņa smaguma centram.
- D. Negriezt ķermeni celšanas brīdī, pagriezienu labāk veikt ar kāju palīdzību.

Pareizā atbilde: B. Smaguma celšanas/pārvietošanas laikā ir jāsaliec kājas ceļos.

A., C. un D. Pareiza taktika, pārvietojot smagumus.

Literatūras avots: DeLysa JA, Gans BM. Rehabilitation medicine: principles and practice. 3rd ed. Philadelphia: Lippincott-Raven Publishers, 1998.

231. Urīnsavācējmaiss jātur zemāk par pacienta urīnpūšļa līmeni, lai:

- A. Nebūtu urīna noplūdes gultā.
- B. Mazinātu urīnceļu infekciju.
- C. Klientam būtu ērtāk gultā.
- D. Pacients netiktu maldināts.

Pareizā atbilde: B. Urīnsavācējmaisu, turot zemāk par urīnpūšļa līmeni, var novērst urīna ar tās baktērijām atpakaļplūsmu, līdz ar to mazinās infekcijas risks.

A. Atbilde nepareiza.

C. un D. Atbilde nepareiza, veicinās infekcijas risku.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

232. Mērķis aukstuma pielikšanai ir:

- A. Uzlabo apasiņošanu.
- B. Novērš rētaudu veidošanos.
- C. Novērš vai samazina pietūkumu.
- D. Mazina infekcijas risku.

Pareizā atbilde: C. Aukstuma pielikšanas mērķis ir novērst vai samazināt pietūkumu.

A. Aukstuma ietekmē organisms pazemina siltuma atdevi – sašaurinot asinsvadus, samazina apasiņošanu.

B. Rētaudu veidošanos novērš siltuma terapija, nevis aukstums.

D. Aukstums nemazina infekcijas attīstības risku.

Literatūras avots: Aberberga-Augškalne L. Fizioloģija rehabilitologiem un veselības sporta speciālistiem. Rīga: Medicīnas apgāds, 2008.

233. Ieejot palātā, ievērojiet, ka pacients neelpo. Jūsu pirmā darbība būtu:

- A. Saucu pēc palīdzības.
- B. Izdarīt četras ieelpas “mute–mutē”.
- C. Veikt sirds masāžu.
- D. Atbrīvojot elpceļus.

Pareizā atbilde: A. Ja pacients neelpo, pirmā darbība ir saukt pēc palīdzības.

B. Atbilde nav pareiza, jo pirmā darbība ir saukt palīgā, tad ABC.

C. Atbilde nav pareiza, ABC secība to neparedz.

D. Atbilde ir daļēji pareiza, jo pēc palīdzības saukšanas seko elpceļu atbrīvošana.

Literatūras avots: Vanags I, Sondore A, red. Klīniskā anestezioloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

234. Pamatmetode elpceļu atbrīvošanai ir:

- A. Galvas atliekšana atpakaļ, zoda pacelšana.
- B. Galvas pagriešana uz sāniem.
- C. Cietušā novietošana uz muguras.
- D. Mutes dobuma un rīkles atbrīvošana no svešķermeņiem.

Pareizā atbilde: A. Pamatmetode elpceļu atbrīvošanai ir galvas atliekšana atpakaļ un zoda pacelšana.

B., C. un D. Nenodrošina elpceļu atbrīvošanu.

Literatūras avots: Krieviņš D, red. Atdzīvināšana. Rīga: NMPC, 2004.

235. Kurš apgalvojums par acs skalošanu nav pareizs?

- A. Acs skalošanai jāizmanto tīrs ūdens.
- B. Ja acī ir iekļuvusi skābe, skalošanai jāizmanto sārms.
- C. Jāskalo plakstu iekšējās un ārējās virsmas, kā arī acs ābola konjunktīva.
- D. Acis jāskalo vismaz 20 minūtes.

Pareizā atbilde: B. Acs skalošanai neizmanto sārmus.

A., C. un D. Pareiza taktika pie acs skalošanas.

Literatūras avots: Laganovska G, red. Acu slimības. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

236. Kurš no minētajiem apgalvojumiem atbilst terminam 'termināls stāvoklis'?

- A. Ilgs bezsamaņas stāvoklis.
- B. Robežstāvoklis starp dzīvību un nāvi.
- C. Īslaicīgs samaņas zudums.
- D. Robežstāvoklis starp veselību un slimību.

Pareizā atbilde: B. Termināls stāvoklis ir robežstāvoklis starp dzīvību un nāvi.

- A. Ilgu bezsamaņas stāvokli apzīmē ar komu.
- C. Īslaicīgu samaņas zudumu apzīmē ar ģīboni.
- D. Apgalvojums nav pareizs.

Literatūras avots: Vanags I, Sondore A, red. Klīniskā anestezioloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

237. Norādiet klīniskās nāves pazīmes:

- A. Šauras acu zīlītes, agonāla elpošana.
- B. Ķermeņa temperatūras pazemināšanās, elpas trūkums, sirds ritma traucējumi.
- C. Bezsamaņa, platas acu zīlītes, sirdsdarbības apstāšanās, elpošanas apstāšanās.
- D. Paaugstināta temperatūra, agonāla elpošana, platas acu zīlītes.

Pareizā atbilde: C. Bezsamaņa, platas acu zīlītes, sirdsdarbības apstāšanās, elpošanas apstāšanās liecina par klīnisko nāvi.

A., B. un D. Šie simptomi neapstiprina klīniskās nāves pazīmes.

Literatūras avots: Krieviņš D, red. Atdzīvināšana. Rīga: NMPC, 2004.

238. Pārliecinošas bioloģiskās nāves pazīmes ir:

- A. Bezsamaņa, nav nosakāms arteriālais spiediens.
- B. Nav pulsa uz maģistrālajām artērijām.
- C. Liķa plankumi uz zemāk gulošajām ķermeņa daļām, platas deformētas acu zīlītes.
- D. Šauras zīlītes, bezsamaņa, zema ķermeņa temperatūra.

Pareizā atbilde: C. Liķa plankumi uz zemāk gulošajām ķermeņa daļām, platas deformētas acu zīlītes liecina par bioloģiskās nāves iestāšanos.

A., B. un D. Šie simptomi neapstiprina klīniskās nāves pazīmes.

Literatūras avots: Vanags I, Sondore A, red. Klīniskā anestezioloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

239. Kur meklēt liķa plankumus?

- A. Ekstremitāšu ieloku pusē.
- B. Tikai uz vēdera vai pleciem.
- C. Uz zemāk gulošajām ķermeņa daļām.
- D. Tikai uz sejas un krūtīm.

Pareizā atbilde: C. Liķa plankumus nosaka uz zemāk gulošajām ķermeņa daļām.

A., B. un D. Šajās lokalizācijas vietās nenosaka liķa plankumus.

Literatūras avots: Vanags I, Sondore A, red. Klīniskā anestezioloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

240. Kas ir klīniskā nāve?

- A. Pēkšņa elpošanas un sirdsdarbības apstāšanās un bezsamaņa.
- B. Tikai bezsamaņa.
- C. Diafragmāla elpošana.
- D. Strauja asinsspiediena krišanās.

Pareizā atbilde: A. Pēkšņa elpošanas un sirdsdarbības apstāšanās un bezsamaņa ir klīniskā nāve.

B., C. un D. Neapstiprina klīnisko nāvi.

Literatūras avots: Liguts V. Intensīvās terapijas rokasgrāmata. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

241. Elpināšanas un masāžas attiecības zīdainim vienmēr ir:

- A. Tikai 2:15.
- B. Tikai 1:5.
- C. Mainās atkarībā no reanimētāju skaita.
- D. Nav pareizas atbildes varianta.

Pareizā atbilde: B. Elpināšanas un masāžas attiecības zīdainim vienmēr ir 1:5.

A. Šāda attiecība ir pieaugušam cilvēkam.

C. Atbilde ir nepareiza, to neapstiprina ABC algoritmi.

D. Nepareiza atbilde, jo pareizā atbilde ir B.

Literatūras avots: Krieviņš D, red. Atdzīvināšana. Rīga: NMPC, 2004.

242. Ētika ir zinātne par:

- A. Ēteriskām vielām.
- B. Cilvēku uzvedību.
- C. Cilvēku morāli.
- D. Cilvēku garīgo pasauli.

Pareizā atbilde: C. Ētika ir zinātne par cilvēku morāli.

- A. Zinātņi par ēteriskām vielām nesauc par ētiku.
- B. un D. Atbilde nav pareiza, jo neapzīmē ētiku.

Literatūras avots: Milts A. Ētika: lekciju kurss. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.

243. Gremošanas traktā olbaltumvielas tiek šķeltas:

- A. Mutes dobumā, kuņģī un tievajās zarnās.
- B. Kuņģī, tievajās zarnās un aklajā zarnā.
- C. Kuņģī, divpadsmitpirkstu zarnā un tievajās zarnās.
- D. Mutē, divpadsmitpirkstu zarnā un tievajās zarnās.

Pareizā atbilde: C. Olbaltumvielas tiek šķeltas kuņģī, divpadsmitpirkstu zarnā un tievajās zarnās.

A., B. un D. Nepareizi, olbaltumvielas tiek šķeltas kuņģī, divpadsmitpirkstu zarnā un tievajās zarnās.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

244. Kuri cilvēka orgāni nodrošina izvadīšanas funkciju?

- A. Aknas, nieres un āda.
- B. Plaušas, nieres un āda.
- C. Gremošanas trakts, nieres.
- D. Urīnpūslis, nieres, gremošanas trakts.

Pareizā atbilde: B. Izvadīšanas funkciju nodrošina plaušas (pamatā CO₂), nieres (slāpekļa savienojumi un sāļi) un āda (sāļus).

A., C. un D. Nepareizi, izvadīšanas funkciju nodrošina plaušas, nieres un āda, kas izvada organismā radušos metabolītus.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

245. Fizioloģiskas elpošanas laikā gaisa plūsmu plaušās nodrošina:

- A. Plaušu autonomas kustības.
- B. Krūšu muskuļi un diafragma.
- C. Starpribru muskuļi un diafragma.
- D. Pleiras dobuma spiediena izmaiņas.

Pareizā atbilde: C. Starpribru muskuļu un diafragmas svārstības maina plaušu tilpumu, veidojot ieelpu un izelpu.

- A. Nepareizi, plaušas ir pasīvs orgāns, kurš kustas līdz diafragmai un starpribru muskuļiem.
- B. Nepareizi, tikai pie astmas lēkmēm iesaistās krūšu muskuļi plaušu ventilācijas darba nodrošināšanā, pie fizioloģiskas elpošanas to nodrošina starpribru muskuļi un diafragma.
- D. Nepareizi, pleiras dobumā spiediens ir negatīvs un nemainīgs.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

246. Cilvēkam iespējamās asinsgrupas:

- A. A(I), B(II), C(III) un AB(IV).
- B. 0(I), A(II), B(III) un B0(IV).
- C. 0(I), A(II), A0(IV) un B(III).
- D. AB(IV), 0(I), A(II) un B(III).

Pareizā atbilde: D. Cilvēka asinsgrupas ir 0 jeb pirmā, A jeb otrā, B jeb trešā un AB jeb ceturta. A., B. un C. Nepareizi, cilvēka asinsgrupas ir 0 jeb pirmā, A jeb otrā, B jeb trešā un AB jeb ceturta.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

247. Lielākais asinsvads cilvēka asinsrites sistēmā ir:

- A. Aknu vārtu vēna.
- B. Apakšējā dobā vēna.
- C. Aorta.
- D. Plaušu stumbrs.

Pareizā atbilde: C. Aorta ir lielākais asinsvads, kurā arī ir visātrākā asins plūsma organismā.

- A. Nepareizi, aknu vārtu vēna savāc asinis no gremošanas trakta un vada uz aknām, tā nav lielāka par aortu.
- B. Nepareizi, apakšējā dobā vēna savāc asinis no organisma apakšējām ekstremitātēm un vēdera dobuma orgāniem, bet tā nav lielāka par aortu.
- D. Nepareizi, plaušu stumbrs ir asinsvads, kas nes venozās asinis no sirds uz plaušām.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

248. Muskuļaudu veidi cilvēka organismā:

- A. Gludie muskuļaudi, svītrotie muskuļaudi un gareniskie muskuļaudi.
- B. Šķērsvītrotie muskuļi, gludie muskuļi un miokarda šķērsvītrotie muskuļaudi.
- C. Somatiskie muskuļaudi, veģetatīvie muskuļaudi un kardiovaskulārie muskuļaudi.
- D. Kardiālie muskuļaudi, vaskulārie muskuļaudi un somatiskie muskuļaudi.

Pareizā atbilde: B. Ir šķērsvītrotie (somatiskie) muskuļaudi, gludie (orgānu sieniņu un asinsvadu sieniņu) muskuļaudi un sirds šķērsvītrotie (miokarda) muskuļaudi.

A., C. un D. Nepareizi, ir šķērsvītrotie (somatiskie) muskuļaudi, gludie (orgānu sieniņu un asinsvadu sieniņu) muskuļaudi un sirds šķērsvītrotie (miokarda) muskuļaudi.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

249. Cilvēka endokrīno sistēmu veido:

- A. Epifīze, Tīmuss, virsnieru dziedzeri, aizkuņģa dziedzeris, hipofīze un dzimumdziedzeri.
- B. Epifīze, aizkrūtsdziedzeris, virsnieru dziedzeri, aizkuņģa dziedzeris un vairogdziedzeris.
- C. Tīmuss, aizkrūtsdziedzeris, dzimumdziedzeri, vairogdziedzeris, aizkuņģa dziedzeris, epifīze.
- D. Hipofīze, vairogdziedzeris, epifīze, Tīmuss, aizkuņģa dziedzeris, virsnieru dziedzeri un dzimumdziedzeri.

Pareizā atbilde: D. Endokrīnā jeb iekšējās sekrēcijas orgānu sistēma sastāv no hipofīzes, epifīzes, vairogdziedzera, tīmusa jeb aizkrūtsdziedzera, aizkuņģa dziedzera, virsnieru dziedzeriem (virsnieru serde un garoza) un dzimumdziedzeriem (sēklinieki un olnīcas).

A., B. un C. Nepareizi, endokrīnā jeb iekšējās sekrēcijas orgānu sistēma sastāv no hipofīzes, epifīzes, vairogdziedzera, Tīmusa jeb aizkrūtsdziedzera, aizkuņģa dziedzera, virsnieru dziedzeriem (virsnieru serde un garoza) un dzimumdziedzeriem (sēklinieki un olnīcas).

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

250. Kas ir miokarda infarkts?

- A. Asinsizplūdums galvas smadzenēs.
- B. Sirds aritmija.
- C. Miokarda plīsums.
- D. Sirds muskuļa daļas atmiršana jeb nekroze.

Pareizā atbilde: D. Miokarda infarkts ir sirds muskuļa daļas atmiršana jeb nekroze.

A. Nepareizi, insults ir asinsizplūdums galvas smadzenēs.

B. Nepareizi, sirds aritmija ir normālas sirdsdarbības cikla traucējumi.

C. Nepareizi, miokarda plīsums var būt kā komplikācija pie miokarda infarkta.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

251. Cik daudz procentuāli ir ūdens pieauguša cilvēka organismā?

- A. 50%
- B. 60%
- C. 70%
- D. 80%

Pareizā atbilde: B. Pieauguša cilvēka organismā ir ap 60% ūdens.

A., C. un D. Nepareizi, pieauguša cilvēka organismā ir ap 60% ūdens.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

252. Kurš no minētajiem substrātiem ir enerģētiski bagātākais?

- A. Tauki.
- B. Ogļhidrāti.
- C. Olbaltumvielas.
- D. Vitamīni.

Pareizā atbilde: A. Dedzinot taukus kalorimetrā, iegūst 9,3 kcal/g, bet organismā 9 kcal/g enerģijas, kas ir gandrīz divas reizes vairāk nekā ogļhidrātiem un olbaltumvielām.

B. Nepareizi, dedzinot ogļhidrātus kalorimetrā, iegūst 5,3 kcal/g, bet organismā 4 kcal/g enerģijas.

C. Nepareizi, dedzinot olbaltumvielas kalorimetrā, iegūst 4,1 kcal/g, bet organismā 3,75 kcal/g enerģijas.

D. Nepareizi, vitamīnus neizmanto kā enerģētisko substrātu.

Literatūras avots: Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.

253. Cik litru ūdens jāuzņem veselam cilvēkam diennakts laikā?

- A. 0,2–1 l
- B. 1–2 l
- C. 2–3 l
- D. 3–4 l

Pareizā atbilde: C. Cilvēkam dienā jāuzņem 2,5–3 litri gan dzeramā ūdens veidā, gan ar pārtikas produktiem.

- A. Minētais daudzums ir nepietiekams.
- B. Minētais daudzums būtu tikai uzņemtais šķidrums bez tā, ko uzņem arī ar ēdienu.
- D. Minētais daudzums ir par daudz.

Literatūras avots: Stūre A, Mācību metodiskais materiāls higiēnā: Māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga, MPIC, 2007.

254. Mākslīgā apgaismojuma atbilstība normatīvām prasībām nepieciešama:

- A. Infekciju slimību profilaksei.
- B. Vitamīnu sintēzei organismā.
- C. Redzes traucējumu profilaksei.
- D. Lai nodrošinātu siltumu telpā.

Pareizā atbilde: C. Nepietiekams apgaismojums var izraisīt redzes traucējumus un nelabvēlīgi ietekmēt darba kvalitāti.

- A. Infekciju slimību profilaksei izmanto aseptiku, antiseptiku.
- B. Mākslīgais apgaismojums neietekmē vitamīnu sintēzi organismā.
- D. Atbilstošs mākslīgais apgaismojums nenodrošina telpu apsildi, to veic apkure.

Literatūras avots: Netina S. Manual of nursing practice, eight edition. Lippincott Williams & Wilkins, 2001.

255. Mākslīgās ventilācijas nozīme ārstniecības iestādēs ir:

- A. Nodrošināt gaisa apmaiņu un attīrīšanu.
- B. Nodrošināt mikroorganismu cirkulāciju.
- C. Nodrošināt telpas gaisa apmaiņu ar āra gaisu.
- D. Nodrošināt atbilstošu temperatūru telpās.

Pareizā atbilde: A. Mākslīgā ventilācija nodrošina gaisa apmaiņu un attīrīšanu.

- B. Ventilācija nodrošina gaisa attīrīšanu.
- C. To nodrošina dabīgā ventilācija.
- D. To nodrošina apkure.

Literatūras avots: Murray R, Baron E, Jorgensen J. Manual of clinical microbiology, USA, 2007.

256. C vitamīnu lieto, lai:

- A. Paātrinātu tuberkulozes ārstēšanu.
- B. Paaugstinātu organisma pretestības spējas pret infekcijām.
- C. Nodrošinātu rahīta profilaksi.
- D. Sekmētu taukskābju veidošanos.

Pareizā atbilde: B. C vitamīns paaugstina organisma rezistenci pret infekcijām un toksiskām vielām. Tas stimulē audu reģenerācijas procesus, nodrošina kapilāru sienu elastību, normalizē holesterīna maiņu un veicina kortikosteroīdu sintēzi.

- A. Tuberkulozes terapijai izmanto medikamentus.
- C. Rahīta profilaksi nodrošina D vitamīns.
- D. Cilvēka organismā gremošanas traktā lipīdi sašķeļas taukskābēs un glicerīnā.

Literatūras avots: Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.

257. Deterģenti ir:

- A. Jodu saturoši līdzekļi.
- B. Mazgāšanas līdzekļi.
- C. Dezinfekcijas līdzekļi.
- D. Reducenti.

Pareizā atbilde: B. Mazgāšanas līdzekļus sauc par deterģentiem (no latīņu val. *detergens* – tāds, kas noslauka). Mazgāšanas līdzekļi – vielas vai to maisījumi, kurus ūdens šķīdumos izmanto dažādu materiālu virsmu mazgāšanai.

- A. Jodu saturošos līdzekļus izmanto dezinfekcijai.
- C. Dezinfekcijas līdzekļi ir mikroorganismu iznīcinātāji.
- D. Reducents – tāds, kas atjauno agrākajā stāvoklī.

Literatūras avots: Murray R, Baron E, Jorgensen J. Manual of clinical microbiology, USA, 2007.

258. Hospitālā infekcija ir:

- A. Saslimšana ar akūtu zarnu trakta infekciju.
- B. Saslimšana ar infekciju slimību, atrodoties darba vietā.
- C. Saslimšana ar infekciju, pacientam atrodoties slimnīcā.
- D. Saslimšana ar elpceļu infekciju.

Pareizā atbilde: C. Par hospitālo infekciju sauc infekciju, kas pievienojas pacientam, atrodoties slimnīcā.

- A. Hospitālā infekcija var būt ne tikai zarnu trakta infekcija.
- B. Saslimšanu darba vietā nedefinē par hospitālu infekciju.
- D. Hospitālā infekcija var būt ne tikai elpceļu infekcija.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

259. Palāta 2–3 reizes dienā jāuzkopj:

- A. Ar putekļusūcēju.
- B. Izslaukot ar slotu.
- C. Veicot telpu dezinfekciju.
- D. Veicot mitro uzkopšanu.

Pareizā atbilde: D. Veicot telpu mitro uzkopšanu, tiek nodrošināta putekļu un mikroorganismu evakuācija no telpas, kas nodrošina mikroorganismu izplatīšanās samazināšanos.

- A. Ar putekļusūcēju palāta netiks pilnvērtīgi iztīrīta.
- B. Slaukot ar slotu, putekļi tiek pacelti gaisā, un pēc laika tie atkal atrodas uz grīdas.
- C. Telpu dezinfekciju veic pēc pacienta izrakstīšanās no stacionāra.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

260. Palātas uzkopšanu jāveic:

- A. Katru otro dienu.
- B. Divas reizes dienā.
- C. Katru dienu.
- D. Reizi nedēļā.

Pareizā atbilde: B. Palātas uzkopšana ir jāveic no rīta un vakarā.

- A. Nepietiekams nodrošinājums telpu tīrībai.
- C. Neprecīza atbilde.
- D. Nepietiekams nodrošinājums telpu tīrībai.

Literatūras avots: Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>

261. Mikrobioloģija ir zinātne:

- A. Par apkārtējās vides, dzīvesveida un darba apstākļu ietekmi uz cilvēka organismu un veselību.
- B. Kas izstrādā pasākumus slimību profilaksei, veselības saglabāšanai.
- C. Kas apraksta un pēta mikroorganismus.
- D. Kas pēta dzīvniekus.

Pareizā atbilde: C. Mikrobioloģija ir zinātnes nozare, kas apraksta un pēta mikroorganismus. Apzīmējums veidots no grieķu valodas vārdiem: *mikros* – mazs, *bios* – dzīve un *logos* – mācība.

- A. un B. Attiecas uz higiēnu.
- D. Pēta dzīvniekus.

Literatūras avots: Murray R, Baron E, Jorgensen J. Manual of clinical microbiology, USA, 2007.

262. Guļoša pacienta āda jākopj:

- A. Vienu reizi nedēļā.
- B. Divas reizes dienā.
- C. Vienu reizi nedēļā ar siltu ūdeni.
- D. Četras reizes nedēļā jānoberž ar mitru dvieli.

Pareizā atbilde: B. Guļoša pacienta āda jākopj divas reizes dienā ar siltu ziepjūdeni.

- A. Vienu reizi nedēļā būs nepietiekama ādas higiēna.
- C. Ar siltu ūdeni būs nepietiekama ādas kopšana.
- D. Ādas noberšana ar mitru dvieli veicina komplikāciju attīstību.

Literatūras avots: Murray R, Baron E, Jorgensen J. Manual of clinical microbiology. USA, 2007.

263. Sievietes starpenes higiēna ir:

- A. Ārējo dzimumorgānu apmazgāšana.
- B. Anālās atveres apmazgāšana.
- C. Ārējo dzimumorgānu un anālās atveres rajona apmazgāšana.
- D. Ārējo un iekšējo dzimumorgānu apmazgāšana.

Pareizā atbilde: C. Sievietes starpenes higiēna aptver pilnīgu ārējo dzimumorgānu un anālās atveres rajona apmazgāšanu.

A. un B. Nepilnīga atbilde.

D. Starpenes higiēna ir ārējo dzimumorgānu apmazgāšana.

Literatūras avots: Bogoravs J. Sievietes higiēna. Latvijas Valsts izdevniecība, 1998.

264. Altruisms ir:

- A. Zaudējuma draudi.
- B. Vēlēšanās palīdzēt otram bez zināma labuma sev.
- C. Pienākums ziņot par pacientu.
- D. Taisnīguma princips.

Pareizā atbilde: B. Altruisms ir vēlēšanās palīdzēt otram bez zināma labuma sev.

A., B. un C. Nav attiecināms uz altruismu.

Literatūras avots: Sīle V. Medicīnas ētikas pamatprincipi. Zinātne, 1999.

265. Sievietes starpene pareizi jāapmazgā:

- A. No priekšas uz aizmuguri.
- B. No aizmugures uz priekšu.
- C. Rotējošām kustībām.
- D. Virzienam nav nozīmes.

Pareizā atbilde: A. Tīrīšana no priekšas uz aizmuguri neļauj zarnu mikroflorai nokļūt makstī.

B. Zarnu mikroflora var nokļūt makstī.

C. Rotējošām kustībām tīra urīnkanāla atveri.

D. Virzienam ir nozīme – lai zarnu mikroflora nenokļūtu makstī.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

266. Vīrieša starpenes higiēna nepieciešama

- A. Vienu reizi nedēļā.
- B. Divas reizes nedēļā.
- C. Vienu reizi dienā.
- D. Divas reizes dienā.

Pareizā atbilde: D. Vīrieša starpenes higiēna nepieciešama divas reizes dienā.

A., B. un C. Nepietiekams higiēnas nodrošinājums.

Literatūras avots: Benks J. Vīrieša veselība. Jumava, 2006.

267. Cik bieži ir jātīra zobi guļošiem pacientiem?

- A. Vienu reizi dienā.
- B. Četras reizes dienā.
- C. Divas reizes dienā un pēc lielākām ēdienreizēm.
- D. Katru otro dienu.

Pareizā atbilde: C. Guļošiem pacientiem zobi jātīra divas reizes dienā – no rīta un vakarā. Bez tam zobi būtu jātīra arī pēc katras lielākas ēdienreizes.

A. Nepietiekama zobu tīrība var radīt zobu bojāšanos un infekcijas.

B. Pietiekami ir zobus tīrīt divas reizes dienā un pēc lielākām ēdienreizēm.

D. Nepietiekama zobu tīrība var radīt zobu bojāšanos un infekcijas.

Literatūras avots: Aizsila A. Zobu un mutes higiēna. *Materia Medica*, Nr. 8/9. 1999.

268. Vai pacientam, kurš tiek barots *i/v*, ir nepieciešama mutes higiēna?

- A. Nav obligāti.
- B. Mutes higiēna ir jāveic ik 2 stundas.
- C. Divas reizes dienā.
- D. No rīta.

Pareizā atbilde: B. Pacientam bezsamaņā un pacientiem, kuriem noteikts “neko caur muti” režīms, mutes higiēna jāveic ik 2 stundas.

A. Nepareiza atbilde, jo mutes higiēna ir nepieciešama.

C. un D. Nepietiekama mutes higiēna.

Literatūras avots: Netina S. *Manual of nursing practice*, eight edition. Lippincott Williams & Wilkins, 2001.

269. Patogēnie mikroorganismi ir:

- A. Dabīgā mikroflora.
- B. Tādi, kas var izraisīt saslimšanu.
- C. Vīrusi.
- D. Zarnu trakta mikroorganismi.

Pareizā atbilde: B. Patogēnie mikroorganismi ir tie, kas var izraisīt saslimšanu.

- A. Dabīgā mikroflorā ietilpst mikroorganismi, kas nodrošina organismā dažādas funkcijas.
- C. Mikroorganismu veids.
- D. Zarnu traktā ir mikroorganismi, kas nodrošina zarnu trakta normālās funkcijas.

Literatūras avots: Murray R, Baron E, Jorgensen J. Manual of clinical microbiology. USA, 2007.

270. Sterilizācija ir:

- A. Mikroorganismu daudzuma samazināšana līdz līmenim, kas cilvēkam ar normālām aizsargspējām nav bīstama.
- B. Pilnīgi visu mikroorganismu un to sporu iznīcināšana.
- C. Patogēno mikroorganismu iznīcināšana apkārtējā vidē.
- D. Grauzēju iznīcināšana.

Pareizā atbilde: B. Sterilizācija ir pilnīgi visu mikroorganismu un to sporu iznīcināšana.

- A. Dekontaminācija.
- C. Dezinfekcija.
- D. Deratizācija.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

271. Dekontaminācija ir:

- A. Pilnīgi visu mikroorganismu un to sporu iznīcināšana.
- B. Patogēno mikroorganismu iznīcināšana apkārtējā vidē.
- C. Mikroorganismu daudzuma samazināšana līdz līmenim, kas cilvēkam ar normālām aizsargspējām nav bīstama.
- D. Grauzēju iznīcināšana.

Pareizā atbilde: C. Dekontaminācija ir mikroorganismu daudzuma samazināšana līdz līmenim, kas cilvēkam ar normālām aizsargspējām nav bīstama.

- A. Sterilizācija.
- B. Dezinfekcija.
- D. Grauzēju iznīcināšana.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

272. Ko nozīmē saīsinājums STS?

- A. Spiediens, temperatūra, sirds ritms.
- B. Seksuāli transmisīvās slimības.
- C. Seksuāli transmisīvais sindroms.
- D. Slimību traumatiskais sindroms.

Pareizā atbilde: B. Saīsinājums STS – seksuāli transmisīvās slimības.

- A. TA – *tensio arterialis* (arteriālais spiediens), T – temperatūra, P – pulss (sirds ritms).
- C. un D. STS – seksuāli transmisīvās slimības.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A. Klīniskā dermatoveneroloģija, Rīga, Zvaigzne ABC, 1999.

273. HIV inficēšanās veidi:

- A. Dzimumsakari.
- B. Tiešs kontakts ar inficētām asinīm.
- C. No inficētas sievietes embrijam vai zīdainim.
- D. Visi iepriekš minētie.

Pareizā atbilde: D. HIV inficēšanās veidi: dzimumsakari, tiešs kontakts ar inficētām asinīm (*i/v* narkotiku lietotāji) un slimības pārešana no inficētas sievietes uz embriju vai zīdaini.

- A. Ar HIV var inficēties dzimumsakaru laikā ar inficētu personu.
- B. Ar HIV var inficēties, nonākot kontaktā ar inficētām asinīm.
- C. Ar HIV var inficēties embrijs vai zīdains no inficētas mātes.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A. Klīniskā dermatoveneroloģija, Rīga, Zvaigzne ABC, 1999.

274. Ko nozīmē saīsinājums AIDS?

- A. *Acquired immunodeficiency syndrome* (iegūts imūndeficīta sindroms).
- B. Akūts imūndeficīta sindroms.
- C. Akūts infekciozs deficīta sindroms.
- D. Akūtas infekcijas destruktīvs simptoms.

Pareizā atbilde: A. Vārds 'AIDS' ir saīsinājums no '*acquired immunodeficiency syndrome*'. Šis nosaukums atsauca uz faktu, ka HIV nopietni bojā pacienta imūnsistēmu.

- B. Nepareizā atbilde, jo AIDS – iegūts imūndeficīta sindroms.
- C. un D. Saīsinājums neatbilst šai atbildei.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A., Klīniskā dermatoveneroloģija, R: „Zvaigzne ABC”, Rīga, 1999.

275. STS profilaktiskie pasākumi:

- A. Izvēlēties vienu, neinficētu partneri; drošu dzimumaktu.
- B. Gadījuma sakari.
- C. Prezervatīva lietošana tikai vaginālā dzimumakta laikā.
- D. Izmantojot kontracepcijas tabletes.

Pareizā atbilde: A. Lai izvairītos no seksuāli transmisīvām slimībām, ieteicams izvēlēties tikai vienu dzimumpartneri, kuram nav dzimumattiecību ar citu cilvēku un nav STS; izvēlēties drošu dzimum kontaktu – skūpstīšanos, pieskārienus un prezervatīvu.

- B. Minētā atbilde palielina risku inficēties ar STS.
- C. Neprecīza atbilde.
- D. Minētā atbilde pasargā no nevēlamas grūtniecības.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A. Klīniskā dermatoveneroloģija, Rīga, Zvaigzne ABC, 1999.

276. Kādas analīzes nepieciešamas, lai diagnosticētu STS?

- A. Asins, urīna analīzes, iztriepe no dzemdes kakla, urīnizvadkanāla.
- B. Glikozes tolerances tests.
- C. Kreatinīna klirens.
- D. Cukura līmenis asinīs.

Pareizā atbilde: A. STS diagnostikai ir nepieciešams: pacienta apskate, kuras laikā var redzēt izdalījumu raksturu, čūlas, izsitumus u. c.; materiāla paņemšana no urīnceļiem vai dzimumceļiem. Ārsts var nozīmēt asins un urīna analīzi, kā arī paņemt materiālu no urīnizvadkanāla un dzemdes kakla, ko apskata zem mikroskopa, un var atklāt slimības ierosinātāju.

- B. Glikozes toleranci nosaka, kad ir aizdomas par cukura diabētu.
- C. Kreatinīna klirens – nosaka glomerulu filtrācijas ātrumu.
- D. Cukura līmeni asinīs – nosaka, ja ir aizdomas par cukura diabētu.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A. Klīniskā dermatoveneroloģija, Rīga, Zvaigzne ABC, 1999.

277. Ar gonoreju iespējams inficēties:

- A. Tikai dzimumkontakta ceļā.
- B. Dzimumkontakta ceļā un ar sadzīves priekšmetiem.
- C. Tikai ar sadzīves priekšmetiem.
- D. Gaisa pilienu ceļā.

Pareizā atbilde: B. Inficēšanās visbiežāk notiek dzimumkontakta ceļā, bez tam inficēties var arī ar sadzīves priekšmetiem (piemēram, dvieļiem).

- A. un C. Nepilnīga atbilde.
- D. Nepareizs inficēšanās veids.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A., Klīniskā dermatoveneroloģija, R: "Zvaigzne ABC", Rīga, 1999.

278. *Neisseria gonorrhoeae* cilvēkam izraisa:

- A. Gonoreju.
- B. Sifilisu.
- C. Gonoreju un blenoreju.
- D. Herpes.

Pareizā atbilde: C. Slimības izsaucējs ir baktērija *Neisseria gonorrhoeae*, tā cilvēkam izraisa gonoreju un blenoreju. Gonoreja, ja to neārstē, var skart arī acu gļotādu (blenoreja), locītavas un sirds vārstules, infekcijai izplatoties pa visu organismu.

- A. Nepilnīga atbilde, jo izraisa arī blenoreju.
- B. Sifilisu ierosina *Treponema pallidum*.
- D. Herpes ierosina herpes vīruss.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A., Klīniskā dermatoveneroloģija, R: "Zvaigzne ABC", Rīga, 1999.

279. Vai sifilisa neārstēšana var atstāt neatgriezeniskas pārmaiņas organismā?

- A. Jā.
- B. Nē.
- C. Jā, ja tas netiek savlaicīgi ārstēts.
- D. Izņēmuma gadījumos.

Pareizā atbilde: C. Sifilisam ir raksturīga progresēšana, ja tas netiek ārstēts. Svarīgi laicīgi to uzsākt ārstēt, lai neveidotos neārstējamas, neatgriezeniskas pārmaiņas organismā. Pirmā visraksturīgākā sifilisa pazīme ir čūliņas jeb cietā šankra veidošanās uz dzimumorgāniem.

- A. un B. Var, ja tas netiek savlaicīgi diagnosticēts un ārstēts.
- C. Tad, ja nav savlaicīgas terapijas.

Literatūras avots: Vasariņš P, Miltiņš A., Klīniskā dermatoveneroloģija, R: "Zvaigzne ABC", Rīga, 1999.

280. Ar kaunuma utīm, kašķi, ģenitāliju herpēm var inficēties:

- A. Tikai dzimumakta laikā.
- B. Saskaroties ar ķermeņa virsmām.
- C. Caur asinīm.
- D. Dzimumakta laikā, ja nelieto prezervatīvu.

Pareizā atbilde: B. Ar kaunuma utīm, kašķi, kārpām, ģenitālo herpes (vīrusa infekcija) var inficēties, saskaroties ar ķermeņa virsmām.

- A. Var inficēties, saskaroties ķermeņa virsmām, nav nepieciešams dzimumakts.
- C. Caur asinīm neinficējas ar minētajām saskaršanās vietām.
- D. Prezervatīvam nav būtiskas nozīmes.

Literatūras avots: Vasariņš P., Miltiņš A., Klīniskā dermatoveneroloģija, R: "Zvaigzne ABC", Rīga, 1999.

281. Uroģenitālā kandidomikoze attīstās:

- A. Tikai urīnceļos.
- B. Vīriešu dzimumorgānos.
- C. Sieviešu dzimumorgānos.
- D. Vīriešu un sieviešu dzimumorgānos un urīnceļos.

Pareizā atbilde: D. Sievietēm slimība skar ārējos dzimumorgānus un gļotādu, kā arī maksti, izraisot akūtu iekaisumu. Infekcija var ascendēt, izraisot dzemdes kakla iekaisumu un urīnizvadkanāla bojājumu. Vīriešiem radītais bojājums izraisa akūtu priekšādas iekšējās virsmas un dzimumlocekļa galviņas iekaisumu. Urīnizvadkanāla iekaisumu konstatē retāk.

- A. Nepilnīga atbilde, jo kandidomikoze var skart gan dzimumorgānus, gan urīnceļus.
- B. un C. Nepilnīga atbilde, jo kandidomikoze var skart gan vīriešu, gan sieviešu dzimumorgānus un urīnceļus.

Literatūras avots: Vasariņš P., Miltiņš A., Klīniskā dermatoveneroloģija, R: „Zvaigzne ABC”, Rīga, 1999.

282. Kas ir makula?

- A. Piepacelts blīvs bojājums, diametrā lielāks par vienu cm.
- B. Plakans, ierobežots, atšķirīgas krāsas plankums uz ādas, var būt jebkura lieluma un formas.
- C. Pūtīte vai čūla, diametrā lielāka par vienu cm.
- D. Tūskas radīts ādas pacēlums, kas ilgst mazāk nekā 24 stundas.

Pareizā atbilde: B. Makula ir plakans, ierobežots, atšķirīgas krāsas plankums uz ādas, var būt jebkura lieluma un formas.

- A. Atbilde nepareiza, jo apzīmē mezglu.
- C. Atbilde nepareiza, jo apzīmē bullu.
- D. Atbilde nepareiza, jo apzīmē tūznu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

283. Kreveles ir:

- A. Lineāri skrāpējumi vai traumēta āda.
- B. Lokāla epidermas un daļēja vai pilnīga zemākesošo slāņu destrukcija.
- C. Sedzošs slānis, kas rodas, uz ādas izzūstot serumam, asinīm vai strutām.
- D. Ādas šūnu zudums, kas izraisa ādas biezuma samazināšanos.

Pareizā atbilde: C. Krevēle ir sedzošs slānis, kas rodas, uz ādas izzūstot serumam, asinīm vai strutām.

- A. Simptomi apzīmē nobrāzumus.
- B. Simptomi apzīmē čūlas.
- D. Simptomi apzīmē atrofijas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

284. Dermatomikozes ir:

- A. Pelējuma sēnes.
- B. Ādas sēnīšu slimības.
- C. Dažādas sēnes.
- D. Ādas slimības.

Pareizā atbilde: B. Dermatomikozes ir ādas sēnišslimības (latīņu val. – *dermatomycosis*), ādas infekciju slimības, ko ierosina patogēnas sēnes – dermatomicētes.

- A. Tās nav saistītas ar ādas sēnišslimībām.
- C. Citām sēnēm nav saistības ar ādas sēnišslimībām.
- D. *Dermato* – āda, *mycosis* – patogēnu sēņu ierosināta slimība.

Literatūras avots: Zemīte D, Mācību metodiskais materiāls ādas slimību un seksuāli transmisīvo slimību pacientu aprūpē. Mūsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga, MPIC, 2007.

285. Ar dermatomikozēm var inficēties:

- A. Tiešā saskarē ar slimnieku un inficētiem priekšmetiem.
- B. Tikai tiešā saskarē ar slimnieku.
- C. Gaisa pilienu veidā.
- D. No sadzīves priekšmetiem.

Pareizā atbilde: A. Ar dermatomikozēm var inficēties tiešā saskarē ne tikai ar slimnieku, bet arī ar viņa lietotajiem priekšmetiem (cepuri, lakatu, veļu, apģērbu, apaviem, suku, mazgājamo sūkli, dvieli, grāmatām, burtnīcām u. c.).

B. un D. Nepilnīga atbilde; inficēties var gan no slimnieka, gan inficētiem priekšmetiem.

C. Šādā veidā inficējas ar elpošanas infekcijām.

Literatūras avots: Zemīte D., Mācību metodiskais materiāls ādas slimību un seksuāli transmisīvo slimību pacientu aprūpē. Māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga, MPIC, 2007.

286. Kašķis ir:

- A. Strīds starp cilvēkiem.
- B. Ādas infekcijas slimība.
- C. Plaušu slimība.
- D. Slimība, ko izraisa *St. Aureus*.

Pareizā atbilde: B. Kašķis ir ādas infekcijas slimība. Slimības ierosinātājs ir kašķa ērcīte (*Sarcoptes scabiei*). Tā ir 0,1–0,4 mm liela. Ērcīte dzīvo ādas virskārtā, izgrauž ādā ejas un iedēj tur oliņas.

A. Sarunvalodā tiek lietots vārds 'kašķis', lai apzīmētu strīdu starp cilvēkiem.

C. Nav saistīts ar plaušu slimībām.

D. Slimības ierosinātājs ir kašķa ērce (*Sarcoptes scabiei*).

Literatūras avots: Zemīte D. Mācību metodiskais materiāls ādas slimību un seksuāli transmisīvo slimību pacientu aprūpē. Māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga, MPIC, 2007.

287. Galvenais kašķa simptoms ir:

- A. Apsārtums.
- B. Nieze.
- C. Paaugstināta temperatūra.
- D. Ādas sastrutojumi.

Pareizā atbilde: B. Biežākais un mokošākais kašķa simptoms ir nieze. Nieze vairāk izteikta vakaros un naktīs.

A. Apsārtums nav raksturīgākais kašķa simptoms.

C. Nav raksturīgs kašķa simptoms.

D. Ir komplikācija pie savlaicīgi neuzsāktas kašķa terapijas.

Literatūras avots: Zemīte D. Mācību metodiskais materiāls ādas slimību un seksuāli transmisīvo slimību pacientu aprūpē. Māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga, MPIC, 2007.

288. Pedikuloze ir:

- A. Utainība.
- B. Daudzkrāsainā ēde.
- C. Kandidoze.
- D. Kašķis.

Pareizā atbilde: A. Pedikulozi jeb utainību izraisa sīkie kukaiņi bez spārniem, bet ar kājiņām (*Pediculus humanus capitis*) – galvas utis.

B. Tā ir bieži sastopama ādas sēnīšslimība.

C. Tā ir rauga sēnīšu (pārsvarā *Candida albicans*) izraisīta slimība, kas biežāk skar ādu un gļotādas.

D. Kašķis ir ādas infekcijas slimība. Slimības ierosinātājs ir kašķa ērce.

Literatūras avots: Zemīte D. Mācību metodiskais materiāls ādas slimību un seksuāli transmisīvo slimību pacientu aprūpē. Māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga, MPIC, 2007.

289. Pedikulozei nav raksturīgs:

- A. Mazi, balti plankumiņi (oliņas vai gnīdas) uz mata pamatnes, ko ir grūti atdalīt.
- B. Pastāvīga spēcīga galvas un kakla mugurējās daļas ādas nieze.
- C. Redzami paši parazīti – galvas utis.
- D. Izsitumi uz sejas.

Pareizā atbilde: D. Izsitumi uz sejas nav raksturīgi pedikulozei.

A., B. un C. Pedikulozi raksturojošs simptoms.

Literatūras avots: Rubins A, red. Ādas slimības un to terapija. Rīga, 2002.

290. Klizma ir:

- A. Šķidruma ievadišana taisnajā un S veida zarnā.
- B. Šķidruma ievadišana zarnās.
- C. Šķidra vēdera izeja.
- D. Šķidruma uzkrāšanās audos.

Pareizā atbilde: A. Klizma ir šķidruma ievadišana taisnajā un S veida zarnā.

- B. Neprecīzs formulējums.
- C. Tā ir diareja.
- D. Tā ir tūska.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

291. Klizmas indikācijas ir visas, izņemot:

- A. Zarnu sagatavošana diagnostiskiem izmeklējumiem.
- B. Zarnu sagatavošana pirms ķirurģiskām operācijām.
- C. Medikamentu ievadišana resnajā zarnā.
- D. Ikdienišķu aizcietējumu ārstēšanas metode.

Pareizā atbilde: D. Klizmu nedrīkst izmantot kā ikdienišķu aizcietējumu ārstēšanas metodi, jo tā pārtrauc normālo defekācijas refleksu un pacients kļūst atkarīgs no klizmas.

- A. Pirms diagnostiskiem izmeklējumiem ir nepieciešams atbrīvot zarnu no tās satura.
- B. Pirms ķirurģiskām operācijām ir nepieciešams atbrīvot zarnu no tās satura.
- C. Pirms medikamentu ievadišanas ir nepieciešams atbrīvot zarnu no tās satura.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

292. Tīrošās klizmas apjoms ir:

- A. 300–500 ml
- B. 200–400 ml
- C. 750–1000 ml
- D. 1500–2500 ml

Pareizā atbilde: C. Tīrošās klizmas apjoms ir 750–1000 ml.

- A. un B. Minētais daudzums ir nepietiekams tīrošai klizmai.
- D. Minētais daudzums ir par daudz tīrošai klizmai.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

293. Kādā pozā jānovieto pacients klizmas veikšanai:

- A. Faulera pozā.
- B. Kreisā Simsa pozā.
- C. Uz vēdera.
- D. Uz labajiem sāniem.

Pareizā atbilde: B. Kreisā Simsa poza – pacients guļ uz kreisajiem sāniem ar saliektu labo kāju, tas atvieglo klizmas ievadišanu bez spiediena, tikai gravitācijas spēka ietekmē.

- A. To izmanto nazogastrālās zondes ievadišanai.
- C. Šī poza neatbilst klizmas veiksmīgai izdarīšanai.
- D. Būs apgrūtināta klizmas ievadišana (zarnu anatomija).

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

294. Cik dziļi pieaugušam cilvēkam jāievada klizmas uzgalis:

- A. 2–3 cm
- B. 3–4 cm
- C. 5–6 cm
- D. 7–10 cm

Pareizā atbilde: D. Pieaugušam cilvēkam klizmas uzgalis jāievada 7–10 cm dziļumā, lai ne-traumētu taisno zarnu.

A., B. un C. Nepietiekams dziļums, var būt apgrūtināta šķidruma ievade.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

295. Pirms klizmas uzgaļa ievadišanas zarnā to nepieciešams:

- A. Nomazgāt ar siltu ūdeni.
- B. Nomazgāt ar siltu ūdeni un ziepēm.
- C. Ieziest ar smērvielu.
- D. Paturēt aukstā ūdenī.

Pareizā atbilde: C. Pirms klizmas uzgaļa ievadišanas zarnā to nepieciešams ieziest ar smērvielu, lai atvieglotu ievadišanu un novērstu traumatizāciju.

- A. Nav nepieciešams mazgāt, jo tiek izmantots vienreizējās lietošanas uzgalis.
- B. Nav nepieciešams mazgāt, jo tiek izmantots vienreizējās lietošanas uzgalis.
- D. Lieka darbība. Uzgalis ir jāiesmērē ar smērvielu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

296. Kādam jābūt ūdens temperatūrai, veicot klizmu?

- A. 30–32 °C
- B. 32–35 °C
- C. 37–38 °C
- D. 39–41 °C

Pareizā atbilde: C. Ievadāmajiem šķidrumiem ir jābūt ķermeņa temperatūrā, lai novērstu nevēlamas komplikācijas.

A. un B. Šādas temperatūras šķidrums būs par aukstu, var izraisīt zarnu spazmas.

D. Šādas temperatūras šķidrums būs par karstu, var izraisīt zarnu apdegumus.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

297. Klizmas saturs ir jāievada:

- A. Ātri.
- B. Ļoti ātri.
- C. Lēnām.
- D. Ievades ātrumam nav nozīmes.

Pareizā atbilde: C. Klizmas saturs ir jāievada lēnām, lai neizraisītu tūlītēju defekāciju.

A. un B. Pārāk ātra šķidruma ievade var izsaukt zarnu iestiepumu un spazmu.

D. Nepareizā atbilde, jo ievades ātrumam ir nozīme.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

298. Kādu šķidrumu ievada pie eļļas retences klizmas?

- A. Siltu ūdeni.
- B. Augu eļļu.
- C. Hipertonisko šķīdumu.
- D. Ziepju ūdeni.

Pareizā atbilde: B. Pie eļļas retences klizmas ievada augu eļļu.

A. un D. Ievada pie tīrošās klizmas.

C. Ievada pie hipertonsiskās klizmas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

299. Pirms kolonoskopijas pacientam jāveic:

- A. Vitālo funkciju rādītāju pārbaude.
- B. Tīrošā klizma.
- C. Tīrošās klizmas.
- D. Nav nepieciešama speciāla sagatavošana.

Pareizā atbilde: C. Pirms kolonoskopijas pacientam jāveic tīrošās klizmas.

A. un B. Nepilnīga atbilde.

D. Nepareizā atbilde, jo ir nepieciešams pacientu sagatavot.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

300. Kolonoskopiju veic, pacientam atrodoties:

- A. Uz muguras.
- B. Simsa pozā vai ceļgalu–krūšu pozā.
- C. Guļot uz vēdera.
- D. Ceļgalu–krūšu pozā.

Pareizā atbilde: B. Kolonoskopiju veic, pacientam atrodoties Simsa pozā vai ceļgalu–krūšu pozā.

A. Nepiemērota poza kolonoskopijas veikšanai.

C. Apgrūtināta procedūras veikšana, pacientam atrodoties šajā pozā.

D. Nepilnīga atbilde.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

301. Vai drīkst lietot atklātu uguni telpās, kurās izmanto skābekli?

- A. Jā.
- B. Nē.
- C. Tikai tad, ja ir ļoti uzmanīgi.
- D. Dienas laikā nedrīkst.

Pareizā atbilde: B. Nē, jo pārmērīgs skābekļa daudzums veicina degšanu.

A. un C. Nedrīkst, jo pārmērīgs skābekļa daudzums veicina degšanu.

D. Nav sakarību ar diennakts laiku.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice, 8th. Lippincott Williams & Wilkins, 2001.

302. Bērnu infekcijas slimība nav:

- A. Skarlatīna.
- B. Tuberkuloze.
- C. Masalas.
- D. Masaliņas.

Pareizā atbilde: B. Tuberkuloze nav raksturīga bērnu infekciju slimība.

A., C. un D. Raksturīga bērnu infekciju slimība.

Literatūras avots: Rokasgrāmata pediatrikajā aprūpē. Mācību līdzeklis. PHARE programma. 1998.

303. Kādam nolūkam izmanto šīberī?

- A. Pacienta personīgo mantu uzglabāšanai.
- B. Pacienta drošībai.
- C. Izmanto pacienta dabisko vajadzību nokārtošanai.
- D. Izmanto kā paliktņi.

Pareizā atbilde: C. Šīberis ir trauks pacienta dabisko vajadzību nokārtošanai, ja pacients nevar aiziet uz tualeti.

- A. Nepiemērots trauks mantu uzglabāšanai.
- B. Minētajam nolūkam izmanto citas palīgierīces.
- D. Nav tam domāts.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice, 8th. Lippincott Williams & Wilkins, 2001.

304. Stoma ir:

- A. Mākslīgi izveidota kāda orgāna atvere.
- B. Dabīgi izveidojusies kāda orgāna atvere.
- C. Kāda orgāna funkcijas nodrošināšana.
- D. Zarnu satura izvadei radīta atvere.

Pareizā atbilde: A. Stoma ir mākslīgi izveidota kāda orgāna atvere, kura visbiežāk nodrošina izvades vai pievades funkciju.

- B. Nepareizs formulējums.
- C. Nepilnīga atbilde.
- D. Daļēji Pareizā atbilde, jo stomas ir ar dažādām funkcijām.

Literatūras avots: Svarīgi aspekti pacientam ar stomu. Rīga, Nacionālais apgāds, 2007.

305. Stomas, kas nodrošina zarnu satura izvadi, ir visas, izņemot:

- A. Sigmoidstoma.
- B. Cekostoma.
- C. Ileostoma.
- D. Epicistostoma.

Pareizā atbilde: D. Epicistostomija nodrošina urīna izvadi.

- A. un B. Resnās zarnas stoma.
- C. Tievās zarnas stoma.

Literatūras avots: Svarīgi aspekti pacientam ar stomu. Rīga Nacionālais apgāds, 2007.

306. Stomas, kas nodrošina urīna izvadi, ir visas, izņemot:

- A. Uretrostoma.
- B. Epicistostoma.
- C. Nefrostoma.
- D. Ileostoma.

Pareizā atbilde: D. Ileostoma nodrošina zarnu satura izvadi.

A., B. un C. Nodrošina urīna izvadi.

Literatūras avots: Svarīgi aspekti pacientam ar stomu. Rīga, Nacionālais apgāds, 2007.

307. Ādas kopšanā ap stomu svarīgi:

- A. Tīrīt ar spirtu.
- B. Mazgāt ar siltu ūdeni un neitrālām ziepēm.
- C. Tīrīt ar ēteri.
- D. Ieeļļot stomas rajonu.

Pareizā atbilde: B. Ādu ap stomu mazgā ar siltu ūdeni un neitrālām ziepēm.

- A. Nedrīkst tīrīt ar spirtu, jo tas kairina un sausina ādu.
- C. Nedrīkst tīrīt ar ēteri, jo tas kairina un sausina ādu.
- D. Nedrīkst ieeļļot stomas rajonu, jo tas apgrūtina pamatnes fiksāciju.

Literatūras avots: Svarīgi aspekti pacientam ar stomu. Rīga, Nacionālais apgāds, 2007.

308. Kādas pazīmes liecina par galvas smadzeņu satricinājumu?

- A. Uztūkums, sāpīgums, asinsizplūdums (hematoma) un funkciju traucējumi.
- B. Kustību ierobežojums, sāpes, uztūkums, var būt deformācija, asinsizplūdums, bieži ir tirpšanas sajūta.
- C. Sāpes, uztūkums, asinsizplūdums, deformācija, funkciju traucējumi.
- D. Samaņas zudums, pēc samaņas atgūšanas cietušais sūdzas par galvassāpēm un reiboni.

Pareizā atbilde: D. Par galvas smadzeņu satricinājumu liecina samaņas zudums, pēc samaņas atgūšanas cietušais sūdzas par galvassāpēm un reiboni.

- A. Minētā atbilde raksturo sasituma klīniskās pazīmes.
- B. Minētā atbilde raksturo izmežģījuma klīniskās pazīmes.
- C. Minētā atbilde raksturo lūzuma klīniskās pazīmes.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurgija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

309. Ierobežojumi aktivitātēs pacientam ar stomu:

- A. Driķst ceļot.
- B. Ieteicams nodarboties ar svarcelšanu.
- C. Driķst mazgāties dušā.
- D. Driķst iet pirtī, kas nav karsta.

Pareizā atbilde: B. Lai izvairītos no komplikācijām, stomas pacientam neiesaka nodarboties ar svarcelšanu, smagumu cilāšanu, biežu locīšanos.

- A. Driķst ceļot, ņemot līdzi atbilstošā daudzumā visus kopšanas piederumus.
- C. Driķst mazgāties dušā bez maisiņa.
- D. Driķst iet pirtī, kas nav karsta, un ar stomas maisiņu.

Literatūras avots: Svarīgi aspekti pacientam ar stomu. Rīga, Nacionālais apgāds, 2007.

310. Hipertermija ir:

- A. Paaugstināta pulsa frekvence.
- B. Paaugstināts asinsspiediens.
- C. Paaugstināta temperatūra.
- D. Pazemināta temperatūra.

Pareizā atbilde: C. Hipertermija ir paaugstināta temperatūra.

- A. Tahikardija.
- B. Hipertensija.
- D. Hipotermija.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001

311. Speciāla kāju aprūpe ir svarīga:

- A. Artrīta pacientiem.
- B. Pneimonijas pacientiem.
- C. Cukura diabēta pacientiem.
- D. Vēža pacientiem.

Pareizā atbilde: C. Speciāla kāju aprūpe ir svarīga cukura diabēta pacientiem, var veidoties komplikācijas.

A., B. un D. Nav būtiska speciāla kāju aprūpe.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

312. Tīrošās klizmas kontrindikācijas:

- A. Aizcietējumi.
- B. Meteorisms.
- C. Asiņošana no kuņģa-zarnu trakta.
- D. Pirms rektālas medikamentu ievades.

Pareizā atbilde: C. Tīrošā klizma kontrindicēta pie asiņošanas no kuņģa-zarnu trakta.

A., B. un D. Tā ir indikācija.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

313. Aizcietējums ir:

- A. Stāvoklis, kad pacientam nav defekācijas reizi dienā.
- B. Stāvoklis, kad pacientam defekācija ir reizi dienā ar nelielu fēču daudzumu.
- C. Stāvoklis, kad pacienta fēces ir sausas un grūti izvadāmas.
- D. Stāvoklis, kad pacients pats nevar aiziet uz tualeti.

Pareizā atbilde: C. Aizcietējums ir stāvoklis, kad pacienta fēces ir sausas un grūti izvadāmas.

A. un B. Tas neliecina par aizcietējumu.

D. Nepareizs apzīmējums.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

314. Diareja ir:

- A. Aizcietējums.
- B. Šķidra vēdera izeja.
- C. Šķidra un bieža vēdera izeja.
- D. Šķidra un bieža vēdera izeja ar nepatīkamu smaku.

Pareizā atbilde: D. Diareja – šķidra un bieža vēdera izeja ar nepatīkamu smaku.

- A. Nepareizs skaidrojums.
- B. un C. Nepilnīgs skaidrojums.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

315. Kādas ir bronhiālās astmas lēkmes pazīmes?

- A. Progresējoša ekspiratora aizdusa, smaguma sajūta krūtīs, lēkmes laikā darbojas elpošanas palīgmuskulatūra.
- B. Progresējoša inspiratora aizdusa, smaguma sajūta krūtīs, lēkmes laikā darbojas elpošanas palīgmuskulatūra.
- C. Sāpes krūtīs, produktīvs klepus, paaugstināta temperatūra – 38–39 °C.
- D. Nespēks, subfebrila temperatūra, svīšana naktīs, produktīvs klepus.

Pareizā atbilde: A. Bronhiālās astmas lēkmes pazīmes ir progresējoša ekspiratora aizdusa, smaguma sajūta krūtīs lēkmes laikā darbojas elpošanas palīgmuskulatūra elpceļu gļotādas, tūskas un pastiprinātu gļotu izdales dēļ, kas nosprosto elpceļus.

B. Atbilde neprecīza – bronhiālās astmas lēkmes laikā novēro progresējošu ekspiratoru aizdusu, nevis inspiratoru, jo elpceļi tiek nosprostoti gļotādas tūskas un pastiprinātu gļotu izdales dēļ.

C. Minētās klīniskās pazīmes raksturīgas akūtam elpceļu iekaisumam.

D. Minētās klīniskās pazīmes raksturīgas plaušu tuberkulozei.

Literatūras avots: Global strategy for asthma management and prevention: guidelines. Global Initiative for Asthma (GINA) [homepage on the Internet] [cited 2009 May 7]. Available from: <http://www.ginasthma.com/Guidelineitem.asp?l1=2&l2=1&intId=1561>

316. Kas ir traumatoloģija?

- A. Mācība par audu vai orgānu anatomisku, fizioloģisku un funkcionālu traucējumu ārstniecību un profilaksi.
- B. Medicīnas nozare, kur slimību ārstēšanā lieto galvenokārt operatīvas ārstēšanas metodes.
- C. Medicīnas nozare, kurā slimību ārstēšanā lieto galvenokārt konservatīvas ārstēšanas metodes.
- D. Medicīnas nozare, kurā slimību ārstēšanā lieto galvenokārt fizikālas un fizioterapeitiskas ārstēšanas metodes.

Pareizā atbilde: A. Traumatoloģija ir mācība par audu vai orgānu anatomisku, fizioloģisku un funkcionālu traucējumu ārstniecību un profilaksi.

B. Minēta ķirurģija kā medicīnas nozare.

C. Minēta terapija kā medicīnas nozare.

D. Minēta rehabilitācija kā medicīnas nozare.

Literatūras avots: Volkolakovs J. Vispārīgā ķirurģija, Rīga “Zvaigzne”.

317. Kurš no šiem apgalvojumiem nav pareizs?

- A. Nekaitīgus mikroorganismus sauc par nepatogēniem.
- B. Termini ‘aseptika’ un ‘antiseptika’ ir sinonīmi.
- C. Mikroorganismi, kuru augšanai vajadzīgs skābeklis, sauc par aerobiem.
- D. Slimību izraisošus mikroorganismus sauc par patogēniem.

Pareizā atbilde: B. Aseptika – pasākumu kopums, kas pasargā brūces, medicīniskos instrumentus un pārsiešanas materiālus no mikroorganismiem.

A., C. un D. Pareizs apgalvojums.

Literatūras avots: Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.

318. Pacients psihiatriskajā nodaļā ir pārliecināts, ka cits pacients tam ir nozadis viņa pulksteni. Abi pacienti to vēlas pārrunāt ar māsas palīgu. Kāda ir labākā māsas palīga atbilde?

- A. “Es aprunāšos ar katru no jums atsevišķi”.
- B. “Pastāstiet, kā jums, šķiet, kā tas notika”.
- C. “Esmu pārliecināta, ka te neviens nevar neko tamlīdzīgu izdarīt”.
- D. “Esiet uzmanīgs, kad jūs kādu apsūdzat”.

Pareizā atbilde: B. Šāds formulējums veicina tālāku diskusiju un aicina, pirms kādu apsūdzēt, izteikt savas domas un redzējumu par notikušo. Lai izvēlētos pareizo atbildi, B kā ceļvedis jālieto aprūpes procesā – pirms iejaukšanās jāveic tālāka izvērtēšana.

Atbilžu varianti C un D ir vērtējoši, variants A ir nepilnīgs.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.

319. Māsas palīgs sarunājas ar pacientu, kurš dzird “balsis”. Māsas palīgs saka: “Vienīgās balsis, kuras es šobrīd dzirdu, ir jūsejā un manējā.”

Tas ir:

- A. Atkārtota apgalvojuma pārfrāzēšana.
- B. Klarifikācija.
- C. Fokusēšana.
- D. Realitātes apliecinājums.

Pareizā atbilde: D. Tas ir mēģinājums uzskatāmi paust pacientam patieso realitāti. Tas dod iespēju pacientam fokusēties uz māsas palīga balsi, kas ir reāla balss. Lai izvēlētos pareizo atbildi – D, ir jāievēro, ka pareizā atbilde ir centrēta uz realitāti.

- A. Pārfrāzēšana – ir atkārtots pacienta galvenās domas atkārtojums. Šādā situācijā nekāda jauna informācija par paša teikto pacientam netiek sniegta.
- B. Klarifikācija – būtu pacienta tālāka iztaujāšana par to, ko viņš domā.
- C. Fokusēšana – jautājumu vai izteikumu izmantošana, kas palīdz pacientam attīstīt un paplašināt domu.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.

320. Pacientam ir nozīmēta operācijas diena un laiks. Kurš no māsas palīga izteicieniem veicina pacientam verbalizēt jūtas par gaidāmo operāciju:

- A. “Viss būs labi”.
- B. “Ir jāizrunājas, tad kļūst vieglāk”.
- C. “Tas jums ir grūts laiks”.
- D. “Jūsu ārsts ir ļoti kompetents”.

Pareizā atbilde: C. Šī atbilde identificē pacienta jūtas un ļauj tālāk verbalizēt sajūtas par gaidāmo operāciju. Jāvadās no tā, ka labākā atbilde parasti ir fokusēta uz pacientu.

- A. un B. Piedāvā viltus liekuļotu mierinājumu.
- D. Maina sarunas fokusu no pacienta uz ārstu.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.

321. Strādājot ar pacientu, kuram ir antisociāli personības traucējumi, māsas palīgam ir jāizmanto šāda attieksme:

- A. Stingra, nosodoša, strikta, ierobežojoša.
- B. Pieņemoša, atbalstoša, iecietīga.
- C. Draudzīga, apdomīga, piesardzīga, neatlaidīga.
- D. Iecietīga, lutinoša, aprūpējoša.

Pareizā atbilde: C. Šādiem pacientiem ir raksturīgas manipulācijas. Māsas palīgam ir jāizmanto draudzīga attieksme, vienlaicīgi jābūt piesardzīgai attiecībā pret manipulācijām, jāizvairās no manipulējošās uzvedības. Konsekventa terapija un neatlaidīgi secīga terapeitiska attieksme palīdzēs mazināt manipulatīvo uzvedību.

A., B. un D. atbilžu varianti nav pieņemami, jo būs neterapeitiskās attieksmes pamatā. Jāizprot manipulāciju izraisītāji – iekšējie konflikti.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006. Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

322. Kam no minētā ir augtākā prioritāte, aprūpējot pacientu ar bulīmiju?

- A. Komunikācija, fokusējoties uz jūtām.
- B. Novērtēt trauksmes pazīmes.
- C. Ēdienreīžu monitorēšana, lai izvairītos no zarnu trakta tīrīšanas.
- D. Novērtēt depresijas pazīmes.

Pareizā atbilde: C. Pēc ēdienreizēm pacientiem ir liels risks izlādēt darbībā trauksmi, lai to mazinātu. Tā kā zarnu trakta tīrīšana atstāj ietekmi uz pacienta fizisko stāvokli, drošības pasākumi un fiziskā stāvokļa saglabāšana un uzlabošana ir pilnīga prioritāte. Apsveriet Maslova vajadzību teoriju! Tas ir vienīgais atbildes variants ar fizioloģisku fokusu.

A., B. un D. Fokusēti uz jūtām un garastāvokli, tie ir psiholoģiskas dabas.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006. Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.

323. Pacients ar ilgstoša alkohola atkarību. Kuru no orgānu sistēmām visvairāk ietekmē alkohola atkarība?

- A. Endokrīno.
- B. Kardiovaskulāro.
- C. Muskuļu–skeleta.
- D. Reproductīvo.

Pareizā atbilde: B. Pārmērīgas alkohola lietošanas rezultātā tiek novājināts sirds muskulis, asinsvadi paliek trausli un viegli plīst – bieži to redz uz vaigiem, deguna un acīs.

Atslēgas vārdi jautājumā ir – visvairāk ietekmē; ja nav idejas par pareizo atbildi – jāizmanto ABC pieeja.

Literatūras avots: Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.

324. Pacients atvests uz uzņemšanas nodaļu pēc barbiturātu pārdozēšanas. Diagnoze ir – depresija. Nākamajā rītā, kad māsas palīgs ierodas pie pacienta, pacients saka: “Esmu pārāk slims, lai man palīdzētu.” Kura ir piemērotākā atbilde?

- A. “Es mēģināšu jums palīdzēt”.
- B. “Es zinu, jums palīks labāk, ja Jūs mēģināsit izķepuroties”.
- C. “Jūs izklausāties ļoti bezcerīgs. Pastāstiet, kas jūs nomāc?”
- D. “Jūs esat norūpējies, tas tikai pasliktinās Jūsu stāvokli”.

Pareizā atbilde: C. Pacients runā par bezcerību. Māsas palīgs veicina pacientu izteikties un paust savas pašreizējās sajūtas.

A., B. un D. Nav pareizi, jo veido barjeras terapeitiskā komunikācijā. Šie atbilžu varianti dod padomus un ir vērtējoši.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.

Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.

325. Kas visvairāk asociējas ar demenci?

- A. Ataktiska gaita un stāja.
- B. Bojāta atmiņa un spriešanas spēja.
- C. Apjukums un maldi.
- D. Emocionāli traucējumi un pavājināta atmiņa.

Pareizā atbilde: B. Indivīds nevar iemācīties jaunu informāciju vai atcerēties lietas un notikumus, kas bija labi zināmi pagātnē. Indivīda spriešanas spēja arī ir traucēta, tādēļ viņš nevar tikt galā un plānot finanses, sociālas un ģimenes lietas. Tas liecina par pacienta intelektuālo spēju zudumu.

A., C. un D. Nav precīzas un ir neatbilstošas.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.

Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.

326. Pacients piedzīvo īslaicīgas atmiņas zudumu. Tam par piemēru ir:

- A. Pacients nevar atcerēties notikumus, kas bijuši pirms trim nedēļām.
- B. Nevar atcerēties pašreizējo prezidentu.
- C. Nevar atcerēties trīs objektus pēc piecām minūtēm.
- D. Nevar atcerēties dzimšanas datumu.

Pareizā atbilde: C. Īslaicīgā atmiņa ir nespēja uztvert jaunas deklarātīvās atmiņas. Pacients var neatcerēties, ko viņš ēdis pusdienās, kuras tikko notiesājis. Citi atmiņas veidi var būt netraucēti. Īslaicīgā atmiņa ir spēja atcerēties notikumus nesenā pagātnē. Īslaicīgā atmiņa – tā nodrošina informācijas noturēšanu 1–20 minūtes. Šajā laikā informācija tiek izvērtēta: daļa informācijas pāriet ilgstošajā atmiņā, daļa tiek dzēsta. Vidēji atmiņa spēj uzglabāt vienlaicīgi 7+/-2 elementus atkarībā no informācijas sarežģītības pakāpes. Saistīta ar pārejošām izmaiņām sinapšu aktivitātē.

A., B. un D. saistās ar citu notikuma laika intervālu.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.

Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.

Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.

327. Pacients ar Alcheimera slimību sauc māsas palīgu savas sievas vārdā. Kādai jābūt atbildei?

- A. "Sveiki, kā jums iet?" – tas dod pacientam sajūtu, ka viņu pazīst.
- B. "Es neesmu jūsu sieva." – tas norāda realitāti.
- C. "Esmu māsas palīgs, un jūs esat slimnīcā," – tas palīdz pacientam orientēties.
- D. "Jūs vienmēr nevarat atcerēties manu vārdu".

Pareizā atbilde: C. Pacienti ar Alcheimera slimību viegli apjūk un ir aizmāršīgi. Minētais māsas palīga teikums nodrošina pacienta apkārtnes klarifikāciju un realitātes orientāciju.

- A. Atbilde nav terapeitiska konkrētai situācijai.
- B. Klarifikācija nepilnīga.
- D. Atbilde ir nosodoša, neempātiska, neterapeitiska.

Literatūras avots: Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.
Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.
Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.

328. Kurš no apgalvojumiem par saskarsmi ir pareizs?

- A. Saskarsme ir kontaktu dibināšanas, uzturēšanas un attīstības process, ko rada vajadzība mijiedarboties.
- B. Saskarsme dod mums iespēju apmainīties ar informāciju.
- C. Saskarsme ir vienmēr pozitīva.
- D. Saskarsme ir divu partneru mijiedarbības process.

Pareizā atbilde: A. Pareizs ir apgalvojums, ka saskarsme ir kontaktu nodibināšanas, uzturēšanas un attīstības process, ko rada vajadzība mijiedarboties.
B. un D. Sniegtie apgalvojumi par saskarsmi ir pārāk šauri un nepilnīgi.
C. Atbilde ir kļūdaina, jo saskarsme var būt arī ar konfliktiem.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

329. Uz kuru saskarsmes līmeni ir attiecināms šāds raksturojums: "Cilvēks apmainās ar pieklājības frāzēm, parāda saskarsmes partnerim, ka ir viens otru ievērojuši".

- A. Faktu atstāstīšanas līmenis.
- B. Rituālā saskarsme.
- C. Domu un jūtu atklāšanas līmenis.
- D. Abpusēji dziļa sapratne.

Pareizā atbilde: B. Šāds raksturojums ir attiecināms uz rituāla saskarsmes līmeni. A., C. un D. Līmeņi nav atbilstoši minētajam aprakstam.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

330. Saskarsmes komponenti ir visi, izņemot:

- A. Komunikāciju.
- B. Interakciju.
- C. Iepazīšanos.
- D. Sociālo percepciju.

Pareizā atbilde: C. Saskarsmes komponenti ir visi, izņemot iepazīšanos. A., B. un D. Ir minēti saskarsmes komponenti.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

331. Komunikācija, kuras laikā cilvēki apmainās ar vārdisku informāciju, tiek dēvēta par:

- A. Verbālo komunikāciju.
- B. Neverbālo komunikāciju.
- C. Masu komunikāciju.
- D. Tiešo komunikāciju.

Pareizā atbilde: A. Komunikācija, kuras laikā cilvēki apmainās ar vārdisku informāciju, tiek dēvēta par verbālo komunikāciju.
B., C. un D. Atbildes neatbilst minētā komunikācijas veida aprakstam.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

332. Ko neietver sociālā percepcija?

- A. Fiziskā tēla uztveri.
- B. Subjektīvās attieksmes, stereotipus, aizspriedumus.
- C. Priekšstatu par partnera nodomiem, spējām, emocijām, darbību un vēlmēm.
- D. Dzīves pieredzes uztveri.

Pareizā atbilde: D. Sociālā percepcija neietver sevī dzīves pieredzes uztveri.

A., B. un C. Minētie faktori tiek ietverti sociālajā percepcijā.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

333. ASV psihologa R. Jakobsona komunikācijas shēmā ietilpst:

- A. Sūtītājs, saņēmējs, kontakts, paziņojums, kods, konteksts.
- B. Sūtītājs, saņēmējs, valoda, runas skaļums, kods, vide.
- C. Sūtītājs, saņēmējs, šifrs, atgriezeniskā saite, savstarpēja sapratne.
- D. Sūtītājs, saņēmējs, kods, atgriezeniskā saite.

Pareizā atbilde: A. ASV psihologa R. Jakobsona komunikācijas shēmā ietilpst sūtītājs, saņēmējs, kontakts, paziņojums, kods, konteksts.

B., C. un D. Atbildes ir nepilnīgas un neietilpst R. Jakobsona komunikācijas shēmā.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

334. Jautājumu funkcijas ir visas, izņemot:

- A. Rosināt sarunas aktivitāti.
- B. Palīdzēt saprast partnera slēptos nodomus, fantāzijas.
- C. Atspoguļot jūtas, zemtekstus.
- D. Atspoguļot sapratni par apkopoto informāciju.

Pareizā atbilde: A. Jautājumu funkcijas ir visas pieminētās, izņemot sarunas aktivitātes rosināšanu.

B., C. un D. Jautājumu funkcijas ir atbilstošas.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

335. Kurš apgalvojums ir pareizs?

- A. Neverbālo komunikāciju mēs apgūstam daudz ātrāk nekā verbālo.
- B. Neverbālo komunikāciju mēs apgūstam daudz vēlāk nekā verbālo.
- C. Neverbālo komunikāciju mēs apgūstam vienlaicīgi ar verbālo.
- D. Neverbālo komunikāciju mēs apgūstam tikai ekstremālās situācijās.

Pareizā atbilde: A. Pareizs apgalvojums ir, ka neverbālo komunikāciju mēs apgūstam daudz ātrāk nekā verbālo.

B., C. un D. Minētie apgalvojumi ir kļūdaini.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

336. Kura no minētajām cilvēka personiskās dzīves telpas zonām ir kļūdaina?

- A. Intīmā zona (120–150 cm).
- B. Personiskā zona (100–150 cm).
- C. Sociālā zona (150–360 cm).
- D. Sabiedriskā zona (virs 150 cm).

Pareizā atbilde: D. No minētajām cilvēka personiskās dzīves zonām kļūdaina ir sabiedriskā zona (virs 150 cm), jo sabiedriskās zonas attālums ir virs 350 cm.

A., B. un C. Minētās cilvēka personiskās dzīves zonas ir atbilstošas.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

337. Cilvēks dzīves laikā ir daudzu sociālo grupu loceklis, jo:

- A. Grupā cilvēks īsteno vajadzību pēc sociālajiem kontaktiem un saskarsmes.
- B. Piedalīties grupu darbā ir obligāti.
- C. Cilvēkiem patīk būt dažādu grupu locekļiem.
- D. Viņš tiek tajās iesaistīts.

Pareizā atbilde: A. Cilvēks dzīves laikā ir daudzu sociālo grupu loceklis, jo grupā cilvēks īsteno vajadzību pēc sociālajiem kontaktiem un saskarsmes.

B., C. un D. Vērtējumi par cilvēka iesaisti sociālās grupās ir kļūdaini.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

338. Kādus izdala empātijas līmeņus?

- A. Kognitīvā, emocionālā, pašatdeves.
- B. Iejūtīgā, kognitīvā, darbīgā.
- C. Kognitīvā, emocionālā, darbīgā.
- D. Darbīgā, emocionālā, saliktā.

Pareizā atbilde: C. Izdala kognitīvās, emocionālās un darbīgās empātijas līmeņus. A., B. un D. Minētais iedalījums ir kļūdainš.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

339. ASV psihiatrs E. Berns savu teoriju ir nosaucis par:

- A. Sadarbības analīzi.
- B. Transakciju analīzi.
- C. Ego daļu analīzi.
- D. Adaptācijas spēju analīzi.

Pareizā atbilde: B. ASV psihiatrs E. Berns savu teoriju ir nosaucis par transakciju analīzi. A., C. un D. Neatbilst ASV psihiatra E. Berna teorijas nosaukumam.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

340. Saskaņā ar E. Berna teoriju katra indivīda Ego var ieņemt šādus stāvokļus:

- A. Vecāku, vecvecāku, bērna.
- B. Vecāku, bērna, pieaugušā.
- C. Vecāku, bērna, pusaudža.
- D. Bērna, pieaugušā, arheopsihisko.

Pareizā atbilde: B. Saskaņā ar E. Berna teoriju katra indivīda Ego var ieņemt šādus stāvokļus – vecāku, bērna, pieaugušā.

A., C. un D. Nav saskaņā ar E. Berna teoriju par indivīda Ego stāvokļiem saskarsmē.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

341. Kurš no minētajiem apgalvojumiem par konfliktu ir kļūdainš?

- A. Konflikts var būt iekšējs un ārējs.
- B. Ir starppersonu un starppersonu konflikti.
- C. Konflikti ir neatņemama normāla dzīves sastāvdaļa.
- D. Pseudokonflikts ir viens no iekšējo konfliktu veidiem.

Pareizā atbilde: D. Apgalvojums, ka pseudokonflikts ir viens no iekšējo konfliktu veidiem, ir kļūdainš, jo tas ir viens no starppersonu konfliktu veidiem.

A., B. un C. Apgalvojumi par konfliktu ir atbilstoši.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

342. Kurš no minētajiem aprakstiem atbilst kompromisam?

- A. Konfliktējošās puses piekāpjas viena otrai.
- B. Tiek apmierinātas abu pušu intereses.
- C. Fiziska vai emocionāla aiziešana.
- D. Mēģinājums ignorēt notiekošo.

Pareizā atbilde: A. Kompromiss ir, kad konfliktējošās puses piekāpjas viena otrai.

B. Atbilst sadarbības variantam konfliktu risināšanā.

C. un D. Liecina par izvairīšanos konfliktu risināšanā.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

343. Konflikta uzskata par atrisinātu, ja:

- A. Visi jūtas apmierināti.
- B. Viens no konfliktējošajiem ir sakauts.
- C. Dalībnieki gatavi īstenot kādu kopīgu konflikta risināšanas taktiku.
- D. Viens no dalībniekiem ir gatavs palīdzēt otram saprast, cik ļoti viņš maldās.

Pareizā atbilde: C. Konflikta uzskata par atrisinātu, ja dalībnieki gatavi īstenot kādu kopīgu konflikta risināšanas taktiku.

A., B. un D. Neraksturo konflikta atrisināšanu.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

344. Kura no minētajām nav psiholoģiskā uztveres barjera saskarsmē?

- A. Inerces efekts.
- B. Oreola efekts.
- C. Idealizācija.
- D. Atdarināšana.

Pareizā atbilde: D. Atdarināšana nepieder pie psiholoģiskām uztveres barjerām.

A., B. un C. Ir minētas saskarsmes psiholoģiskās uztveres barjeras.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

345. Kurš no minētajiem faktoriem nav komunikācijas traucēklis?

- A. Pārliecināšana ar loģiku.
- B. Konstruktīva kritika.
- C. Draudi.
- D. Nelūgti padomi.

Pareizā atbilde: B. Konstruktīva kritika nepieder pie komunikācijas traucēkļiem.

A., C. un D. Faktori pieder pie komunikācijas traucēkļiem.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

346. Klausīšanās laikā informācija netiek:

- A. Apjēgta.
- B. Dekodēta.
- C. Interpretēta.
- D. Transformēta.

Pareizā atbilde: D. Klausīšanās laikā informācija netiek transformēta.

A., B. un C. Minētie procesi notiek klausīšanās laikā, jo informācija tiek apjēgta, dekodēta un interpretēta.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

347. Kura nav komunikācijas neverbālās saskarsmes funkcija?

- A. Emociju slēpšana.
- B. Runas pavadišana.
- C. Savas personības prezentācija.
- D. Starppersonu attieksmes izteikšana.

Pareizā atbilde: A. Emociju slēpšana nav komunikācijas neverbālās saskarsmes funkcija.

B., C. un D. Ir komunikācijas neverbālās saskarsmes funkcijas.

Literatūras avots: Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.

348. Bradikardija ir:

- A. Paātrināta sirds darbība.
- B. Palēnināta sirds darbība.
- C. Paaugstināts asinsspiediens.
- D. Palēnināts asinsspiediens.

Pareizā atbilde: B. Bradikardija ir palēnināta sirds darbība.

- A. Tahikardija.
- C. Hipertensija.
- D. Hipotensija.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

349. Kas ir apikālais pulss?

- A. Pulss uz *a. radialis*.
- B. Pulss uz *a. femoralis*.
- C. Pulss uz sirds galotnes.
- D. Pulss uz *a. carotis communis*.

Pareizā atbilde: C. Apikālais pulss ir pulss uz sirds galotnes.

- A. Pulss uz radiālās artērijas.
- B. Pulss uz femorālās artērijas.
- D. Pulss uz miegartērijas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

350. Kas ir pulsa deficīts?

- A. Vienādas atstarpes starp pulsa sitieniem.
- B. Pulsa starpība uz sirds galotnes un radiālās artērijas.
- C. Grūti sataustāms pulss.
- D. Pulsa starpība uz abām rokām.

Pareizā atbilde: B. Par pulsa deficītu sauc pulsa starpību uz sirds galotnes un radiālās artērijas.

- A. Minētais ir pulsa ritms.
- C. Minētais ir slikti pildīts vai diegveida pulss.
- D. Minēto atbildi nesauc par pulsa starpību.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

351. Aksilārā ķermeņa temperatūra normāli ir:

- A. $37,0+/-0,3-0,5$ °C
- B. $36,5+/-0,3-0,5$ °C
- C. $37,5+/-0,3-0,5$ °C
- D. $39,0+/-0,3-0,5$ °C

Pareizā atbilde: B. Normāli aksilārā ķermeņa temperatūra ir $36,5+/-0,3-0,5$ °C.

- A. Normāla orālā temperatūra.
- C. Normāla rektālā temperatūra.
- D. Paaugstināta temperatūra.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

352. Pirms temperatūras mērīšanas rektāli:

- A. Termometrs jāuzsilda.
- B. Termometrs jāieziež ar smērvielu.
- C. Jāizslauka paduse.
- D. Pacientam jāapsēžas.

Pareizā atbilde: B. Pirms temperatūras mērīšanas rektāli termometrs jāieziež ar smērvielu, lai atvieglotu ievadīšanu un netraumētu gļotādu.

- A. Termometru uzsildot, var iegūt neprecīzu rādījumu.
- C. Paduses izslaucīšanai nav nozīmes pie rektālās temperatūras mērīšanas.
- D. Nav piemērota poza rektālās temperatūras mērīšanai.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

353. Orālo temperatūru mēra:

- A. Padusē.
- B. Mutē.
- C. Mutē zem mēles.
- D. Ausī.

Pareizā atbilde: C. Orālo temperatūru mēra mutē zem mēles.

- A. Tā ir aksilārā temperatūra.
- B. Neprecīza atbilde.
- D. Neatbilstoša atbilde.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

354. Mikroorganismi, ar kuriem inficēšanās notiek fekāli orālā ceļā, ir:

- A. Difterijas nūjiņas.
- B. Salmonellas.
- C. Gonokoki.
- D. Meningokoki.

Pareizā atbilde: B. Mikroorganismi, ar kuriem inficēšanās notiek fekāli orālā ceļā, ir salmonellas.

- A. un D. Atbilde nav pareiza, šajā gadījumā inficēšanās notiek gaisa-pilienu ceļā.
- C. Atbilde nav pareiza, šajā gadījumā inficēšanās notiek seksuāli transmisīvā ceļā.

Literatūras avots: Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.

355. Jaundzimušā pulsa norma ir:

- A. 70–170 reižu min
- B. 30–50 reižu min
- C. 60–90 reižu min
- D. 170–200 reižu min

Pareizā atbilde: A. Jaundzimušā pulsa norma ir 70–170 reižu minūtē.

- B. Minētais ir pazemināts pulss.
- C. Minētais pulss ir normāls pieaugušam cilvēkam.
- D. Minētais ir paaugstināts pulss.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

356. Zīdāinim un mazam bērnam pulsu ieteicams skaitīt:

- A. Uz radiālās artērijas.
- B. Uz sirds galotnes.
- C. Uz deniņu artērijas.
- D. Uz miegartērijas.

Pareizā atbilde: B. Zīdāinim un mazam bērnam pulsu ieteicams skaitīt uz sirds galotnes. A., C. un D. Minēto izmanto lielākiem bērniem.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

357. Neatliekamie pasākumi dzīvības funkciju atjaunošanai un uzturēšanai ir:

- A. Sirds–plaušu reanimācija, kas ietver mākslīgo plaušu ventilāciju un netiešo sirds masāžu.
- B. Mākslīgā plaušu ventilācija.
- C. Netiešā sirds masāža.
- D. Medikamentu ievadīšana.

Pareizā atbilde: A. Neatliekamie pasākumi dzīvības funkciju atjaunošanai un uzturēšanai ir sirds–plaušu reanimācija, kas ietver sevī mākslīgo plaušu ventilāciju un netiešo sirds masāžu. B. Nepareizi. Tikai mākslīgā plaušu ventilācija nevar nodrošināt dzīvības funkciju atjaunošanu un uzturēšanu. C. Nepareizi. Tikai netiešā sirds masāža nevar nodrošināt dzīvības funkciju atjaunošanu un uzturēšanu. D. Nepareizi. Tikai medikamentu ievadīšana nevar nodrošināt dzīvības funkciju atjaunošanu un uzturēšanu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

358. Pareiza attiecība starp mākslīgo plaušu ventilāciju un netiešo sirds masāžu pieaugušajam ir:

- A. 2:10
- B. 2:30
- C. 2:15
- D. 1:5

Pareizā atbilde: B. Pareiza attiecība starp mākslīgo plaušu ventilāciju un netiešo sirds masāžu, veicot kardiopulmonālo reanimāciju, pieaugušajam ir 2:30.

A., C. un D. Nepareizi. Šāda attiecība nenodrošinās pietiekami efektīvu mākslīgo asinsriti.

Literatūras avots: KPR algoritmi. Rīga: KMC, 2003.

359. Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientam krampju lēkmes gadījumā ir:

- A. Mēģināt fiksēt pacientu, tādējādi mēģinot pārtraukt krampjus.
- B. Ielikt mutē starp zobiem kādu mīkstu priekšmetu vai salocītu auduma gabalu, lai pacients nesakož mēli.
- C. Mēģināt pasargāt pacienta galvu no savainojumiem, paliekot zem galvas spilvenu vai kādu apģērba gabalu.
- D. Nedarīt neko, bet gatavoties medikamentu ievadīšanai pēc lēkmes.

Pareizā atbilde: C. Krampju lēkmes gadījumā neatliekamās medicīniskās palīdzības uzdevums ir pasargāt pacienta galvu no savainojumiem, paliekot zem galvas spilvenu vai kādu apģērba gabalu.

A. Nepareizi. Ģeneralizētu krampju lēkmi nevar pārtraukt, pacientu fiksējot.

B. Nepareizi. Likt mutē jebkādu priekšmetu krampju lēkmes laikā aizliegts.

D. Nepareizi. Neatliekamās medicīniskās palīdzības uzdevums ir pasargāt pacienta galvu no savainojumiem, paliekot zem galvas spilvenu vai kādu apģērba gabalu, pēc tam nepieciešamības gadījumā ievada medikamentus (ja ir epileptisku lēkmju sērija vai epileptisks stāvoklis).

Literatūras avots: Bikšone G. Medikamentoza ārstēšana un aprūpe. Rīga: Kerena, 2002.

360. Bradipnoja ir:

- A. Paātrināta sirdsdarbība.
- B. Paātrināta elpošana.
- C. Palēnināta elpošana.
- D. Palēnināta sirdsdarbība.

Pareizā atbilde: C. Bradipnoja ir palēnināta elpošana.

A. Tahikardija.

B. Tahipnoja.

D. Bradikardija.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

361. Tahipnoja ir:

- A. Palēnināta sirds darbība.
- B. Paātrināta sirds darbība.
- C. Palēnināta elpošana.
- D. Paātrināta elpošana.

Pareizā atbilde: D. Tahipnoja ir paātrināta elpošana.

- A. Bradikardija.
- B. Tahikardija.
- C. Bradipnoja.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

362. Nosakot asinsspiedienu, izmanto:

- A. Perkusijas metodi.
- B. Auskultācijas metodi.
- C. Palpācijas metodi.
- D. Ar redzi.

Pareizā atbilde: B. Nosakot asinsspiedienu, izmanto auskultācijas metodi.

- A. un C. Nav piemērota metode asinsspiediena noteikšanai.
- D. Neprecīza atbilde asinsspiediena noteikšanai.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

363. Pirms gremošanas trakta izmeklējumiem:

- A. Pacients nedrīkst ēst 6–12 stundas pirms izmeklējuma.
- B. Pacients drīkst ēst.
- C. Ēšana nemaina izmeklējuma būtību.
- D. Pacientam jāapēd šokolāde.

Pareizā atbilde: A. Veicot gremošanas trakta izmeklējumus, slimnieks pirms izmeklējuma nedrīkst ēst un dzert 6–12 stundas.

- B. Neattiecas uz šo izmeklējumu.
- C. Nepareizi, jo pacientam jābūt tukšā dūšā.
- D. Pacientam ir jābūt tukšā dūšā.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical nursing skills. 3th ed. 2002.

364. Pirms urīnpūšļa ultrasonogrāfiskas izmeklēšanas:

- A. Pacientam jābūt tukšā dūšā.
- B. Pacientam jāizdzer 1 l šķidruma 3 stundas pirms izmeklējuma.
- C. Pacients nedrīkst dzert šķidrumu.
- D. Jāizdzer 1 l šķidruma 1 stundu pirms izmeklējuma.

Pareizā atbilde: D. Pirms urīnpūšļa ultrasonogrāfiskas izmeklēšanas pacientam apmēram 1 stundu pirms izmeklējuma jāizdzer 1 l šķidruma. Līdz izmeklējumam urīnpūsli nedrīkst iztukšot.

- A. Neattiecas uz šo izmeklējumu.
- B. Neprecīza atbilde, izmeklējumam nepieciešams pilns urīnpūslis.
- C. Nepareizi, jo izmeklējumam nepieciešams pilns urīnpūslis.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of Nursing Practice. 8th edition. Lippincott. 2006.

365. Jaundzimušā ikdienas nabas apdare tiek veikta ar:

- A. Sol. 3% ūdeņraža pārskābi.
- B. 70% spirta šķīdumu.
- C. Furacilīna šķīdumu.
- D. Cutosept šķīdumu.

Pareizā atbilde: B. Jaundzimušā ikdienas nabas apdare ir jāveic ar 70% spirta šķīdumu.

- A. Sol. 3% ūdeņraža pārskābi nelieto ikdienas nabas apdarei.
- C. Furacilīna šķīdumu neizmanto nabas apdarei.
- D. Cutasept šķīdumu neizmanto nabas apdarei, var izsaukt alerģiskas reakcijas.

Literatūras avots: Geske R. Bērna bioloģiskā attīstība. Rīga: Raka, 2005.

366. Kāds ķermeņa stāvoklis jānodrošina slimniekam ar elpošanas traucējumiem?

- A. Guļus uz muguras vai kreisajiem sāniem.
- B. Guļus uz muguras vai labajiem sāniem.
- C. Guļus uz vēdera.
- D. Pussēdus vai sēdus stāvokli ar uz zemi nolaistām kājām.

Pareizā atbilde: D. Slimniekam ar elpošanas traucējumiem ir jānodrošina pussēdus vai sēdus stāvoklis, uz zemi nolaistām kājām, tas uzlabos respiratoro funkciju.

A., B. un C. Atbilde ir nepareiza, jo neuzlabos elpošanas funkciju.

Literatūras avots: Siliņa redakcijā. Iekšējās slimības. Rīga: Zvaigzne, 1986.

367. Kādā stāvoklī jāatrodas pacienta galvai kuņģa zondes ievadišanas laikā?

- A. Noliektai uz priekšu.
- B. Atliktai atpakaļ.
- C. Galvas stāvoklim nav nozīmes.
- D. Noliektai uz sāniem.

Pareizā atbilde: A. Pacienta galvai kuņģa zondes ievadišanas laikā jābūt noliekta uz priekšu.
B. un D. Nav pareiza galvas poza.
C. Nav pareizi, galvas pozai ir nozīme.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of Nursing Parctice. 8th edition. Lippincott. 2006.

368. Ja pacients pēc operācijas vemj, nekavējoties:

- A. Jānoslauka atvēmtās masas.
- B. Jāuzsāk mākslīgā plaušu ventilācija.
- C. Jāpagriež pacienta galva uz sāniem.
- D. Jāpagriež pacients uz vēdera.

Pareizā atbilde: C. Ja pacientam pēc operācijas ir vemšana, nekavējoties jāpagriež pacienta galva uz sāniem.

- A. un D. Pacientam var būt aspirācijas (aizrīšanās) risks.
- B. Nepareiza rīcība.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of Nursing Parctice. 8th edition. Lippincott. 2006.

369. Ķirurģiskā roku mazgāšana ir:

- A. Roku mazgāšana ar ūdeni un šķidrām ziepēm.
- B. Roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm.
- C. Roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm, pēc tam dezinficēšana ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli pēc shēmas.
- D. Roku mazgāšana ar ūdeni un gabalziepēm.

Pareizā atbilde: C. Ķirurģiskā roku mazgāšanas metode ir roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm, pēc tam dezinficēšana ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli pēc shēmas.

- A. Šī ir parastā roku mazgāšanas metode ārstniecības personām.
- B. Šī ir higiēniskā roku mazgāšanas metode.
- D. Roku mazgāšana ar ūdeni un gabalziepēm nav piemērota ārstniecības personām.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Infect Control Hosp Epidemiol. 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

370. Kāds ir Maslova pamatvajadzības piramīdas 2. līmenis?

- A. Drošības vajadzības.
- B. Fizioloģiskās vajadzības.
- C. Pašīstenošanās.
- D. Pašcieņas vajadzības.

Pareizā atbilde: A. Maslova pamatvajadzību piramīdas 2. līmenis ir vajadzība pēc drošības.
B. Maslovas piramīdas 1. līmenis.
C. Maslova piramīdas 5. līmenis.
D. Maslova piramīdas 4. līmenis.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of Nursing Parctice. 8th edition. Lippincott. 2006.

371. Kad vislabāk veikt pirmsoperācijas skūšanu?

- A. Īsi pirms operācijas.
- B. Iepriekšējā vakarā.
- C. Kad vēlas pacients.
- D. 24 stundas pirms operācijas.

Pareizā atbilde: A. Vislabāk veikt pirmsoperācijas skūšanu īsi pirms operācijas.

- B. Veicina infekcijas risku.
- C. Atbilde daļēji pareiza, bet vislabāk to darīt īsi pirms operācijas.
- D. Infekcijas risks.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of Nursing Parctice. 8th edition. Lippincott. 2006.

372. Cik liels intervāls ir jāievēro, pilinot dažādus acu medikamentus?

- A. 5–10 minūtes.
- B. 1 minūte.
- C. 30 minūtes.
- D. Intervālam nav nozīmes.

Pareizā atbilde: A. Ja vienlaicīgi ir jālieto vairāki acs medikamenti, tas jā dara ar 5–10 minūšu intervālu.

- B. Intervāls būs par īsu.
- C. Atbilde daļēji pareiza, bet intervāls būs pa garu.
- D. Laika intervālam starp medikamentiem ir ļoti liela nozīme.

Literatūras avots: Laganovska G, red. Acu slimības. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

373. Skolas vecuma bērnam, ievadot ausu pilienus, auss gliemežnīca jāpavelk:

- A. Nav jāpavelk.
- B. Uz priekšu un uz leju.
- C. Uz augšu un uz mugurpusi.
- D. Uz mugurpusi un uz leju.

Pareizā atbilde: C. Skolas vecuma bērnam, ausu pilienus ievadot, auss gliemežnīca jāpavelk uz augšu un uz mugurpusi.

- A. Auss ir jāpavelk, lai medikaments nokļūtu ausī.
- B. Uz priekšu un uz leju jāpavelk zīdaiņiem.
- D. Minētā atbilde nenodrošinās medikamenta iekļūšanu ausī.

Literatūras avots: Rokasgrāmata pediatrikajā aprūpē. Mācību līdzeklis, 1998.

374. Zīdaiņim, ievadot ausu pilienus, auss gliemežnīca jāpavelk:

- A. Nav jāpavelk.
- B. Uz priekšu un uz leju.
- C. Uz augšu un uz mugurpusi.
- D. Uz mugurpusi un uz leju.

Pareizā atbilde: B. Zīdaiņim ausu pilienus ievadot, auss gliemežnīca jāpavelk uz priekšu un uz leju.

- A. Auss ir jāpavelk, lai medikaments nokļūtu ausī.
- C. Skolas vecuma bērnam, ausu pilienus ievadot, auss gliemežnīca jāpavelk uz augšu un uz aizmuguri.
- D. Minētā atbilde nenodrošinās medikamenta iekļūšanu ausī.

Literatūras avots: Rokasgrāmata pediatrikajā aprūpē. Mācību līdzeklis, 1998.

375. Klizmas komplektu pēc lietošanas:

- A. Sterilizē.
- B. Mazgā, dezinficē, glabā dezinfekcijas šķīdumā.
- C. Dezinficē, mazgā, glabā sausu.
- D. Utilizē.

Pareizā atbilde: D. Klizmas komplektu pēc lietošanas utilizē.

A., B. un C. Nepareizā atbilde, jo nepieciešams utilizēt.

Literatūras avots: Smith S., Duell D. Clinical Nursing Skills. 3th edition. USA, 2002.

376. Pēc kādas metodes jāģērbj zīdaiņis:

- A. Bobota.
- B. Tam nav nozīmes.
- C. *Handling*.
- D. Jāsāk vienmēr ar kājām.

Pareizā atbilde: C. Zīdaiņis jāģērbj pēc *Handling* metodes.

- A. Minētā metode nenodrošina pareizu zīdaiņa ģērbšanu.
- B. Ir nozīme pareizā bērna attīstībā.
- D. Neatbilstoša atbilde.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical Nursing Skills. 3th edition. USA, 2002.

377. Pēc veiksmīgas reanimācijas cietušais jānovieto:

- A. Uz muguras, ar paceltu galvgali.
- B. Stabīlā sānu guļā.
- C. Stabīlā guļā uz vēdera.
- D. Stabīlā guļā uz muguras ar viegli ieliektiem ceļgaliem.

Pareizā atbilde: B. Pēc veiksmīgas reanimācijas cietušais jānovieto stabīlajā sānu guļā.

- A. un D. Nepareizi. Novietojot pacientu uz muguras, pastāv aspirācijas risks.
- C. Nepareizi. Pacientu pēc veiksmīgas reanimācijas ieteicams novietot stabīlajā sānu guļā, nevis uz vēdera.

Literatūras avots: Vanags I, Daugulis E, Tomiņš P. Anestezioloģija, reanimatoloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2002.

378. Ārējas traumatiskas ģenēzes asiņošanas gadījumā:

- A. Mēģināsi apturēt asiņošanu, uzliekot žņaugu.
- B. Stipri piespiedisiet brūci un tā apturēsi asiņošanu.
- C. Lietosiet aukstumu (leduspūsli).
- D. Dosiet cietušajam daudz dzert siltu tēju.

Pareizā atbilde: B. Ārējas traumatiskas ģenēzes asiņošanas gadījumā brūce stipri jānospiež, tādējādi apturot asiņošanu.

- A. Nepareizi. Žņaugu lieto tikai izteiktas arteriālas asiņošanas gadījumā vai pie traumatiskas ekstremitātes amputācijas.
- C. Nepareizi. Minētā darbība nepalīdzēs efektīvi apturēt asiņošanu.
- D. Nepareizi. Minētā darbība nepalīdzēs apturēt asiņošanu.

Literatūras avots: Vanags I, Daugulis E, Tomiņš P. Anestezioloģija, reanimatoloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2002.

379. Ārstniecības personu parastā roku mazgāšanas metode ir:

- A. Roku mazgāšana ar ūdeni un šķidrām ziepēm.
- B. Roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm.
- C. Roku mazgāšana ar ūdeni un antibakteriālām šķidrām ziepēm, pēc tam dezinficēšana ar alkoholu saturošu dezinfekcijas līdzekli.
- D. Roku mazgāšana ar ūdeni un gabalziepēm.

Pareizā atbilde: A. Ārstniecības personu parastā roku mazgāšanas metode ir roku mazgāšana ar ūdeni un šķidrām ziepēm.

- B. Šī ir higiēniskā roku mazgāšanas metode.
- C. Šī ir ķirurģiskā roku mazgāšanas metode.
- D. Roku mazgāšana ar ūdeni un gabalziepēm nav piemērota ārstniecības personām.

Literatūras avots: Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.

380. Kurš no apgalvojumiem neatbilst pacientu sagatavošanai vēdera dobuma magnētiskai rezonansei?

- A. "Pirms izmeklējuma noņemt visas metāliskās detaļas – rotaslietas, matu sprādzes, krūšturi, zobu protēzes u. c."
- B. "Pirms izmeklējuma jānoskaidro par jebkādiem metāliskiem objektiem pacienta ķermenī (piem., protēzes, asinsvadu klipši, kardiostimulatori u. c.)"
- C. "Pirms izmeklējuma sešas stundas vēlams neēst un nedzert"
- D. "Īpaša sagatavošanās izmeklējumam nav nepieciešama"

Pareizā atbilde: D. Pacientu sagatavošanai vēdera dobuma magnētiskai rezonansei neatbilst apgalvojums "īpaša sagatavošanās izmeklējumam nav nepieciešama".

A., B. un C. Minēto apgalvojumu izmanto pacientu sagatavošanai vēdera dobuma magnētiskai rezonansei, lai izvairītos no nekvalitatīviem attēliem.

Literatūras avots: European Guidelines on Quality Criteria for Diagnostic Radiographic Images. Report EUR 16260: 1996.

381. Kas ir konfidencialitāte?

- A. Ziņu neizpaušana par pacientu citām personām.
- B. Pienākums ziņot par pacientu.
- C. Pienākums sniegt pirmo palīdzību.
- D. Ziņu izpaušana par pacientu savas kompetences robežās.

Pareizā atbilde: A. Konfidencialitāte ir ziņu neizpaušana par pacientu citām personām.

- B. Nepareizā atbilde, tā nav konfidencialitāte.
- C. Nav saistības ar pirmās palīdzības sniegšanu.
- D. Nav saistības ar kompetences robežām.

Literatūras avots: Sīle V. Medicīnas ētikas pamatprincipi. Rīga: Zinātne, 1999.

382. Kas ir disfāģija?

- A. Žagošanās.
- B. Ēstgribas trūkums.
- C. Traucējumi barības rīšanas laikā.
- D. Sāpes barības vadā rīšanas laikā.

Pareizā atbilde: C. Disfāģija traucējumi barības rīšanas laikā.

- A. Atbilde nav pareiza, tas ir *singultus*.
- B. Atbilde nav pareiza, tā ir *anorexia*.
- D. Atbilde nav pareiza, tā ir *odynophagia*.

Literatūras avots: Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.

383. Veicot klizmu, pacients ir jānogulda:

- A. Uz kreisajiem sāniem.
- B. Uz labajiem sāniem.
- C. Uz muguras.
- D. *Foolow* stāvoklī.

Pareizā atbilde: A. Veicot klizmu, pacients ir jānogulda uz kreisajiem sāniem.

B., C. un D. Poza nepareiza, netiks sasniegts paredzamais efekts.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

384. Asiņošana no brūces spēcīgāka būs tad, ja traumu guvusī roka ir:

- A. Saliakta.
- B. Nolaista uz leju.
- C. Pacelta augšup.
- D. Uzlikts žņaugš.

Pareizā atbilde: B. Asiņošana no brūces spēcīgāka būs tad, ja traumu guvusī roka ir nolaista uz leju.

A., C. un D. Asiņošana būs mazāka.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

385. Vislabākā, efektīvākā un mūsdienīgākā ārējās asiņošanas kontroles metode ir:

- A. Ekstremitātes pacelšana.
- B. Asinsvadu punktu piespiešana.
- C. Žņaugš.
- D. Asiņojošā asinsvada nospiešana brūcē.

Pareizā atbilde: D. Vislabākā, efektīvākā un mūsdienīgākā ārējās asiņošanas kontroles metode ir asiņojošā asinsvada piespiešana brūcē.

A., B. un C. Nenodrošinās asiņošanas kontroli.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

386. Biežāk ar vīrusu hepatītu B slimo:

- A. Pārtikas rūpniecības darbinieki.
- B. Karavīri.
- C. Medicīnas darbinieki.
- D. Pusaudži vecumā pēc 15 gadiem.

Pareizā atbilde: C. Biežāk ar vīrusu hepatītu B slimo medicīnas darbinieki, jo ir augsts inficēšanās risks.

A. Pārtikas rūpniecībā strādājošiem nav augsts inficēšanās risks ar B hepatītu.

B. un D. Zems inficēšanās risks.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice. 8th edition. Lippincott. 2006.

387. Kā progresējošais tehniskais aprīkojums ietekmē medicīniskā personāla ētikas līmeni?

- A. Neietekmē nekādi.
- B. Pieļauj zemāku ētikas līmeni, jo starp pacientu un ārstniecības personu aizvien vairāk "iespraucas" tehnika.
- C. Prasa augstāku ētikas līmeni, jo paplašinās procedūru skaits un pieaug to sarežģītība.
- D. Neietekmē.

Pareizā atbilde: C. Progresējošais tehniskais aprīkojums prasa augstu ētikas līmeni, jo paplašinās procedūru skaits un pieaug to sarežģītība.

A. Atbilde ir nepareiza, jo ir ietekme.

B. Prasa augstāku ētikas līmeni.

D. Prasa augstu ētikas līmeni.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice. 8th edition. Lippincott. 2006.

388. Pieaugot tehniskā aprīkojuma daudzumam un sarežģītības pakāpei, kas notiek ar deontoloģijas problēmām?

- A. Tās izzūd.
- B. Tās samazinās un vienkāršojas.
- C. Tās kļūst sarežģītākas.
- D. Tās pieaug un sarežģās.

Pareizā atbilde: D. Pieaugot tehniskā aprīkojuma daudzumam un sarežģītības pakāpei, deontoloģija pieaug un sarežģās.

A. Tās neizzūd, bet sarežģās.

B. Tās nesamazinās, bet pieaug un sarežģās.

C. Atbilde daļēji pareiza, tās sarežģās un pieaug.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice. 8th edition. Lippincott. 2006.

389. Kurš no minētajiem ir galvenais deontoloģijas princips?

- A. Proti uz klausīt citu domas!
- B. Neapvainoties par kritiku.
- C. Nekaitēt.
- D. Esi paškritisks.

Pareizā atbilde: C. Galvenais deontoloģijas princips ir nekaitēt pacientam.

A. Uz klausīšana nav deontoloģija.

B. Nav deontoloģija.

D. Nav deontoloģijas princips.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice. 8th edition. Lippincott. 2006.

390. 50 gadus vecam vīrietim, kurš veicis sev insulīna injekciju, bet nav paēdis, uznāca vājums, viņš nosvīda, kļuva apjucis. Viņam nepieciešamā palīdzība ir:

- A. Dot cukuru, saldu dzērienu.
- B. Nedot neko, likt apgulties.
- C. Likt pacientam veikt insulīna injekciju.
- D. Dot paēst.

Pareizā atbilde: A. Pacientam, kas veicis insulīna injekciju, bet nav paēdis, uznācis vājums, svīšana, nepieciešams dot cukuru vai saldu dzērienu.

- B. un C. Nebūs pareiza rīcība šajā gadījumā.
- D. Atbilde daļēji pareiza, bet nebūs vēlamā efekta.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice. 8th edition. Lippincott. 2006.

391. Fosfororganiskie savienojumi (FOS), kas nokļuvuši uz ādas, jānomazgā ar:

- A. Sārmainu šķīdumu.
- B. Skābi saturošu šķīdumu.
- C. Etilspirtu.
- D. Ūdeni.

Pareizā atbilde: D. Fosfororganiskie savienojumi, kas nokļuvuši uz ādas, jānomazgā ar ūdeni.

A., B. un C. Rīcība būs nepareiza.

Literatūras avots: Laganovska G, red. Acu slimības. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.

392. Pacientam pēc operācijas stipri asiņo pēcoperācijas brūce. Jūsu taktika?

- A. Uzlikt aukstumu, ziņot māsai.
- B. Nedarīt neko.
- C. Iedot dzert.
- D. Likt pacientam aktīvi staigāt.

Pareizā atbilde: A. Uzlikt aukstumu, ja pacientam pēc operācijas stipri asiņo pēcoperācijas brūce.

- B. Nebūs pareiza rīcība pie asiņošanas.
- C. Atbilde daļēji pareiza, bet rīcība neatbilst konkrētai situācijai.
- D. Nebūs pareiza rīcība pie asiņošanas.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

393. Nepārtrauktā ēdināšana caur nazogastrālo zondi ir:

- A. Pacients saņem ēdienu pilienu veidā ierobežotā daudzumā.
- B. Pacients saņem ēdienu lielākās atsevišķās devās.
- C. Pacients saņem ēdienu 24 h d/n pilienu veidā.
- D. Pacients saņem ēdienu 12 h d/n pilienu veidā.

Pareizā atbilde: C. Nepārtraukta ēdināšana caur nazogastrālo zondi nozīmē, ka pacients saņem ēdienu 24 h d/n pilienu veidā.

- A. Šādu ēdināšanas veidu sauc par pārtrauktu ēdināšanu.
- B. Šādu ēdināšanas veidu sauc par Bolus ēdināšanu.
- D. Šādu ēdināšanas veidu sauc par pārtrauktu ēdināšanu.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

394. Ziepes un mazgāšanas līdzekļi ir:

- A. Dezinfektanti.
- B. Pretmikrobu līdzekļi.
- C. Bakteriostatiskie līdzekļi.
- D. Parastie tīrīšanas līdzekļi.

Pareizā atbilde: B. Ziepes un mazgāšanas līdzekļi ir pretmikrobu līdzekļi.

- A. Ziepes un mazgāšanas līdzekļi nav dezinfektanti.
- C. Ziepes un mazgāšanas līdzekļi nav bakteriostatiskie līdzekļi.
- D. Nav parastie līdzekļi, jo iznīcina mikrobus.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical. 4th ed. Stamford, Connecticut. 1996.

395. Pacienta reliģija aizliedz ēst cūkgaļu. Jūsu rīcība?

- A. Veicināt pacientu ēst cūkgaļu, jo nepieciešams uzņemt proteīnu.
- B. Pierunāt ēst, skaidrojot, ka ierobežojumi nav attiecināmi uz slimības laiku.
- C. Pieteikt virtuvē ēdienu bez gaļas.
- D. Veicināt ēst gaļu, jo ārsts tā teicis.

Pareizā atbilde: C. Pacientam, kas neēd gaļu, pieteikt virtuvē ēdienu bez gaļas.

A., B. un D. Nebūs pareiza rīcība.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical. 4th ed. Stamford, Connecticut. 1996.

396. Pirmais solis, kas veicams pirms jebkuras procedūras:

- A. Izskaidrot procedūras mērķi.
- B. Savākt visu nepieciešamo aprīkojumu.
- C. Nodrošināt privātumu.
- D. Mazgāt rokas.

Pareizā atbilde: A. Pirms jebkuras procedūras pirmais solis ir izskaidrot pacientam procedūras mērķi.

B., C. un D. Nebūs pareiza rīcība.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

397. Ar dzirdes traucējumiem veca cilvēka aprūpē ir jāievēro šādi aspekti:

- A. Runājot raudzīties uz pacientu, runāt lēni un skaidri.
- B. Runāt skaļi.
- C. Nerunāt vispār, bet rakstīt.
- D. Īpašu aspektu nav.

Pareizā atbilde: A. Ar dzirdes traucējumiem veca cilvēka aprūpē ir svarīgi runājot raudzīties uz pacientu, runāt lēni un skaidri.

B. Nav pareiza rīcība, aprūpējot vecu cilvēku ar dzirdes traucējumiem.

C. Nav pareiza rīcība.

D. Svarīgs aspekts ir runāt lēni un skaidri.

Literatūras avots: Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.

398. Instrumentu apstrāde notiek šādā secībā:

- A. Dezinfekcija, mazgāšana, sterilizācija.
- B. Sterilizācija, dezinfekcija, mazgāšana.
- C. Mazgāšana, dezinfekcija, sterilizācija.
- D. Dezinfekcija, sterilizācija, mazgāšana.

Pareizā atbilde: A. Instrumentu apstrāde notiek šādā secībā: dezinfekcija, mazgāšana, sterilizācija.

B., C. un D. Nav pareiza secība.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical. 4th ed. Stamford, Connecticut. 1996.

399. Pie drošības pasākumiem, aprūpējot pacientus, kuri saņem ķīmijterapiju, nepieder:

- A. Cimdu lietošana.
- B. Cepurītes un maskas lietošana.
- C. Roku mazgāšana.
- D. Ķīmijterapijas medikamentu atlieku speciāla likvidēšana.

Pareizā atbilde: B. Aprūpējot pacientus, kuri saņem ķīmijterapiju, pie drošības pasākumiem nepieder cepurītes un maskas lietošana.

A. Cimdi ir individuālais drošības līdzeklis.

C. Roku mazgāšana ir drošības pasākums.

D. Medikamentu atlieku speciāla likvidēšana ir drošības pasākums.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical. 4th ed. Stamford, Connecticut. 1996.

400. Pacientam divas dienas pēc ķīmijterapijas saņemšanas jāievēro:

- A. Rūpīgi mazgāt rokas pēc tualetes apmeklējuma.
- B. Gultas režīms.
- C. Brīvs režīms, bet jāievēro diēta ar paaugstinātu kalcija saturu.
- D. Nolaist ūdeni pēc tualetes apmeklējuma divas reizes.

Pareizā atbilde: D. Pacientam divas dienas pēc ķīmijterapijas saņemšanas jānolaiž ūdens pēc tualetes apmeklējuma divas reizes.

A., B. un C. Nav pareiza rīcība.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical. 4th ed. Stamford, Connecticut. 1996.

401. Veicot aprūpi, jāņem vērā:

- A. Individuālā pieeja pacientam.
- B. Vienlaikus risināt dažādas problēmas dažādiem pacientiem.
- C. Nevajag noteikt tuvākos un tālākos mērķus.
- D. Aprūpes mērķiem nav jābūt konkrētiem.

Pareizā atbilde: A. Veicot aprūpi, ir jāņem vērā individuālā pieeja pacientam.

B., C. un D. Nebūs pareiza aprūpes pieeja.

Literatūras avots: Smith S, Duell D. Clinical. 4th ed. Stamford, Connecticut. 1996.

402. Vai māsu palīgam ir tiesības atteikties aprūpēt pacientu?

- A. Jā, izņemot neatliekamās situācijas.
- B. Nē, jo tas nav rakstīts Ārstniecības likumā.
- C. Nē, jo tas nav ētiski.
- D. Jā, var aprūpēt, ko un kad grib.

Pareizā atbilde: A. Māsas palīgam ir tiesības atteikties aprūpēt pacientu, izņemot neatliekamās situācijās.

- B. Var būt nepareiza rīcība.
- C. Daļēji Pareizā atbilde, bet var atteikties aprūpēt pacientu.
- D. Nav pareiza rīcība aprūpē.

Literatūras avots: Nettina S. Manual of nursing practice. 8th ed. Lippincott. 2006.

Literatūras avoti

1. Epidemioloģiskās drošības likums, ("LV", 342/345 (1054/1057), 30. 12. 1997.) [spēkā ar 13. 01. 1998.] [elektroniskā publikācija]. [skatīts 2009. gada 6. maijā]. Pieeja: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=52951>.
2. Aberberga-Augškalne L. Fizioloģija rehabilitoģiem un veselības sporta speciālistiem. Rīga: Medicīnas apgāds, 2008.
3. Apinis P. Cilvēks: anatomija, fizioloģija, patoloģijas pamati. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 1998.
4. Baltiņš M. Lietišķā epidemioloģija. Rīga: Zinātne, 2003.
5. Berloviene D. Mācību metodiskais materiāls rehabilitācijā: māsu prakses tiesību atjaunošanai. Rīga: MPIC, 2007.
6. Bikšone G. Medikamentoza ārstēšana un aprūpe. Rīga: Kerena, 2002.
7. Brila A. Infekcijas slimību epidemioloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2003.
8. Deksters G, Vošs M. Rokasgrāmata psihiatrijas māsām. Rīga: Jumava, 2006.
9. Eniņa G, Godļevska M, Smeltere E. Neuroloģiskie sindromi: smadzeņu garozas un VNS bojājumi. Rīga: Zvaigzne, 1989.
10. Eiropas Savienības Ministru padome. Eiropas Savienības Ministru padomes rekomendācijas Rec (2003) 24 Eiropas Savienības dalībvalstīm par paliatīvās aprūpes organizēšanu. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.
11. Flēmīga I. Zīdaiņa attīstība un attīstības traucējumi: agrīna diagnostika un ārstēšana. Rīga: Zvaigzne, 1987.
12. Gardovskis J. Ķirurģija. Rīga: Rīgas Stradiņa universitāte, 2001.
13. Gārša I. Ievads neiroķirurģijā. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 2000.
14. Geske R. Bērna bioloģiskā attīstība. Rīga: Raka, 2005.
15. Kalnciema E. Onkoloģija māsām. Rīga: Nacionālais medicīnas apgāds, 2002.
16. Knipše G. Cilvēka anatomija. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2007.
17. KPR algoritmi. Rīga: KMC, 2003.
18. Kulbergs J. Dinamiskā psihiatrija: teorija un prakse. Rīga: Jumava, 2001.
19. Lācis A. Augšējās ekstremitātes un plecu joslas kaulu lūzumi. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 2007.
20. Laganovska G, red. Acu slimības. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.
21. Leja J. Pacients un veselības kontroles testi. Rīga: Medikamentu informācijas centrs, 2007.
22. Liepiņa S. Gerontoloģijas psiholoģiskie aspekti. Rīga: Raka, 1998.
23. Liguts V. Intensīvās terapijas rokasgrāmata. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.
24. Mazjānis I, Tirāns E. Infekcijas slimības. Valmiera: Autorkolektīvs, 2006.
25. Paudere I, red. Medicīniskās aprūpes rokasgrāmata. Rīga: Jumava, 2001.
26. Milts A. Ētika: lekciju kurss. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.
27. Krieviņš D, red. Atdzīvināšana. Rīga: NMPC, 2004.
28. Omārova S. Cilvēks runā ar cilvēku: (saskarsmes psiholoģija). Rīga: Kamene, 2002.
29. Priede Kalniņa Z. Māsu prakse, pamatota teorijā. Milvoki, 1998.
30. Orļikovs G, Pičkurs K, red. Propedeutika. 2. izd. Rīga: RSU, 2006.
31. Purviņš I., Purviņa S. Praktiskā farmakoloģija. 3. papild. izd. Rīga: ZIC, 2002.

32. Liepiņa A, red. Rokasgrāmata pediatrijā. Rīga: Rīgas Starptautiskā medicīnas zinātnes un farmācijas centra apgāds, 1996.
33. Skuja N, Danilāns A, Geldnere G. Praktiskā gastroenteroloģija un hepatoloģija. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999.
34. Sosārs V, Albina I. Sāpju terapija paliatīvajā aprūpē. Rīga, 2002.
35. Supe I. Rokasgrāmata neiroloģijā: ģimenes ārstiem un internistiem. Rīga: Nacionālais apgāds, 2004.
36. Šiliņa M, Dāboliņa D. Ievads aprūpē: mācību grāmata māsām-studentēm. Rīga, 1998.
37. Utināns A. Cilvēka psihe. Tās darbība, funkcionēšanas traucējumi un ārstēšanas iespējas. Rīga: Nacionālais apgāds, 2005.
38. Valtneris A. Cilvēka fizioloģija: rokasgrāmata. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007.
39. Vanags I, Daugulis E, Tomiņš P. Anestezioloģija, reanimatoloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2002.
40. Vanags I, Sondore A, red. Klīniskā anestezioloģija un intensīvā terapija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.
41. Vīberga I, red. Ginekoloģija. Rīga: Nacionālais apgāds, 2006.
42. Vīksna L. Vakcinācija: aktīvā specifiskā imūnprofilakse. Rīga: Nacionālais apgāds, 2008.
43. Kreymann KG, Berger MM, Deutz NN, Hiesmayr M, Jolliet P, Kazandjiev G, et al. ESPEN guidelines on enteral nutrition: intensive care. *Clin Nutr.* 2006 Apr; 25(2): 210-23.
44. DeLysa JA, Gans BM. Rehabilitation medicine: principles and practice. 3rd ed.. Philadelphia: Lippincott-Raven Publishers, 1998.
45. Schrier RW, ed. Diseases of the kidney and urinary tract: [in 3 vol.]. 7th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2001.
46. European Guidelines on quality criteria for diagnostic radiographic images. Report EUR 16260. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1996.
47. Straus SE, Richardson WS, Glasziou P, Haynes RB. Evidence-based medicine: how to practice and teach EBM. 3rd ed. Edinburgh: Elsevier/Churchill Livingstone, 2005.
48. Faller A. The human body: an introduction to structure and function. Stuttgart: Thieme, 2004.
49. deWit SC. Fundamental concepts and skills for nursing. 2nd ed. Philadelphia: Saunders, 2004.
50. Global strategy for asthma management and prevention: guidelines. Global Initiative for Asthma (GINA) [homepage on the Internet] [cited 2009 May 7]. Available from: <http://www.ginasthma.com/Guidelineitem.asp?l1=2&l2=1&intId=1561>
51. Groenewoud JH, van der Heide A, Onwuteaka-Philipsen BD, Willems DL, van der Maas PJ, van der Wal G. Clinical problems with the performance of euthanasia and physician-assisted suicide in the Netherlands. *N Engl J Med.* 2000 Feb 24; 342(8): 551-6.
52. Boyce JM, Pittet D; CDC Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Guideline for hand hygiene in health-care settings: recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2002 Dec; 23(12 Suppl): S3-40.
53. Wong ES, Hooton TM. Guideline for prevention of catheter-associated urinary tract infections. Center for Disease Control and Prevention, 1981.
54. O'Grady NP, Alexander M, Dellinger EP, Gerberding JL, Heard SO, Maki DG, et al. Guidelines for the prevention of intravascular catheter-related infections. Center for Diseases Control and Prevention. *Pediatrics.* 2002 Nov; 110(5): e51.
55. Kiens B. Skeletal muscle lipid metabolism in exercise and insulin resistance. *Physiol Rev.* 2006 Jan; 86(1): 205-43.
56. Kozier B, Erb G, Blais K, Wilkinson JM. Fundamentals of nursing. 5th ed., upd. Menlo Park: Addison Wesley Lognman, 1998.
57. Grant's atlas of anatomy. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins 1999.
58. Siegel JD, Rhinehart E, Jackson M, Chiarello M; the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee. Management of multidrug-resistant organisms in healthcare settings, 2006. [cited 2009 May 14]. Available from: <http://www.cdc.gov/ncidod/dhqp/pdf/ar/MDROGuideline2006.pdf>
59. National Kidney and Urologic Diseases Information Clearinghouse (NKUDIC). National Institute of Diabetes and Digestive and Kidney Diseases [homepage on the Internet] [cited 2009 May 14]. Available from: <http://kidney.niddk.nih.gov/>
60. Nies MA, McEwen M. Community Health Nursing: promoting the health of populations. Philadelphia : Saunders, 2001.
61. Pagana KD. Mosby's diagnostic and laboratory test reference. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2003.
62. Pearson, A. Nursing models for practice. 3rd ed. London, Philadelphia, 2005.
63. Pisani P. Hyper-insulinaemia and cancer, meta-analyses of epidemiological studies, *Arch Physiol Biochem.* 2008 Feb; 114(1): 63-70.
64. Pittet D, Allegranzi B, Sax H, Bertinato L, Concia E, Cookson B, Fabry J, et al. Considerations for WHO European strategy on health-care-associated infection, surveillance, and control. *Lancet Infect Dis.* 2005 Apr; 5(4): 242-50.
65. Smith S, Duell D. Clinical nursing skills. 3th ed. 2002.
66. Suunden AS, Stuart DM. Nurse - Client interaction. Philadelphia: Lippincott J B, 1998.
67. Webb AR, Shapiro MJ, Singer M, Suter PM, eds. Oxford textbook of critical care. Oxford: Oxford University Press, 1999.

